

Áldás, békesség!

A Pomáz-Csobánkai Református Társegyházközség lapja
II. évfolyam 5. szám 2013. szeptember – október

„Kérjétek, és adatik nektek, keressetek, és találtok, zörgesetek, és megnyitják nektek. Mert aki kér, mind kap, aki keres, talál, és a zörgetőnek megnyitják.” (Mt 7,7k) — „Az iránta való bizalmunk pedig azt jelenti, hogy ha valamit az ő akarata szerint kérünk, meghallgat minket. Ha pedig tudjuk, hogy bármit kérünk, meghallgat minket, akkor tudjuk, hogy már megkaptuk, amit kértünk tőle.” (1Jn 5,14k)

HONVÁGY

A 42. Zsoltárt sokféle szívvel és szemmel lehet olvasni. Nagyon sokat jelent azok számára, akik tudnak azonosulni vele. Akik, mint Kóráh fiai, messze vannak az otthonuktól, idegen földön, ahol idegen kultúra veszi őket körül. S ahol éppen ezért nem érzik jól magukat. Ott, a távolban lett számukra igazán világos, hogy mit is veszítettek, milyen üres az életük. A felületes olvasó valóban csak ennyit lát, nekünk azonban ennél sokkal többet mond.

Ádám és Éva nagyon valószínűságon átélte az „otthon” elvesztését. Oda kellett hogy hagyják az Istennel való közösséget, az ÉLETET. Mert ami utána következett, az már nem volt az. Az már fájdalom, sírás, testi-lelki nyomorúság, örömmel végzett feladatok helyett keserves robot lett. Egy olyan állapot, melyben a bizonytalanság, a félelem, a rettegés, embelekől való függés, s ebből eredően a harag, a gyűlölet lett az úr. Miközben ott volt a sóvárgás a szép, a jó, a tiszta, az elérhetetlen után.

Az ember próbálta feloldani a benne lévő görcsös állapotot, de az, aki rávette „otthona” elhagyására, erre rossz megoldásokat ajánlott. Az ember, majd Isten választott népe is, bukások sorozatát élte meg. Az egész történelem szenvedésekről, szenvedélyekről, kielégítetlen szomjúságról beszél.

Modern korunk is felismerte, hogy valami javításra, újításra van szükség. S az embernek kínál sok mindent, amit „megérdemel”, s ami jobbá teszi, tisztábbá, mi több: tökéletessé. Minden javaslata a testre

irányul, és az ember majd önmagát fogja ki- és megváltani a földi nyomorúságból. Rossz recept!

A Zsoltár világosan beszél a megoldásról. Ádám és Éva is tudta, s azóta sokan mások is, hogy az élet forrása az ISTEN maga. Nála talál, „otthonra” az ember, melyet a bűn miatt elvesztett, s amíg az útra rá nem talál, mindig tévelyegni fog. Az ÚT pedig Jézus Krisztus, aki eléje megy az embernek, Aki kudarcaiban, szenvedéseiben szolálgatja, terelgeti. Így egyre világosabb lesz az élő víz, az ELET forrása felé vezető út. S ahogy a sivatagban a szomjazó állatokat szinte vezeteli a távoli víz illata, és megállíthatatlanul igyekeznek, hogy ihassanak, a mi Urunk is végigviszi, vezeteli a szomjazókat a megkezdett úton egészen a célig, hogy a halálba tartó lélek ihasson és éljen.

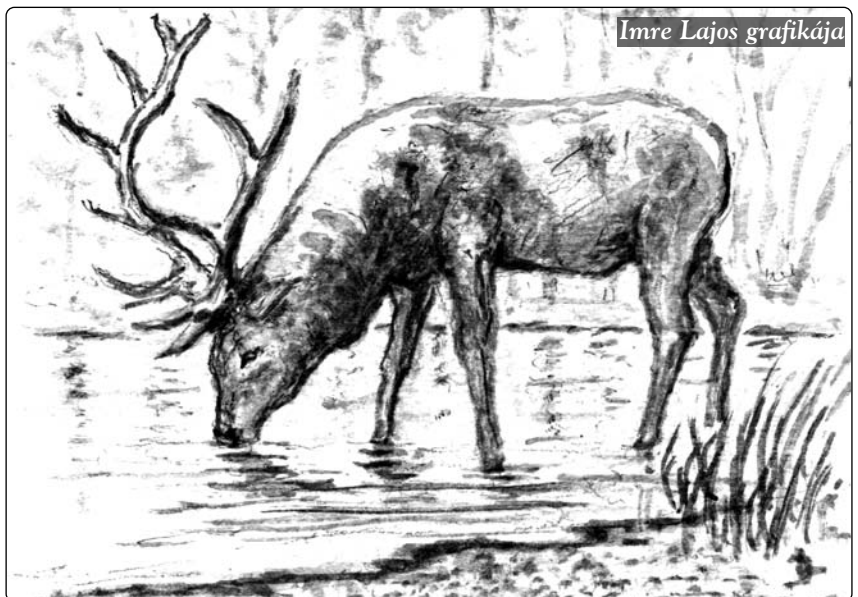
Sok kereső, szomjazó ember azért téved el rossz utakra, ahol rablók kezébe jut, akik kifosztják, mert nem tudja, hogy ISTEN-hiánya van. Csak Ő tudja a benne lévő ürességet betölteni önmagával!

Aki csalódott, keserű, terheket hordoz és úgy érzi, hogy számára nincs kiút, emelje fel a fejét és lássa meg a JÓ PÁSZTORT, Aki a forráshoz vezette. Megérkezett! Várja az elkészített fehér ruha és felhangzik az öröm szava: „Ez az én fiam meghalt és feltámadott, elveszett és megtaláltatott!” (Luk. 15:24).

Kóráh fiai tudták, hogy mit veszítettek, hogy ki hiányzik igazán, de a ma embere nem tudja. Ahhoz, hogy megtudja, a már hazatérteknek, a megtért gyermekeknek kell hírül adniok és ugyanakkor hívogatniok! „Jöj el az élet vizéhez, Nélküle szomjas a szív! Atok alól szabadulsz itt, Hű Urad Ő, Aki hív. Jöj hát, siess! Jöj, vár read: Béke a földön, az üdv odaát! Itt van az élet, a forrás, Nincs sehol és soha más!”
Pap Lászlóné lelkipásztor

Tartalom

- 1 **Pap Lászlóné: Honvagy**
- 2 **SZÓL AZ IGE - Reformáció...**
Nyilas Zoltán lelkipásztor igehirdetése
- 4 **Soós László: Október 31.**
- 5 Reményik Sándor: A Bethesda partján
Sebestény-Jáger Orsolya: Luther élete
Petróczi Éva: Az inaszakadt vasárnapja
- 6 **A lélek lélegzetvétele**
Csuka Tamás püspök úr igehirdetése
- 8 **Puskás: Isten mindig meghallgat**
Beszélgetés Csuka Tamás püspök úrral
- 10 **Dr. Gyökössi Endre: A magunk módján**
- 11 **Kurfi Imre: Alfa és Omega**
- 12 **PORTRÉ - Hardi Judit: Ajándék Istentől**
Látogatóban a Szabó családnál
- 13 Orbán László: Borika
- 14 **Osváth Zsolt: Dies irae, dies memoriae**
Szenci Molnár Albert: Intés a könyörgésre
- 15 **Haranginé: Megismerhető-e Isten?**
- 16 **Erdélyi Sándor: „Növeld a hitünket!”**
- 17 **II. Papkeri hangverseny**
Csékö András: Ifi csendes-hétvége
ARS SACRA Szakrális Művészetek Hete
- 18 **Puskás: A tudomány és költészet nyelvén**
Petróczi Éva és Dr. Szabó András
- 19 Reményik Sándor: A fordító
- 20 **REFORMÁTUS JELKEPEINK**
Puskás: A szőlő
- 21 **NÁLUNK KERESZTELTEK**
- 22 **Andrásiné: Kik jártasak valának...**
A zilahai kórus látogatása és szolgálata
- 24 **KÖZÖTTÜNK SZOLGÁLNAK**
Cseri István
- 27 **KÖNYVAJÁNLÓ - A hitébresztő**
Sign; Czeglédy Sándor: Fohász
- 28 **RÉGI HISTÓRIÁK - Könczölné: 230 év**
Simon Imre: Az Óbudai Ref. Egyház
- 29 **Túrós Péter ref. lelkipásztor**
- 30 **Hardi Péter: Hány emberre teremtette...**
Dr. Kodácsy Tamás hozzászólása
- 31 **NAPLÓ**
- 32 **ÉS LESZNEK KETTEN EGY TESTTÉ**
Templomfelújítás
Jáger László: A lyukas zászló

Imre Lajos grafikája

SZÓL AZ IGE

„Miért kerestetek engem? Nem tudtátok, hogy az én Atyám házában kellennem?” (Lk 2,49)

REFORMÁCIÓ
VISSZA A FORRÁSHOZ

Textus: Lk 2,43-46

A tizenkét éves Jézus történetét Lukács evangélista mondja el, mely történetnek nincsen párhuzama az evangéliumokban, az Lukács saját anyagához tartozik. A gyermek Jézusról néhány feljegyzésen túl ezek az igék beszélnek a legtöbbet. Jó látnunk, hogy az evangéliumok nemcsak kiegészítik egymást, hanem olyan fontos eseményeket is elmondanak, mint ami a tizenkét éves Jézussal történt.

Az első tanítása az igének az, hogy Jézus szülei ünnepeltek. Életüknek része volt az ünneplés. Azért fontos ezt hangsúlyoznunk, mert úgy tapasztaljuk, mint hogyha az ünnepeink kiürültek volna. És nemcsak az egyházi ünnepekre gondolok. Így volt ez az október 6-ai városi ünnepségen, amikor alig néhányan voltunk együtt. Hol vannak azok a fiatalok, azok a nemzedékek, akik szabadon ünnepelhetnek és szabadon emlékezhetnének a gyásznapra? Amikor úrvacsorai előkészítő alkalmunkat kitűztük, láttuk, hogy az emlékezés másik napja, október 23-a községi ünnepsége éppen egybeesik majd az alkalmunkkal Csobánkán, ezért kértem, menjünk el együtt a csobánkai Művelődési Központba, és majd utána tartsuk meg a mi alkalmunkat. Az ünnepségen a mi református közösségünk 10-12 tagja volt jelen, és talán ugyanennyien lehettek még, akik felléptek, énekeltek, emlékeztek. Íme, amikor az ünnepeink számokban is kiüresednek.

Egyházi ünnepeink között is két elnéptelenedő ünnep van, az egyik a mennybemenetel ünnepe, mely nagyon szerényen húzódik meg pünkösöd előtt a naptárunkban, a másik pedig a reformáció ünnepe. Református közegyházunk gőzerővel dolgozik azon, hogy néhány év múlva valóban elmondhassuk azt, hogy miért volt fontos a reformáció. 2017-ben ünnepeljük majd e napnak 500. évfordulóját, de vajon fogunk-e majd tudni beszélni 2017-ben arról, hogy mit adott a reformáció ennek a világnak, amely ünnep mára ennyire megüresedett, és valami egészen más vette át a helyét, az elhunyt szeretteinkre való emlékezés. Pedig fontos volna meglátunk az igéből, hogy van mit ünnepelnünk. Van ünnepe egy gyülekezetnek akkor, amikor visszaemlékeznek majd 500 éves reformátori múltjára. Van ünnepe annak a gyülekezetnek, amely átgondolja életét, mindennapjait.

Íme az első, amit látunk az igéből, hogy Jézus szülei felmennek Jeruzsálembe ünnepelni. Évről évre megteszik ezt, és megteszik akkor is, amikor Jézus tizenkét éves. Felmennek húsvétot ünnepelni a páskabarány megölésének, a szabadulásnak az ünnepére. Emlékezzünk csak vissza, hogyan szerzi a mi Urunk a páska ünnepét. A páska története

az egyiptomi nyomorúságból kivezető útnak, a véren kivezető útnak a jele, a szabadságnak, a szabadulásnak a története. Mózes elmondja népének, hogy ma este majd az úr anyala jár majd, és elveszi az elsőszülött fiaikat, de ahol a bárány vért megpillantja az ajtófélfán, a szemöldökfán, ott menekülés, ott szabadulás lesz. Nem véletlen, hogy a mózesi törvények leírják az ünnepek rendjét is, és ezekben a törvényekben az egyik legfontosabb: a páska ünnepe. Tanítsátok meg erre fiaitokat! – mondja Mózes – Hogy kihozott bennünket az Úr, hogy szolgáljunk, és szabad emberré lettünk. Mert az Isten, szabadító Isten, a mi Urunk szabadító Úr.

James Tissot: Jézus megtalálása a Templomban

Egyházunk liturgiás könyve erre a napra ünnepi imádságként a következő mintaimádságot adja: „Örök Isten, Urunk és Atyánk. Ma azokról a nagyszágos dolgairól emlékezzünk, amelyeket atyáinkkal cselekedtél. Kivezted őket a szolgaság házából, szabaddá és erőssé teted őket igazságod kijelentésével és lelked újra kiárasztásával.” A reformátorok a szó szoros értelmében ezt tapasztalták meg, hogy az Úr szabadító Isten. Jézus neve azt jelenti: szabadító. A páskabarány története számukra a megölt Jézus Krisztust jelentette, és kimondták: egyedül Jézusban van szabadulás. Jöjjetek, lássátok meg, emeljétek fel tekinteteket: a mi Urunk, Istenünk, Krisztusunk – szabadító. Ez alapján fogalmazták meg a reformáció egyik alap gondolatát: egyedül Krisztusban van üdvösség.

Amikor emlékezzünk a reformáció ünnepére,

nem feledkezhetünk meg arról, milyen volt az ötszáz évvel ezelőtti egyházi, de mondhatnám úgy is, hogy világhangulat, milyen volt az akkori gondolkodás. Mert a szabadság fogalma – akár polgári értelemben is – egészen más definíciókkal bírt, mint ma, és a bűnből való szabadulás kérdése is teljesen másképpen magyarázható, mint ma. Nagyon szemléletesen, de valljuk be őszintén, populárisan mutatja be Eric Till filmje Luther életét és munkásságát, és azt a korszakot, melyben egy Johann Tetzel nevű dominikánus szerzetes járja a német városokat, és hirdeti a szabadulást, de nem ingyen kegyelemből, hanem pénzért. Van egy jelenet a filmben, amikor Tetzel nagyon érthetően és nagyon megkapóan beszél az egyik német templomban, egy asszony pedig nyomorult gyermekét a hátán tartva hallgatja őt. Szinte csüng minden egyes szaván. Aztán a szerzetes odalép ehhez az asszonyhoz, akinek a hátán ott van a beteg kislánya, és azt kérdezi tőle: van-e néhány garasod a te lányodért, az ő üdvösségéért, az ő örök életéért? Hát hogyan lett volna az embernek pénze erre, hiszen mindenki erre vágyott, erre vágyik, szabadulásra, a bűn terhét levetkezni. Hogyne fizették volna ki élőért és holtért azokat a garasokat, hadd mondjam így, forintokat, filléreket. Ezért hirdette a reformáció minden egyes prédikátora, lelkipásztora, hogy a szabadulás útja egyedül Jézus Krisztus, és a szabadság, a bűnbocsánat a mi Urunk ingyen ajándéka.

Kedves gyülekezeti tagunk, szolgatársam, Har-di Péter, amikor újságunk „Mi a reformáció?” című cikkében fejtegeti azt a kérdést, hogy mit jelent a reformáció, mi a református, akkor használ egy szót, a katakizma kifejezést. A nagy változást. Mert valóban nagy változást hozott a reformáció. Szinte ujjbegyre szedi azokat a társadalmi változásokat, amelyek a reformációval bekövetkeztek. Hogy például iskoláink vannak, hogy a gyermekek részt vesznek az oktatásban, ez azért van, mert elindult a reformáció. Mert az embereket meg kellett tanítani olvasni. Nem mást, mint a Szentírást olvasni. Aztán a hitéletünk berendezkedése, a presbiteri tisztség, a testületi döntések rendszere a gyülekezet kormányzásában, vagy az államberendezkedések a demokráciában, mind-mind a reformáció következményei. De mondhatnánk azt is, hogy az a fajta társadalmi szemlélet, amelyben élünk, amely a fogyasztásra alapozódik, egyben a puritanizmusra, a visszafogottságra is, amely elhívásnak tekinti a munkát (van hivatásom – mondja az asztalos és mondja a teológus is –, Isten erre hívott el), ennek a gyümölcsét is élvezhetjük ma.

Vagy az a bankrendszer, amelyet sokszor szídnak, de mégis Kálvin idejében Genfben hat százalékon tartva a kölcsönök kamatát, egy működő gazdaságot hozott létre. Ez mind-mind annak a következménye lett, hogy a reformátorok azt mondták: egyedül Krisztusban van szabadság. És nemcsak társadalmi értelemben véve jelent meg ez a szabadság, hanem az egyén életében belül is. Szabad vagyok meghallani az anyanyelvemen az evangéliumot, Krisztus jó hírért. Ő nekem is személyesen megbocsát, nekem is személyesen új utat mutat. A reformáció ezt hozta társadalmi értelemben, de azóta elmúlt majd ötszáz estendő.

Az igében József és Mária elindulnak hazafelé, és észre sem veszik, hogy Jézus ott maradt Jeruzsálemben. Így vagyunk mi is, sokszor észre sem vesszük, ha Jézus nélkül megyünk tovább. Nélküle gondolkodunk, nélküle élünk tovább. Őrá hivatkozunk, azon gondolkodunk, hogy mit tenne Ő, de már régen nincsen Jézus velünk. A katakizma, a nagy változás elmúlt. Jézus az maradt, aki volt, mi azonban megváltoztunk. Elindultunk, elmentünk egy nap járóföldre, és észre sem vettük az ő hiányát, csak amikor már égett bennünket a gond, a baj. Csak akkor kezdjük el keresgetni, akkor kezdünk el kérdezősködni, akkor kezdjük el a mi életünket újra rendezni, amikor már nagyon távol vagyunk tőle. Pedig valamikor velünk volt, valamikor nevének szánkban jó íze volt. Valamikor éreztük a közelségét, az Ő szeretetét. De elmúlt. Hány és hány ilyen családott emberrel találkoztunk, aki csalódottan emlékszik vissza fogadalmaira. Akár a konfirmációi fogadalmára, vagy arra a fogadalomra, amit a házastársának tett, aztán szépen csendben, az évek múltával valami megváltozott.

Van ennek az igének egy nagyon pontos és gyönyörű megállapítása, ami már abban a párbeszédben hangzik el, amikor Jézus beszél az ő anyjával, Máriával, Mária pedig azt mondja neki, hogy „Íme, apád és én nagy bánattal kerestünk téged”. Kerestünk téged és bántódtunk. József és Mária bántódása visszavezeti őket Jeruzsálembé Jézus Krisztushoz. Igen, amikor megjelenik egy ember életében az afőlött való bántódás, hogy valami megvolt régen, és biztosan tudom, hogy az anyém volt, amikor ez megjelenik egy közösség, egy gyülekezet életében, az előkészíti a visszatérésnek a lehetőségét. Előkészíti a fordulatot, a hazautat.

A reformációnak ez a legnagyobb gondolata. A reformáció nem valami egészen újat hozott, hanem visszavezetett a forráshoz. Azt mondta: ez az Isten igéje, ez az élő Istennek szava. Ő az, aki mindent megváltoztathat. A reformációban újra felfedezték mindazt, ami az első századoknak oszlopa, útmutatója, támasza volt. Felfedezték, kimondták, és újra rögzítették az egyedüli – sola vagy solus – partikulákat, melyeket mi reformátusok mindannyian ismerünk: hogy egyedül Krisztus által van üdvösségünk, egyedül kegyelemből, egyedül hit által, és egyedül a Szentírás az, amire támaszkodhatunk, mindenképp pedig egyedül Istené a dicsőség. Kimondták és rögzítették, nemcsak oszlopként, hanem világítótornyokként, ezek hitünk alapjai, ez a mi utunk.

Sokan szokták azt mondani, hogy a reformáció visszahozta az embereket a templomok világába. Ez igaz. Mert Krisztus közelsége valóban ott jelenik meg, ahol hangzik az Ő igéje, hangzik az evangélium. És jó az igéből azt is látni, hogy Jézus Krisztus megtalál-

ható. Ma is megtalálható. Valahogyan úgy, mint ahogyan egy másik ószövetségi páska-történetben. Olvasuk Jeremiás könyvében, vagy az ezzel párhuzamos Királyok és Krónikák könyvében azt, hogy a Mózes által meghagyott törvényt a páska megünnepléséről – elfelejtette a nép. Egy királynak (Jósiásnak) kellett jönnie, aki azt mondta: javítsuk ki az omladozó templomot. Szépüljön meg Isten háza. És amikor nekifognak a munkának, megtalálják a törvénytekerceket a falba elrejtve. A király elolvassa, és újra elrendeli a páska ünneplését, kihirdeti a szabadulás ünnepét. Ennek lesz tanúja az ifjú Jeremiás, ez által részestül egy hatalmas istenélményben, ebből indul tulajdonképpen mindaz, amit Jeremiás próféta könyvében olvasunk. Azaz a templomban megtalálható és fellelhető az Isten igéje.

A reformáció nemcsak ebben a tekintetben vezetett vissza az evangéliumhoz, hanem abban is, hogy nem vetette el a cselekedeteket, csak annak üdvösségszerző értelmét. Megjelenik az oktatás, és mindemellett megjelenik egy másik nagyon fontos kérdés, amelyet ma szociális hálónak neveznénk. Kálvin ispotályokat, kórházakat épít, hogy az elesettekkel, szegényekkel, betegekkel is törődjön valaki. Íme, ez lett a hatása mindannak, amit az Isten igéje kiváltott bennük. Mert visszatértek a forráshoz, Jézus Krisztushoz.

Hiszem, hogy a reformációnak ma is ez lehet a

titka. Keresni, kutatni Jézust, visszatérni az evangéliumhoz, és Jézussal találkozva elindulni ebbe a világba. Elindulni a mai Názáretbe, elindulni Pomázra, elindulni a mi környező vidékeinkre, hazavinni otthonainkba őt. Mert a reformáció utolsó titka az volt, hogy ez nem csak a templomok reformációja volt csupán, hanem a szívek reformációja. Mindazt, amit meghallott és megértett az ember, azt hazavitte otthonába, a hétköznapok világába.

Nos, így indul Názáretbe József, Mária és Jézus. Jézus engedelmességet nekik, és elindulnak haza. Együtt. És látjuk a teljes evangéliumból, hogyan változik, és hogyan jut hitre majd Mária is. Hogyan megy oda Jézus keresztjéhez, hogyan lesz tanúja az feltámadásnak, és hogyan lesz részese az első imádkozó gyülekezet egyikének. Mert hazament vele Jézus.

Nem véletlenül énekeljük reformáció ünnepén a 254. dicséretünket, amelyet Sztárai Mihály szerzett 1575-ben. Sztárai Mihály a mai Délvidéknek, vagy azt is lehetne mondanunk, hogy Baranyának és Szlavóniának volt a prédikátora. Egy olyan időszakban, amikor sok sebből vérzett a magyarság, amikor sok fájdalomra volt okunk, valahol a nádasok közepén a bujdosók énekében így kiált: „Mindenkoron áldom az én Uramat, kűöl várom minden oltalmamat.” Vagy egy másik énekében: „Mely igen jó az Úr Isten dicsémi, Felségednek én Uram énekelni.” Mert hazavitte a hétköznapok világába (nem a nyomorúságot, hanem) Krisztus szabadítását, bátorítva másokat, a testvéreit. Tudom, hogy ma is lehetőség visszatérni oda, aki Isten Fia, a mi Megváltónk, Krisztusunk. És ha ezt meg tesszük, akkor nem azon fogunk panaszkodni, hogy elnéptelenednek az ünnepeink, hogy kiürülnek a szokásaink, hanem ha Krisztus lesz a középpontban, akkor lesz miért hálát adni, lesz kiben örvendezni. Térjünk vissza hozzá, hiszen számunkra ez a reformátorok igazi hagyatéka!

Amen.

Nyilas Zoltán lelképásztor

(A 2012. október 31-i ünnepi istentiszteleten elhangzott igehirdetés szerkesztett változata)

MURAKÖZY GYULA A GÁLYARABOK ÉNEKELNEK

Sötét vizeken, Fagyban, hidegben, Mint szírké lepke száll a bús vitorla, Barna köd alatt Vén hajó halad Mint hogyha úszó nagy koporsó volna.	Minden fájdalom, Ami fáj dalon, Minden könny, ami a szívünkbe vásott; Seb, ami sajog, Sikoltó jajok, Szelíd hitek... és drága megnyugvások, Szíveknek szent imája; Mindennről zeng a gálya... –A kőszá éj száz fényt melenget... ...A gályarabok énekelnek.	Ajkuk éneke Vajjon ének-e? Vagy benne lágyan rád hajol az Isten? Bús a Golgotád Gondja van terád És lelke érted ég, hogy megsegítsen. Sion hát téj magadhoz, Ó enyhe balzsamot hoz. Boldog, kinek a könnye pergett. ...A gályarabok énekelnek.
Valami fájó, tépett, Zsolozsmás régi ének Zokogva indul napkeletnek... ...A gályarabok énekelnek.	...A gályarabok énekelnek.	...Sötét vizeken, Fagyban, hidegben, Fut-fut a gyászok jajgató hajója. Vágja a habot, A gályarabok Ébredő dala hamatoz le róla. Valami fájó, tépett, Zsolozsmás régi ének Hozsánna! indul napkeletnek A gályarabok énekelnek...
Úgy megsír a dal! S annyi diadal A drága Sion zokogó imája. ...Sebes, vérező, Kézben evező S ütemre lendül a fekete gálya. Millió könny fut előle. S kijajdulnak belőle Mártír-napok, égő keservek ...A gályarabok énekelnek.	Sötét tengeren Ánya megjelent És vérbe, jajba fut a zengő gálya... ...Lelkünk könnyteli, Körüleli Vigasztalón a vértanúk imája; Mint drága, drága testvér, Akit soká kerestél, Valaki simogatja lelked... ...A gályarabok énekelnek.	...Sötét vizeken, Fagyban, hidegben, Fut-fut a gyászok jajgató hajója. Vágja a habot, A gályarabok Ébredő dala hamatoz le róla. Valami fájó, tépett, Zsolozsmás régi ének Hozsánna! indul napkeletnek A gályarabok énekelnek...

OKTÓBER 31.

Demeter Jóska bácsi szívesen vette azokat a szolgálataimat is, amikor verset mondtam a pomázi templomban. Így például 1967-ben is megkért, hogy az október 31-i templomi ünnepélyen mondjak el egy verset, amit örömmel vállaltam, és elszavaltam *Muraközy Gyulának* „A gályarabok énekelnek” című versét. Amikor ennek a szép versnek a sorai csengtek a csodálatos akusztikával megépített pomázi templomban, még nem tudtam – de a gyülekezetből sem gondolta volna senki sem –, hogy most egy hosszú ideig tartó csend következik az életemben, és ahogy akkor ott álltam, többé úgy nem fogok ott állni az úrasztalánál a pomázi templomban.

Alig telt el egy hét, amikor egy este a rákosszentmihályi iskolából hazafelé menet (ahol akkor tanítottam) egy autó összetörte a lábamat, és pedig olyan tökéletesen, hogy két évig nyomtam utána a kórházi ágyat, és a lábam még azután is csak egy roncs maradt. Az az október 31-i szolgálat volt az utolsó szolgálatom, amelyet egészséges lábom állva tudtam elvégezni. Aztán eltelt két nagyon nehéz év, amelyből tizenhat hónapot a talpamtól a derekamig begipszelve töltöttem, vagy inkább szenvedtem végig a Péterfy Sándor utcában. Majd egy vasárnap délelőtt, amikor úgy látták az orvosok, hogy életveszélyesen begyulladt a lábam, amputálni akarták, de a röntgen kimutatta, hogy a hiányzó körülbelül húsz centiméter hosszú csontom, amelyet már két éve hiába próbáltak növeszteni – kinőtt. Ez az egész abban az órában történt, amikor egy templomban imádkoztak értem. Ez augusztus végén volt, szeptember 1-jén már munkába álltam, és a szolgálatomat is elkezdtem a budakalászi és a pomázi gyülekezetben.

Már a legelső vasárnap mankóval és járógépen, de őszinte vágyakozással az istentiszteletre vezetett az utam, és Demeter Jóska bácsi nagy örömmel azonnal el is látott szolgálattal, természetesen csak a lehetőségeimnek megfelelően. Egyelőre annyi telt az erőmből, hogy vasárnap odaültem a harmóniumhoz. Aztán nemsokára már bibliaórák tartására is megkért. Ott ugyanis ülve lehetett végezni a szolgálattal. Először természetesen csak Budakalászon tudtam elvándorolni az istentiszteletre, nekem most még az is elég messzinek tűnt, mert sajnos ekkor még az istentiszteleti helyünk a falu másik végén volt, ahova HÉV-vel kellett mennem, de azért hősiesen végigsántikáltam ezt a hosszú utat is, hogy ha már nem vagyok kórházban, akkor hadd legyen egy kicsit ünnepélyesebb az istentisztelet azzal, hogy a harmónium vezeti az éneket.

Október vége a reformáció ünnepe. Hát bizony eddig még nem nagyon ficáncoltam a lábammal, de azt nem tudtam megállni, hogy el ne menjek Pomázra az ünnepi istentiszteletre. Sajnos Pomáz még HÉV-vel sem közelíthető meg egyikönnyel. A szerelvény elvisz ugyan a pomázi állomásra, de onnét – legalábbis akkor még nekem – jó húszperces út volt a templomig bevándorolni. Pomázon ugyanis a református templom a falu közepén áll. Van a katolikusoknak is

egy templomuk a falu még messzebb levő részén. Nekem szerencsére „csak” a református templomig kellett mennem, de ez is komoly erőpróba volt.

Ha viszont már el tudtam menni a pomázi templomba, akkor Jóska bácsi is úgy volt, hogy nem szabad kihagyni a szolgálati lehetőséget, és felkért szolgálatra, amit természetesen örömmel

SOÓS LÁSZLÓ IMÁDTALAK

Isten! A templom áhítatában,
Orgonasípok halk zsongásában,
Hosszú, fekete palást alatt,
Kulcsolt kezekkel imádtalak.

Isten! Gyermekhad közepén állva,
Jézust, a Megváltót prédikálva,
Mély hittel nézve e kis hadat,
Néma ajakkal imádtalak.

Isten! Magamban fenn a hegyekben,
Hol a madár is csendesen rebben,
Szent helyen éreztem magamat,
S szívembe zárva imádtalak.

Isten! Nyomortanyák piszokjában,
Hol tőled távol élnek sok százan,
Bezárva kiáltó ajkamat,
Könnyes szemekkel imádtalak.

Pomáz, 2013. augusztus 25.

elvállaltam. A pomáziak még emlékeztek arra, hogy közvetlenül a balesetem előtt a reformációi emlékűnnepen Muraközy Gyula „A gályarabok énekelnek” című versét szavaltam, ezért Jóska bácsi arra kért, hogy most is szavaljak valamit. Kézenfekvő volt, hogy mit szavaljak. Hosszú kórházi szenvedésem és csodálatos gyógyulásom után nem is mondhattam volna el mást, mint *Reményik Sándornak* „A Bethesda partján” című versét.

Ez a vers egy járásképtelen koldusról szól, az inaszakadt emberről, aki harmincnégy éven át ott fekszik a Bethesda nevű vízmedence szélén, és várja, hogy valaki bedobja a vízbe, amikor az felkavarodik, mert az a hit volt elterjedve az ott várakozó betegek között, hogy aki akkor elsőnek ér a vízbe, az meggyógyul. A gazdagok fogadtak bedobó embereket, a koldus nem tudott fogadni senkit, csak várt – harmincnégy éven át. Várt volna még talán másik harmincnégy év is, csak közben történt valami: „másnap reggel Jézus arra jött.”

Ezt mondtam el a pomázi templomban a reformáció emlékűnnepén. Sokszor elszavaltam már ezt a verset budapesti gyülekezetek templomi ünnepélyein, de olyan erővel, mint most, még sohasem tudtam elmondani. Most tudtam, hogy mit jelentett annak a koldusnak ott az a harmincnégy esztendő. Én csak két évig feküdtem a kórházban szintén teljesen reménytelenül, míg egy reggel Jézus arra jött. Nem a Bethesda partjára, hanem a Péterfy utcai kórház baleseti sebészetre, és én két év után csodálatosan fel tudtam állni. Ezért tudtam én most, hogy a Bethesda partján mit jelentettek a „csigalassan kúszó nappalok” és „végeláthatatlan éjjelek”. Ezért tudtam most a

gyülekezetet magammal ragadó erővel belekiáltani a templom csendjébe: „Ej lett, ragyogtak irtalmatlanul a csillagok a Bethesda fölött – De másnap reggel Jézus arra jött.”

Az egész gyülekezet dermedt csendben figyelt. Sok arcon végigcsordult a könny. Az áhítatos csendben hátra néztem. Jóska bácsi a Mózes-székre ráborulva sírt.

Azon az október 31-én a harmincnégy éven át szenvedő koldussal együtt én is ott álltam a Bethesda partján.

Soós László lelkipásztor

**REMÉNYIK SÁNDOR
A BETHESDA PARTJÁN**

„Vala pedig ott egy ember, ki harmincnyc esztendőőtől fogva való betegségben fekszik vala.” (János ev. 5,5)

Harmincnyc esztendeig volt beteg...
Harmincnyc év... ő idő-rengeteg,
Ő csigalassan kúszo nappalok,
Ő végevárhatatlan éjjelek!
Ő zaj, mely őrijt, ő csend, mely gyötör,
Ő tehetetlen kín, maró csömör,
Ő nagy alkalmak örökre múlása,
Kis, édes percek tovasuhanása
Hasztalanul, megfoghatatlanul, -
Hiába termett datolyát a pálma
S hajtott ki az olajfa vigaszul.
Harmincnyc esztendeig volt beteg,
Mindenki terhe, magának teher, -
Harmincnyc olomlábú év alatt
A fátum mindent elcserél-kever
A lélekben, a mély műhely-homályban.
Ez a szív kővé keményedhetett,
Túlsordulhatott alázatosságban,
Harmincnyc esztendeig volt beteg:
Ha ártatlan volt, bűnössé lett tőle,
Ha bűnös volt, kitisztult hófehérre,
Ha volt önéret benne: ronggyá váltott,
Ha volt szikla-dac: finom porrá mállott,
Feküdt a tóparton, s a tóba nézett...
A Tó, ez volt az egyetlen igézet.
A Tó, a Bethesda, a gyógyulás:
Leszállani szent, megszállott vizébe,
Mikor rájön a nagy 'háborodás',
Mikor rászáll az Isten angyala,
Súlyos szárnyával sújta a habot,
S gyöngy-buborékként a titkos mélyből
Fakadnak a megmentő balsamok.
A Tó... közel volt, s mégis messze volt,
Elérhetetlen, mint a csillagok.
A többiek mégis csak lejutottak,
Lejutottak a bénák, a vakok,
Valaki vitte, támogatta őket,
Hadd lépjenek a vízbe legelsőnek,
S ki soká túrt, sokáig vérezett,
Egyszer mégis elsőnek érkezett.
Csak ő, csak ő nem érkezett oda...
Nem volt, ki támogassa, levigye,
Talán oly súlyos volt, oly tehetetlen,
Oly bűnös élő-halott teteme,
Hogy ember-erő el nem bírta többé.
Elmúlt megint a szent háborodás,
A nagy alkalom, a boldog varázs,
Elszállt megint az Isten angyala.
A halott öröm utolsó leánya:
A halványzöld fűrtű tündér-remény,
Az is a világ végére szökött.
Éj lett, ragyogtak irgalmatlanul
A csillagok a Bethesda fölött.
De másnap reggel Jézus arra jött.

**Sebestény-Jäger Orsolya
LUTHER ÉLETE**

Ha az idő szárnyaira venne
s felzúgnának messzi, zord szelek,
mint ki kútba néz, úgy néznék
a múltba - amikor Luther született -

Mit látnánk akkor? Hova érkezünk?
Hogy is élénk át a századot,
melyet - egy embert kiválasztva -
bölcs Istenünk érettünk adott?

Több mint félezer esztendő tükrében
láthatjuk a múltat: évet év után.
Ma fehér falú ház áll Eisleben terén,
s ha csöndben belépünk ódon kapuján:

a boltívek alatt fejünk meghajtjuk,
itt született Márton, itt volt apró gyermek,
(csak később változtatta Lutherre nevét,
ekkor még apjáról nevezték Luder-nek.)

Milyen lehetett? Sokszor eltűnődöm.
Már gyermekként is erősnek képzelem.

Atragoghathott öntudatos lényén
a fényesen sugárzó, tiszta értelem,

mely végigkísérte egész életén,
hogy bárhova menjen, felvállalja hitét,
pedig ekkor még nem is sejtette:
döntéseiben mily roppant a tét.

Mansfeld, Eisenach, Erfurt köveit
róták valaha hosszú lépteit,
mert apja, egy szegénysorú bányász
jogásznak szánta, s tudta segíteni:

olykor azonban mást akar az Úr,
mint amit adni vágyik földi szándék.
Bölcsen kell látunk, mi az, mit adunk,
s miről hisszük azt, hogy ajándék.

Majd egy borzalmas vihar torkából
Márton ez égnek magát ajánlja fel:
és így lett jogászdoktor helyett
Ágoston rendi szerzetes Luther.

Kiválasztott volt. Tudta magáról?
Vívódásaiban egy őszinte lélek áll,
csak azt tudta: a reá bízottakat
végig is viszi, míg el nem jó a halál.
S addig küzdeni és harcolnia kell,
ússzon bár szembe a sötét sereggel,
félremagyarázott tanokkal ha harcol,
csak Isten erejével harcolhat az ember.

De „az igaz - mint tudjuk - hitből él”
s ő szívébe véste e fényes szép Igét,
s nem volt hatalom, mely e sort
gonoszúsággal téphette volna szét.

A kegyelem fényében megállva
Tudta, meg kell osztani a titkot:
az Isten-hit fénylő igazságait,
mit Wittenberg kapujára írt ott.

S ezzel elindult a harc,
de ő mindvégig vállalta hitét,
bár nem akart egyházszakadást,
csak az igazságot bírta rá az Eg.

Megannyi szempár szegeződött reá
Worms fölött sötétlő fellegek.

A császár előtt állt és mégsem félt -
így csak az Úrban bízva lehet.

Ha tanait visszavonja - szabad,
s Luther meghajtja magát mélyen:
„Itt állok másként nem tehetek,
Isten engem úgy segéljen.”

Wartburg vára rejtékében
Bölcs Frigyes védőszárnya alatt,
bár hónapokig rabságban él,
a szíve szárnyaló és szabad.

Aláhajlik szívéhez a fény,
pedig csak egy kopott kis szoba
volt a szállása a Szónak
s amin leírta - egy bálnacsigolya.

Mégis általa több történet,
mint amit elképzelni mert:
Isten mindvégig megáldotta
a Benne bízni tudó embert.

**PETRÓCZI ÉVA
AZ INASZAKADT
VASÁRNAPJA**

Az inaszakadt vasárnapja:
húsvét után a negyedik.
Már megtanultam összevonni
az „ín” szóval
a „kín”-t.

Lóbalzsam, levendula,
árnika, fekete nadálytő –
hasztalan balzsam-tavak.

Bár csak húzódott,
nem szakadt,
küldd el, Uram,
az ín kínjának napján
hózzám irgalmatat.

A REFORMÁTUS HITOKTATÁS RENDJE

Kedd

1. óra 1. osztály Német Iskola
5. óra 2. osztály Mátyas Iskola (fakultatív)
6. óra 3-4. osztály Mátyas Iskola (fakultatív)

Szerda

6. óra 2. osztály Sashegyi Iskola (fakultatív)
7. óra 3. osztály Sashegyi Iskola (fakultatív)
8. óra felső tagozat Sashegyi Iskola
15.30 óvodai hittan (Mesevár, Hétszínvirág)
16.00 óvodai hittan (Borosnyán)
16.30 kiskaté (gyülekezeti ház)

Péntek

1. óra 1. osztályos hittan Mátyas Iskola
2. óra 5. osztályos hittan Mátyas Iskola
4. óra 1. osztályos hittan Sashegyi Iskola
5. óra 5. osztályos hittan Sashegyi Iskola
5. óra 2-3. osztályos hittan Német Iskola (fakultatív)
6. óra 4. osztályos hittan Német Iskola (fakultatív)
7. óra 4. osztály Sashegyi Iskola (fakultatív)
17.00 nagykaté (gyülekezeti ház)
18.00 8-9. osztályos hittan (gyülekezeti ház)

CSUKA TAMÁS PÜSPÖK ÚR IGEHIRDETÉSE

A LÉLEK
LÉLEGZETVÉTELE

- A JÓ IMÁDSÁG TITKA -

Lekció: 1Tim 2,1-7

Textus: „Akarom azért, hogy imádkozzanak a férfiak minden helyen, tiszta kezeket emelvén föl harag és versengés nélkül.” (1Tim 2,8)

Költői kérdéssel kezdem, mert egyszerű rá a válasz: kinek kellett ma reggel azt mondani, hogy „drága testvérem, ugyan ma is vegyél levegőt!” Azt hiszem, hogy egyikünknek sem kellett ezt mondani, mert ez természetes. Mert tudjuk, ha az ember nem vesz levegőt, akkor megfullad. Azért jutott ez eszembe, mert a mi nagy reformátorunk, Kálvin János azt mondta, hogy „az imádság a lélek lélegzetvétele”. Aki nem imádkozik, annak a lelke halott. Vagy egyszerűbben fogalmazva, aki nem imádkozik, az nem hívó ember. Annak nincs köze Istenhez.

Bibliailvasó kalauzunk szerint most olvasuk Pál apostolnak Timóteushoz írt első levelét. Engem nagyon megragadott a heti szakaszból ez a szinte parancsba adott felszólítás: „tartassanak könyörgések, imádságok, esedezések, hálaadások minden emberekért”. „Akarom azért” – folytatja az apostol – , tehát szinte parancsba adja fiatal munkatársának, hogy figyelj oda, hogy imádkozzanak! Hogy a gyülekezetben legyenek imádságok, hogy a gyülekezet maga is legyen egy imádkozó közösség, mert e nélkül nincs gyülekezet. E nélkül meghal a gyülekezet.

Hadd mondjam el, hogy mit tanít az Ige arról, mi is az imádság célja, van-e feltétele annak, hogy valaki jól tudjon imádkozni, és hogy mi legyen az imádságunk tartalma, miről lehet, miről kell imádkozni?

Nézzük az elsőt: mi az imádság célja a Biblia tanítása szerint? Ha az ember megkérdezi másokat, hogy miért szokott imádkozni, akkor általában az a válasz, hogy: „kérjünk valamit az Istentől”. Pedig nem ez az imádság célja. Ami nem azt jelenti, hogy ne kérhetnénk valamit Istentől, de a hívó ember elsősorban nem ezért imádkozik. Mindnyájan átéljük, nagyon sokszor én magam is átélem azt, hogy elérkezek az erőm, a tudásom végéhez, kérdések gyötörnek, amelyekre nem tudok válaszolni, szembe találom magam olyan problémákkal, amelyeket nem tudok megoldani, és ilyenkor természetes dolog, hogy kérem az én Uramat. Azt az Urat, kiről épp a keresztelésnél hallottuk, hogy „néki adatott minden hatalom mennyen és földön”. Nekem ilyen protekció van. A legnagyobbhoz fordulhatok. És persze elmondhatom neki a kérésemet.

Csuka Tamás volt tábori püspök, Vác-alsóvárosi lelképásztor

Ugyanakkor az a természetes, hogy ha valakivel én szeretetkapcsolatban élek, ha én tudom, hogy szeretem őt, és feltételezem, hogy ő is szeret engem, akkor megbeszélem vele a dolgokat. Ti is tapasztaljátok az Ige igazságát, hogy ha van valami örömtök, az olyan jó, azt az ember nem tudja magában tartani. Olyan jó, ha valakinek, aki hozzám közel áll, elmondhatom, hogy milyen örömöm van, és megsokszorozódik az örömöm. És ugyanez fordítva is igaz, ha valami terhet hordozok, ha valamilyen bánatom van, olyan jó, hogy ha elmondhatom másoknak. És az Ige tanítása szerint bekövetkezik, hogy „egymás terhet hordozzátok”. És olyan jó, ha én is kész vagyok arra, hogy meghallgassak másokat, és ha lehet, valamit átvegyek a mások terhéből.

Imádság az is, amely akár csak két-három szóból áll. Azt gondolják sokan, hogy az imádság azt jelenti, hogy az ember megválogatja a szavait, és csodálatos kegyes dolgokat mond el, lehetőleg szép szavakkal, meg szóvirágokkal.

Tudjátok, én Vácot szolgálók, amely katolikus püspöki székhely, túlnyomó többségében katolikus testvérek élnek a városban, és elmondom őszinte örömmel és hálaadással, hogy a Vác-alsóvárosi református gyülekezetnek a fele római katolikus. Alig van református házaspár. Egyik vasárnap hozzánk jönnek istentiszteletre, másik vasárnap pedig mennek misére. Sokat beszélgetünk a római katolikus testvérekkel, és persze mindig fölteszik nekem a kérdést, hogy „ti reformátusok miért nem szeretitek, miért nem tisztelitek Máriát?” Ilyenkor mindig elmondom,

hogy őszintén a legnagyobb tisztelem Máriáé. Amit ő feladatként kapott az Istentől, hogy a szíve alatt hordozta a Megváltót, hogy ő volt a világra hozója Jézusnak test szerint, az egy csodálatos dolog, és csak a legnagyobb tisztelettel és alázattal tudok Máriáról beszélni. De mindig hozzátéveszem, hogy viszont nem imádkozok hozzá. Mert mi van az Igében? „Mert egy az Isten, egy a közbenjáró is Isten és emberek között, az ember Jézus Krisztus”. Mi ezért nem imádkozunk elhunytakhoz. Mert ő is, meg minden elhunyt szent már meghaltak. Majd föltámadnak az utolsó napon. De közbenjáró csak Jézus Krisztus.

Nekem az egyik legkedvesebb imádságom a Bibliában Máriának az az imádsága, amit a kánai menyegző történetében írtak le. Egy rövid tómondat az egész. Mit mondott Jézusnak Mária? Odafordult és azt mondta: „nincs boruk”. Hát ez egy elég profán mondat, nem? Mária észleli, hogy elfogyott a bor. Tart egy lagzi, és nincs innivaló. Ez nagy szégyen a háziakra nézve. Mária észleli a bajt, elmondja Jézusnak, és megvan a megoldás. Ismeritek a történetet. Ennél frappánsabb, rövidebb imádságot én nem tudnék mondani. És ez imádság! Mert egy meglévő problémát odatesz Jézus lábaihoz.

Az imádság célja tehát elsősorban nem az, hogy elmondjuk a kéréseinket, hanem hogy kapcsolatban legyek azzal, aki mindenkinél jobban szeret engem. A kapcsolat az én teremtő, megváltó Urammal.

És itt már félig válaszoltam a másik kérdésre is, hogy mi a feltétele a helyes imádságnak? Pontosan ez, hogy az Isten gyermekekévé legyen az, aki imádkozni akar. Mert Istenhez kiáltani mindenki tud. Énekelhettük volna azt a Zsoltárt is: „Kiáltásom halld meg, Isten! Vedd füledbe az én könyörgésemet, mert én szívem nagy ínségből, messze földről kiáltja Felségedet!” (MRÉ 61,1). Messze földről is lehet az Istenhez kiáltani. Nekünk olyan kegyelmes Istenünk van, hogy sokszor még ezt a kiáltást is meghallgatja, és válaszol is rá. De azért nem jobb, ha olyan valakivel beszélek, akivel minden nap közösségben vagyok, aki egészen közel van hozzám, akihez nem messziről kiáltok, hanem jó barátságban, egész közeli kapcsolatban vagyok?

Már elég régóta szolgálok ahhoz Vácott, hogy meg merjük mondani egymásnak a véleményünket, egyik kedves katolikus testvérem mondta nekem egyszer, hogy „azért nem helyes a maga imádsága”.

Mondtam neki, hogy „miért nem helyes? Hadd tanuljak.” „Azért nem – felelte –, mert nem összekulcsolt kézzel kell imádkozni, hanem összetett kézzel.” Mondtam, hogy ez nagyon aranyos, de ha már megjegyezte, akkor elmondom, hogy Jézus korában hogyan imádkoztak: az Isten felé kinyújtott kézzel. Sőt, az igazi imádság Isten felé kifordított, üres kézzel történt, „éjjel kezem feltartom, az égbe hozzá nyújtom” (MRÉ 77,1). Ebben benne volt az az alázat az imádkozó részéről, hogy „Uram, én koldus vagyok előtted. Nézd meg, semmi nincs az életemben, üres a tenyerem, üres az életem, semmire nem tudok hivatkozni előtted, de te gazdag Isten vagy, te meg tudsz engem ajándékozni”. De nem is az a lényeg, hogy így tartod a kezed, vagy emígy. Az imádsághoz lélek kell. Pál apostol megkérdézi a korinthusiaktól, mitek van, amit ne úgy kaptatok volna? Erőt, egészséget, jókedvet, szeretteimet, munkakedvet, mindent az Istentől kaptam. A Biblia is világosan mondja, én semmit nem hoztam erre a világra, semmit ki sem viszek ebből a világból.

Eszembe jut az a történet, amikor egy falunak a leggazdagabb asszonya haldoklott, hívta a lelképásztort. A lelkész elment, imádkoztak, úrvacsorát is adott, aztán az asszony elköltözött a másik világba. Amikor kijött a lelkész, néhány pletykára éhes falusi asszony odament hozzá, és megkérdézték, hogy „nagyiszteletű úr, mit hagyott hátra?” És a lelképásztor egy szóban válaszolt: „Mindent.” A szemfedőn nincs zseb, a koporsón nincs tetőcsomagtartó. Semmit nem hoztunk erre a világra, ki sem viszünk semmit ebből a világból, de milyen jó, hogy az Istennel való kapcsolatunk megmarad.

Tudjátok, az imádság lényegét én ott értettem meg, amikor hallottam egy kedves történetet egy atyánkfiairól. Négy gyermeket családapája volt, aki nagyon fontos, magas állást töltött be. Egyszer annyi munkája jött össze, hogy – nem szívesen ugyan, de – hazavitte a munka egy részét, mondván, a munkát be kell fejezni. Leült az íróasztala mellé, és elkezdett dolgozni. Oda-jött hozzá az egyik gyereke, aki elkezdte őt kérlelni, hogy „apa, engedj el”. Meg kellett beszélni, hova akar menni és kivel. Telt az idő, és nemsokára jött a másik gyereke. Azt mondta, hogy kellene még egy kis zsebpénz, mert lesz egy jó előadás, és a haverokkal szeretne oda elmenni. Aztán jött a harmadik gyereke is, az is elmondta, hogy mire lenne szüksége és mit kér a papától. Egyre idegesebb lett a mi atyánkfia, hogy nem tud dolgozni, hogy így sorjáznak a

gyerekek, amikor a végén odajött hozzá a legkisebb. Rámordult a kicsire: „hát te mit akarsz?” A kisgyerek megszeppenve csak állt előtte, majd azt mondta, „én semmit. Én tégedet akarlak”. Na, ez az imádság: „Tégedet akarlak!” Olyan jó veled közösségekben lenni! Nem gondolom, hogy te egy automata lennél, akibe bedobálom a kéréseket, aztán ha úgy gondolod, válaszolsz. És itt már válaszoltam arra, hogy mi legyen az imádság tartalma? Minden, ami eszembe jut, ami foglalkoztat, ami kérdés, ami hálára indító. Mindent meg lehet beszélni az én Urammal.

De azért hadd mondjam zárásként, hogy ha mégis kérnek tőlem imádságos-könyvet, akkor azt szoktam mondani: vegyétek elő a Bibliát, ott van a százötven Zsoltár, olvassátok végig.

Nincs olyan emberi érzés, indulat, gondolat, ami ne szólalna meg ezekben a Zsoltároknak. De ezen kívül el lehet olvasni a Bibliában az úgynevezett nagy imádkozók imádságait. Ilyen volt Mózes, Ábrahám, Ezékiás, Nehémiás. Le van írva, hogy egy adott szituációban milyen imádságot mondtak. Ha az ember ezeket végigolvassa, akkor látni fogja, hogy négy része van ezeknek az imádságoknak (és itt a jó imádság titka).

Az első rész mindig a dicsőítés. Mi a dicsőítés? Elmondom Istennek, hogy kinek tartom őt. Erre nem az Istennek van szüksége, hanem nekem. Hogy tudatosítsam magamban, én azzal állok kapcsolatban,

győzelmeiket adtál. Tehát jön a hálaadás.

És utána mindegyik nagy imádkozónál jön a bűnvallás. Én, mondja Nehémiás, és az én atyáim, vétkeztünk ellened, Uram. Nem tartottuk meg a parancsolatokat, felrúgtuk a te szövetségedet, bocsánatot kérünk.

És a végén mondják el a kérést. Ez a negyedik. Nagyon fontos a sorrend: dicsőítés, hálaadás, bűnvallás, és végül elmondhatjuk a kéréseinket is.

Egy történettel szeretném befejezni, ami engem nagyon megragadott, és ezért is olvastam fel alapigeként a 8. verset ebből a második fejezetből: „Akarom azért, hogy imádkozzanak a férfiak minden helyen”, mert mi általában – én is – a piszkos munkát mindig a feleségünkre bízunk. Mi vagyunk olyan kényelmes férfiak. Én most ebben a szép pomázi templomban szolgálok, a feleségem meg most is a dutyiban van. Ő végzi a nehezebb munkát. A gyerekeknél is, és még sok mindenben az ember kényelmesen átadja a szolgálatot. Pedig azt mondja a Biblia, hogy a férfi a család papja. A férfinak kell példát adni.

Sokan talán személyesen is ismertétek Gyökösy Bandi bácsit. Én személyes tanítómesteremnek vallhatom őt, aki egyszer a következőt mondta el. Az ő hitbéli fejlődésének megrendítő alapja volt, amikor egyszer gyerekkorában benyitott az édesapja dolgozószobájába (aki a MAV-nál volt igen magas állású, nagyteknétyű ember), és a következő látvány tárul elé: az édesapja ott térdel az íróasztal előtt, és félhangosan, könnyes szemmel imádkozik. És akkor megfogalmazódott benne, hogy ha az én szeretve tisztelt édesapám, akit mindenki olyan nagy embernek tart és ismer, valaki előtt letérdel és sírva imádkozik, mekkora lehet az a valaki, aki előtt ő letérdel?

Elgondolkoztam azon, vajon hány-szor látnak a mi gyermekeink, meg a mi unokáink bennünket,

„Éjjel kezem feltartom, az égbe hozzá nyújtom”

édesapákat, nagyapákat térdelve imádkozni? Tudjátok, én is bejárlok a váci fegyverházba, és néha megcsényenítenek a hitre jutott rabok. Nem kevesen, úgy százan, százhuszan, százharmincan vannak egy istentiszteleten. Egy óra dicsőítés, egy óra bizonyágtétel, és egy óra imaközösség. Jó, erre azt mondják, nekik van idejük. De ott

aki ezt a világot teremtette, aki az egész Kozmoszt teremtette. Nekem ekkora barátom van. Ilyen Uram van. Mindent te alkottál, Uram, és én, a parányi porszem most odaállok eléd, és veled beszélgetek, dicsőítelek téged.

A másik mindig a hálaadás. Ezek a nagy imádkozók mindig sorra veszik az Isten nagy tetteit. Amikor kihoztál bennünket Egyiptomból, a rabszolgaságból, amikor vezettél minket a pusztában, adtál enni, mannáat, adtál inni, vizet fakasztottál a sziklából, aztán bevittél minket az Ígéret Földjére,

megsértődik az az elítélt – legyen az életellenes, tehát gyilkos is –, ha nem hagyunk neki időt az imádkozásra.

Mit mond Pál? „Akarom azért, hogy imádkozzanak a férfiak minden helyen, tiszta kezeket emelve föl”. Mondjuk el az Istennek mindazt, ami a szívünkben van. Nem neki van rá szüksége, hanem nekünk, hogy erősödjünk a hitünkben.

Ámen.

(Az ígéhirdetés elhangzott 2013. szeptember 15-én a pomázi református templomban.)

„De én az Úrra nézek, várom az én szabadításom Istenét; meghallgat engem az én Istenem!” (Mik 7,7)

ISTEN MINDIG MEGHALLGAT! BESZÉLGETÉS CSUKA TAMÁS PÜSPÖK ÚRRAL

Egy okirat általában a ráütitett pecsétől válik hitelessé. Ilyen pecsét a keresztség is, amellyel a mi Urunk pecsétel el, jegyez el minket a maga számára – mondta kereszteselő igehirdetésében *Csuka Tamás* püspök úr, Vác-alsóvárosi lelképásztor, a szeptember 15-i istentiszteleten. A keresztséget ahhoz lehetne hasonlítani, amikor egy üres lapra tesszük a pecsétet, amely egyfajta bizalmat jelent. Isten a maga szeretetének pecsétjét ráteszi egy ember életére, de hogy azután mi kerül arra az üres lapra, az a mi felelőségünk. Egy a szükséges dolog, az, hogy megismerjük Istent, az ő szeretetét. Hogy Jézus tanítványai, igaz, hűséges követői legyünk. Az ehhez vezető imádságos útról is beszélgettünk a püspök úrral.

– *A mai napon ismét gyülekezetünkbe fogadtunk egy kisgyermeket, és ígéretet tettünk arra, hogy szeretetünkben és imádságunkban hordozzuk, a szülőknek, keresztesülőknek pedig minden tőlünk telhető segítséget megadunk ahhoz, hogy a gyermek eljusson az élő hitre. Hogyan tudja a gyülekezet ezt az ígéretét megtartani, tartalommal megtölteni?*

– Az elsőrendű feladata ebben a családnak van, de a gyülekezet is nagyon sokat tehet. Kezdve azzal, hogy fenntartja a lelkesi állást, és – mert nem megy másként – a hitoktatást is. Biztosítja a gyülekezeti élet feltételeit, anyagi áldozatot hoz a megfelelő infrastruktúra fenntartásáért. Az istentisztelet alatt érzékeltem, hogy kimentek a kisebbek, akiknek külön gyermek-istentiszteletet tartanak, tehát itt is vannak hívó gyülekezeti tagok, akik segítenek a gyermekszolgálatban. A gyülekezet a felelős abban is, hogy olyan légkör teremtsék, hogy a gyerekek később szívesen menjenek a konfirmációra. Református egyházunkban elég általános, hogy sok minden a lelkész körül forog, de a jó gyülekezetben mindig vannak olyan szolgálók, pedagógusok, vagy éppen nyugdíjasok, akik maguk szerveznek meg például egy-egy kirándulást, melyen

gyermek is meríthessen a gyülekezet által kínált lehetőségekből?

– Ennek nagyon sok módja van, ami mind fáradtságos munka. Ebben össze kell kapnia magát a lelkésznek, a presbitereknek, és a gyülekezet hűséges asszonytestvéreinek. Az igés kártya küldése az egyszerűbb módja a kapcsolatfelvételnek, a nehezebb, ha a kapcsolatot személyessé tesszük úgy, hogy elmegyünk a családokhoz. Van, ahol ezt gyakorolják. A legfontosabb, emlékeztetni a szülőket a gyermek születésnapján, vagy a keresztes napján, aztán vagy lesz belőle valami, vagy nem, de az ige azt tanítja, hogy a magvetés negyed része jó földbe hull. Több mint negyven éves lelkési tapasztalatom alapján azt tartom, hogy nem szabad feladni, nem szabad senkiről lemondani.

Óva intem a fiatalabb lelkészársaimat attól, hogy a gyermek-keresztség elé különböző feltételekből gátakat építsenek. A megkereszettek szüleinek nagyobb részét ugyan akkor látjuk először a templomban, de valamilyen hit még e mögött is van, lehet, hogy a nagyszülők hite vagy rábeszélése. A keresztség Isten megelölegezett szeretete, amely kapcsolódási pontot hoz létre a család és a gyülekezet között. Lesz egy hivatkozási pontunk, hogy ezután megkereshetjük őket, mert még emlékeztetni is tudjuk, hogy azt ígérték: úgy neveljük és neveltetjük...

Ha nem megy a nevelés, legalább a neveltetésben: a gyerek-istentiszteletek, a hittan, a konfirmáció megengedésében. A mi Vác-alsóvárosi gyülekezetünk egy elég új gyülekezet, 1999-ben jött létre egy lakótelepi közösségként, előfordult, hogy a szülő még a gyermek konfirmációjára sem jött el. Ugyanakkor, ha anyák napján vagy karácsonykor szolgálatot bízunk rájuk, csúnya szóval élve szerepeltetjük őket, a szülőknek, nagyszülőknek pedig meghívót küldünk ezekre az alkalmakra, akkor el-eljövögetnek. Ha van ott egy tartalmas igehirdetés és egy szép műsor, az megfoghatja azt is, akitől addig nagyon távol állt a hit. Bízunk valamit a Jóistenre is!

– *Hiszen a hitet – ahogyan a kereszteselő igehirdetésében hallottuk – nem lehet megtanítani, vagy megtanulni.*

– A hit hallásból van, a hallás pedig a Krisztus beszéde által. Mindenki érezheti, hogy mi nem statisztikára dolgozunk (bár a lelképásztorok azt is kell

készíteni), de most olvastuk az ígében, az Isten azt akarja, hogy minden ember üdvözljön. Tehát nem mi teszünk szívességet az Istennek, ha elengedjük a gyereket, hanem az Isten tesz szívességet, hogy megajándékozzon egy megszentelt étellel, és megajándékozzon üdvösséggel.

– *A mai igehirdetés az imádságról szólt. A püspök úr fölhozott néhány példát a Biblia nagy imádkozóinak a Szentírásban fennmaradt imádságaiból, melyek mindenkor meghallgattak. Mi azonban sokszor úgy imádkozunk, hogy nem várjuk meg Isten választát, vagy meg sem halljuk a választ.*

– Isten órája másként jár, mint a miénk. Sokszor látom, hogy valaki kér valamit, aztán eltelik egy kis idő, és csalódott, mert úgy érzi, Isten nem hallgatta meg az imádságát. Van egy számomra megrendítő példa. Én öt évet szolgáltam Erdlígeten. Elődöm, *Csákány István* lelképásztor – akit Pomázon is sokan ismertek még pomázi segédlelkési idejéből – bevezette a körzetgazdai hálózatot Erdlígeten. Többnyire idősebb asszonyok vállaltak egy-egy körzetet, amelyeket végiglátogattak. Rendhagyó módon szerda délelőtt volt számukra egy bibliaóra (a szerdai volt a piacnap, ezért ehhez kötöttük), amely után mindig tartottunk egy körzetgazdai megbeszélést. Volt egy nagyon aranyos körzetgazda néni, aki minden bibliaórán imádkozott a fia megtéréséért. A fia a nagytétényi AFIT-nak volt a vezetője, és egyszer megismerkedtem vele, mert a Trabantomat oda vittem be javíttatni, azt szoktuk mondani az ilyen emberre, hogy nem hívó, de egyébként nagyon rendes ember. Elmondtam neki, hogy az édesanyja mindig imádkozik érte, de csak mosolyogva legyintett. Mielőtt elkerültem volna Erdről, Dudás néni elhunyt, és a szokásoknak megfelelően a temetés utáni vasárnapra elhívtam a családot az istentiszteletre, megemlékezni az elhunytól. Természetesen vettem, hogy ezen megjelent a fia is, de meglepődtem, mikor eljött a következő vasárnap is, meg a harmadik vasárnap is, aztán egy vázát ajándékozott a gyülekezetnek az úrasztalára. Dudás néni fia végül élő hitre jutott. Nagyon érdekes, az idős asszony életében nem kapta meg Istentől, de halála után mégis meghallgatásra talált kitartó, szüntelen imádsága. Isten tehát meghallgatja az imádságunkat, csak nem úgy, nem azonnal, nem ahogyan mi várunk.

Az ember magát is rajtakapja néha, hogy vannak olyan imádságai, melyeket jobb, ha nem hallgat meg, illetve azokat is meghallgatja, de jobb, ha nem úgy teljesíti, ahogy mi kérjük.

Daru Panka Isten népéhez tartozik

egy rövid áhitattal, imádsággal, igemagyarázattal is szolgálnak. A jó gyülekezet nemcsak megkereszelti a kisgyermeket, hanem figyelemmel kíséri az életét, a születésnapjára egy szép igés kártyát küld neki és elhívja a gyerek-istentiszteletre. Vallom, hogy a gyülekezet kicsi baba korától egészen a vénkoráig felel a tagjaiért, és a jó gyülekezet ezt a feladatát számon is tartja.

– *Hogyan lehetne a megkereszelt gyermek szüleit – akik esetleg nem rendszeres templomba járók – a gyülekezethez pecsételni, hogy rajtuk keresztül a*

Augustinus erre a klasszikus példa, aki rendkívül zül-
lött életet élt, és hogy elszakadjon anyjától, elhatározta,
hogy Rómába hajózik. Mónika, az édesanyja egész
éjszaka imádkozott Karthágó kikötőjében, hogy Isten
ne engedje elhajózni a fiát, de a hajó mégis kifutott
Augustinusszal a fedélzetén. Isten tehát nem tel-
jesítette Mónikának ezt a kívánságát, hogy egy másik
imádságát – egy sokkal fontosabbat – teljesítsen, és
Augustinus megtérjen. Milánóba érkezvén Augus-
tinus ugyanis meghallotta Ambrus püspök igehirde-
tését, megtért, megkeresztelkedett, és Jézus Krisztus
követőjévé vált.

– *Hallhattunk a Vácon élő és erősödő öku-
menikus együttműködés áldásairól. Mi püspök úr
tapszatalata, csökkent-e a felekezetek közötti versen-
gés, tapasztalható-e intézményes közeledés az egy-
házak között?*

– Úgy tapasztalom, hogy egyre inkább nyi-
tott ajtókra találunk. Mi Vácon nemcsak az egye-
temes imahéten vagyunk együtt, hanem sokkal
gyakrabban. Eppen holnapután lesz a váci me-
gyés püspöknél a püspöki palotában egy meg-
beszélés a váci felekezetek lelkészei között. Az
ilyen találkozók mára már természetessé váltak.
A törvény szerint egyházi iskolába nem lenne
kötelező beengedni más vallású hitoktatót, mégis
a Piarista Gimnázium tizenhárom osztályában hit-
tanórákat tartunk a protestánsoknak, csoport-
tunkban vannak reformátusok, evangélikusok és
baptisták is. Hasonló a helyzet a váci Karolina
Katolikus Általános Iskolában is, ahol az igazga-

tó-helyettes asszony református, az együttmű-
ködés tehát itt is harmonikus.

Az új templomunkhoz – amely ugyan még
nincs teljesen kész – egy testvérünk három ha-
rangot készíttetett és ajándékozott, ezeknek is
most tervezzük a felszentelését a város lelké-
szeinek részvételével, tehát egy ökumenikus ha-
rangszentelést tartunk. Az adományozó család a
harangokat egyébként egyetlen lánykájuk, fogyaté-
kos gyermekük emlékére készíttették el. Őt is
Mónikának hívták, mint Augustinus édesanyját.
A gyülekezetünk aktív tagjaként ott volt minden
alkalmunkon, és 2009. december 21-én is éppen
istentiszteletre jött, amikor a 2-es főúton a zebra-
n elgázolta egy autó és meghalt. A szülők ezekkel

a harangokkal állítottak méltó emléket elhunyt
egyetlen gyermeküknek, segítve ezzel gyüle-
kezetüket is, mert eddig nem volt harangunk.

– *Milyen kötődései vannak püspök úrnak
Pomázhoz vagy Csobánkához? Volt-e lelkési
szolgálat a gyülekezetünkkel valamilyen
kapcsolata?*

– Elég régi a kapcsolat, mert én 1971-72-ben
Fóton voltam segédlelkész Madarász esperes úr
mellett, és az esperes úrnak volt főjegyzője, azaz
esperes-helyettes Demeter Józsi bácsi, akinek fiá-
val, Leventével alkalmam volt most itt találkozni.
Józsi bácsit ismertük tehát Pomázról, akit nagyon
tiszteltünk, mert nekünk fiataloknak ő egy szigorú
öregember volt, aki persze fiatalabb volt akkor,
mint most én, de egy fiatalembernek egy hatvan
éves is már nagyon idősnek számít. Önálló szol-
gálatomat 1972-től 75-ig Pilisvörösváron kezd-
tem meg, amely közel van Csobánkához és Po-
mázhoz, így mód volt arra, hogy ide is átjárjak
szolgálni szószékcseré és helyettesítés alk-
maival. Nagyon jó kapcsolatom volt és van Szűcs
Ferenc lelképásztor testvéremmel, ott voltam a
beiktatásán is. Emlékszem egy Pomázon megren-
dezett egyházmegyei kórustalálkozóra, melyen
mi is részt vettünk. A kapcsolat pedig tart a mai
napig, hiszen Nyilas tiszteletes úr is többször
felkért helyettesítésre, így a mai alkalom már nem
az első volt, de mindig megtiszteltetés és nagy
öröm számomra, ha az itteni gyülekezetekben
szolgálhatok. Puskás Attila

IMÁDKOZZÁL! LUTHER MÁRTON AZ IMÁDKOZÁSRÓL

*Imádkozni annyi, mint Istent segítségül
hívni a szükségben.*

Parancs van rá. Elsősorban azt kell tudnunk, hogy
az imádkozásra Isten parancsa kötelez bennünket. A má-
sodik parancsolatban ugyanis ezt hallottuk: "Ne vedd hiába
Isten nevét". Ebben benne van a felszólítás Isten szent
névének dicsőítésére és segítségül hívására minden szük-
ségünkben, más szóval: az imádkozásra. Senki se gon-
dolja: mindegy, akár imádkozom, akár nem imádkozom.
Ostoba emberek idáig mennek örültségükben: minek
imádkozzam? Ki tudja, törődik-e Isten az én imádságom-
mal, meghallgatja-e? Ha nem imádkozom, majd imád-
kozik más! És így aztán megszokják, hogy sohasem
imádkoznak. Azzal mentegetőznek, hogy elvetjük a hamis
és képmutató imádságot; mintha azt is tanítottuk volna,
hogy nem kell, sőt nem is szabad imádkozni.

Bármilyen csekély dologhoz fogunk hozzá, hívjuk
segítségül Urunkat, Istenünket. Imádkozunk! És imád-
kozunk, még ha csak egy szellet kenyéret és egészséges
testet ad is nekünk.

Aki nem imádkozik Istenhez, s nem hívja segítségül
szükségében, az bizony nem tartja Őt Istennek, nem adja
meg Neki isteni dicsőséget.

Igéret van hozzá. Másfelől az késztesen és
öszönözön bennünket még jobban az imádkozásra, hogy
Isten ígéretet fűzött hozzá. Megígérte, hogy bizonytal-
an meglesz, amiért könyörgünk. Amint az 50. zsoltárban
mondja: "Hívj segítségül a nyomorúság idején, és meg-

szabadítalak téged". Krisztus pedig Máté evangéliuma 7.
részében azt mondja: "Kérjétek, és adatik nektek..." stb. Mert
aki kér, mind kap. Az efielének fel kellene ébresztenie szívün-
ket, lángra gyújtania, hogy kedvvel és szívesen imádkozunk.

Méltatlanságunk nem akadály. Megtévesztjük és
elrettentjük magunkat efielé gondolatoktól: Nem vagyok
szent, sem elég méltó; ha olyan kegyes és szent lennék,
mint szent Péter és szent Pál, szívesen imádkoznám. Féltre
az ilyen gondolatokkal! Mert ugyanaz a parancs, amely
Pálnak szólt, nekem is szól. Az az imádság, amelyet én
mondok, éppoly becses, szent és Istennek tetsző, mint
szent Pálé vagy a legszentebbeké. Imádságunknak az Isten
iránti engedelmisségen kell alapulnia és állnia, tekintet
nélkül a mi személyünkre, legyünk bár bűnösök vagy
kegyesek, méltóak vagy méltatlanok.

A hit műve. Az imádság egyedül a hit műve, s ezért
imádkozni csak a keresztyén ember tud. A keresztyének
ugyanis nem magukra hivatkozva imádkoznak, hanem
Isten Fiának nevében, akire meg vannak keresztelve.

A keresztyén ember mestersége. Ahogyan a cipész
cipőt, a szabó ruhát készít, a keresztyén imádkozik. A
keresztyén ember mestersége az imádkozás.

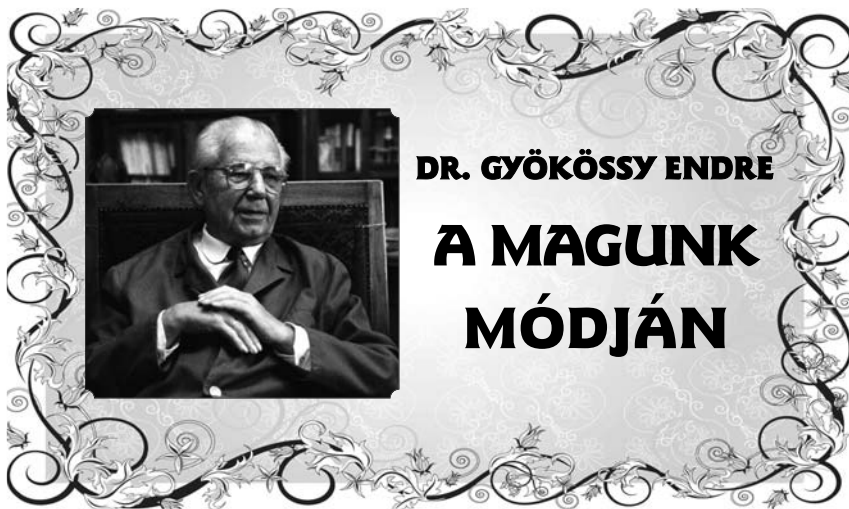
Az egyház egyik ismertető jegye. A szent keresztyén
nép külsőleg megismerhető az imádságon, Isten nyilvános
dicsőítésén és a Neki szóló hálaadáson. Az egyház imád-
sága nagy csodákat művel.

Hatalom. Óh, milyen nagy dolog a kegyesek imád-
sága! Mily hatalmas dolog Isten előtt! Egy nyomorult

ember beszél a mennybéli Felséggel; nem ijed meg Tőle,
sőt tudja, hogy Isten barátságosan rámosolyog Jézus Krisz-
tusért. A szívnek és a lelkiismeretnek nem kell visszari-
adnia, méltatlansága miatt kétségkednie, sem elrettennie,
hanem bizonyosra veheti, hiheti, hogy Isten máris
meghallgatta, amit Krisztusba vetett hittel kértünk. Nekünk
minden oltalmunk és védelmünk egyedül az imádságban
van. Az emberi dolgokban mindent az imádság által in-
tézink el. Valóban senki sem hiszi, milyen erős és hatékony
a mi imádságunk, ha csak meg nem tapasztalta.

Meghallgattatik. Az a kíválságunk, hogy mindenkor
meghallgattatik az imádságunk. Ha ugyanis nem hallgat-
tatik meg a mi akaratunk miatt, akkor is meghallgattatik
Isten akarata miatt, mely jobb a miénknél. Mindenki, aki
hittel hívja segítségül az Istent, meghallgattatik, és meg-
kapja azt, amit kért, bár nem ugyanabban az órában és
időben, ugyanazon a módon, vagy ugyanazt, ahogy kérte,
mégis jobban, dicsőségesebben, mint amilyennek remélni
mertük.

Ámen! Azon fordul meg az imádság hatalma, hogy
megtanultunk-e Ámen-t mondani rá. Vagyis ne kételked-
jünk, hogy bizonytal meghallgat az Isten, és meglesz. E
szócscsa azt jelenti: bizonytal, valóban. A hitet fejezi ki,
ennek minden imádságban meg kell lennie. De: Isten ígéje
és ígérete művel azt, hogy jó lesz a te imádságod, nem a
te áhítatod. Mert éppen az Ő ígéjére támaszkodó hit együt-
tal az igazi áhítat is, anélkül minden más áhítat ámitás és
tévedés.

DR. GYÖKÖSSY ENDRE

A MAGUNK MÓDJÁN

De miként élünk helyesen a HOGYAN-nal? Hogyan valósítuk meg a helyesen felismert igazságot és hogyan cselekedjük meg a felismert tennivalónkat?

Egy mondatban szeretnék elmondani két felismert igazságot, a HOGYAN-t illetően:

Valamiképpen úgy, mint Krisztus – de a magunk módján...

Ahogy az Ó Lényétől (Igéjéből és életéből) tanultam, láttam, tapasztaltam, felismerem!

Tehát *nem* úgy, mint X.Y.! Vagy X.Y-ék!

Semmi nem fenyegeti úgy talán a tanítványt, mint a *másodkézből vett kereszténység*, tanítványság. A lemásolt, az ellesett, az átvett tanítványi életforma – a lemásolt HOGYAN. ...

Ne felejtsük el, hogy Jézusnak nem egyszerűen tizenkét tanítványa volt, hanem *tizenkétféle* tanítványa! Egy tette mégis tanítvánnyá őket, hogy bár a maguk módján, de mind úgy akartak élni, szolgálni, mint Jézus Krisztus (Júdást kivéve, mert ilyen is van). Ne felejtsük el, hogy egy evangélium van, egy örömhír – de tetszett a Szentléleknek, hogy azt négy-féle ember, evangélista írja meg, mind a négy a maga módján!

Tehát, ha van valami döntően lényeges a HOGYAN-ra nézve, akkor ez az első döntő fontosságú tennivalónk: *Valahogy úgy, mint Jézus Krisztus.*

De a második már ez: *A magunk módján!* Mert akiket a Fiú megszabadít, azok valóban szabadok. Nem attól lesz valaki szabad keresztényen, ha egy ilyen nevű gyülekezethez tartozik, hanem ha a maga módján *meri és tudja* (mert bátorság kell ehhez) valamiképpen élni és cselekedni azt, amit Jézustól tanult.

Mit értek ezen a „maga módján” alatt? Semmiképpen nem valami keresztényen anarchiát! Hanem ezt: éljen és cselekedjen mindenki a saját lelki alkata szerint!

Néhány példát:

Ravasz Lászlónak az első prédikációja után a kolozsvári teológia gyakorlati professzora azt mondta:

– Édes Fiam, keressen valami más pályát magának, mert magából sose lesz szónok. – (Ugyanis a papnak eget-földet bezengő hangon „kellett” szónokolnia, az volt akkoriban a prédikáció formai kényszerzubbonya.)

Ravasz már püspök volt, amikor egyszer ezt felemlítette:

– Mivel tudtam, hogy erőszakot kellene tennem magamon, ha úgy „szónokolnék”, mint akkor volt szokás; elhatároztam, hogy úgy mondom el az igehirdetésemet, ahogy én tudom. És így lett belőlem „szónok”! – Azaz megalapította az új igehirdetési „iskolát”, a nem szónokló „szónoklatot”. Volt bátorsága az lenni, aki önmaga volt – így akart Krisztus igehirdetője lenni.

Többször tapasztaltam már, hogy egy-egy lobbane-kony, szangvinikus és beszédes ember úgy érzi, hogy neki inkább olyan tanítványnak kellene lennie, mint X.Y-nak, mert az az „igazi”. Olyan csöndesnek, szelídnek, halknak, kevésbeszédűnek, nyugodtnak. És akkor megkísérli ezt „lemásolni”.

Az eredmény mindig siralmas törés:

1) Előbb lassú nyomás a lelkiismereten – próbálja, próbálja, de nem megy.

2) Majd egy robbanás, azaz visszaesés előbbi magatartásába.

3) Ezt követi a „bűnbánat” és a kisebbségi érzés: „Nem vagyok igazi tanítvány.”

4) Végül a teljes csőd érzése: „Jobb volna az egészet abbahagyni... Nem megy nekem a tanítványság!” (S ez már a kísértő sugallata!) Pedig csak az nem megy, hogy Jánossá legyünk, amikor mi Péternek születünk!

Természetesen ugyanez fordítva is megtörténhet: Amikor egy csöndes, halkszavú, passzív típusú tanítvány úgy érzi, hogy nem az övé az igaz tanítványság, hanem a másiké, és neki is tevékenynek, aktívnak, mindig vidámnak kellene lennie, ha Jézus-követő akar lenni. Az eredmény ugyanaz a lépcső, mint az előbb – lefelé.

Ezért hangsúlyozom, *merjünk azok lenni, akik*

vagyunk: spontán, természetesen, belülről fakadó módon, félelem nélkül, bátran! Úgy cselekedni és úgy követni Jézus Krisztust és úgy megélni az Ő lényét, ahogy az lényünkben fakadóan természetes és nem erőltetett módon „jön”.

Lehetséges, hogy valaki például képtelen mások előtt, hangosan imádkozni és ezért szinte lelkiismeret-furdalása van. Ne legyen! De imádkozzék hangtalanul. – Sose felejtsük el arról a mondatról, amit Jézus az alabástrom szelence asszonyának mondott: „*Jó dolgot cselekedett velem, ami tőle telt, megtette!*” (vö. Mk 14,3-9) Igaz szolgálatunknak ez a két ismérve: *jó dolog legyen s annyi, ami tőlünk telik. Az asszony szolgálata például néma szolgálat volt, de mégis jó és teljes szolgálat volt, mert ennyi telt tőle.*

Megtesszük-e a magunk módján és talentumai szerint mindazt a jó dolgot, ami tőlünk telik? Ez a végső és döntő kérdés!

Tehát merjek az lenni, aki vagyok – és úgy élni valamiképpen, ahogy Jézus Krisztustól tanultam.

De – és ez is lényeges: merjem elhinni, hogy a másik tanítvány testvérem, aki nem egészen úgy cselekszik és nem egészen úgy éli a maga tanítványságát, *ahogy* én, az még lehet éppen úgy Jézus tanítványa, mint én – és talán még jobban!

Egy hasonlattal: a dob ne legyen hegedű, a klarinét ne legyen hárfá. De mindegyik az alaphangra hangolódjék, egy karmesterre figyeljen és egy zenekarrá legyen a *nagy dirigens* vezénylete alatt, mert így lesz szép és teljes a nagy Szimfónia.

(Részlet Dr. Gyökössi Endre: *A HOGYAN című írásából.*)

TÜRMEZEI ERZSÉBET MEDDIG

Uram, tenéked sok a Pétered.
Sokak a nagycsütörtök éjszakáid,
S olyan kevés a csendes Jánosod,
Aki nem ígér, nem fogadkozik,
De elkísér egész a Golgotáig.

Mert olyan könnyű azt kimondani
Egy izzó percben: meghalok veled,
De annyi minden visszahúzna még,
Ha ránk borul a szörnyű éjszaka,
Ha megérint a fagyos lehelet.

Talán csak egy kisgyermek mosolya,
Vagy a hitves könnyfátyolos szeme
Susognak a szélben ringó habok,
A halászbárka, otthonképe hív
Ő, legalább búcsúzni kellene.

Hamu alól az életöztön is felparázslík,
Ő, ilyen hirtelen?
Egy percre olyan szép lesz a világ,
Atólel minden színe, illata
S már el is hangzott a: nem ismerem.

Uram, tenéked sok a Pétered.
Sokak a nagycsütörtök éjszakáid.
Hadd lehessék én csendes Jánosod,
Aki nem ígér, nem fogadkozik,
De hű marad egész a Golgotáig.

Raffaello: Péter és János

Régen és ma is élnek közöttünk emberek, akik „szabad szellemeknek” nevezik magukat, és lázasan akarják másodsor is megölni Jézust. Megölni őt az emberek szívében.

Akadnak lázas kutatók, akik megszügyenítő fantáziával próbálták bizonygatni, hogy az evangéliumi történet legenda, amely arra volt jó, hogy rajta keresztül összeállíthatták Jézus valóságos életét. Az egyiknek szemében Jézus próféta volt, a másikéban varázsló, a harmadikéban lázító és nem is tett egyéb csodát, mint hogy néhány megszállottat hipnotikus úton meggyógyított, és nem is halt meg a kereszten, hanem a hideg sírboltban magához tért, hogy elhitesse, feltámadott...

A különböző korok embere számtalan jelzővel illette Jézust, és ez ma sincs másképp. Sokan így vélekednek ma Jézusról: a maga korában kitűnő ember volt, de ma bizony valami elmebeteg orvos gondjaira kellene bízni. Mások felmelegítették a mítosz ötletét és ábrándos összehasonlítgatások segítségével arra a következtetésekre jutottak, hogy Jézus soha, a világ semmiféle helyén meg sem született.

De ki foglalta volna el a nagy Száműzött helyét?

Napról-napra mélyebb lett a sírgödör, és mégsem tudták Őt egészen beletemetni.

Aztán megjelentek a szellemi lámpagyújtogatók, hogy vallásokat gyártsanak a vallástalanok használatára. Tucatjával ontották az új vallásokat: az Igazság, a Szellem, a Hérosz, az Emberiség, a Haza, a Birodalom, az Értelem, a Szépség, a Természet, az Összetartás, az Ókor, az Energia, a Béke, a Fájdalom, a Könyörtület, az Én, a Jövő és sok minden egyéb vallását.

Egyik-másik nem volt egyéb, mint a megnyírbált és kicsontozott, tehát Isten nélküli kereszténység felsallangozása, a legtöbb pedig politika vagy filozófia volt, amely megpróbált misztikává vedleni. De hívük édeskevés akadt. A sikertelen kísérletek után megpróbáltak pótvallásokat létrehozni, amelyekben bővebben megvolt, mint az eddigiekben az, amit az emberek a vallásban keresnek: a szabadkőművesek, a spiritiszták, a filozófusok, az okkultisták... mind azt hitték, hogy megtalálták a kereszténység csalhatatlan pótlékát.

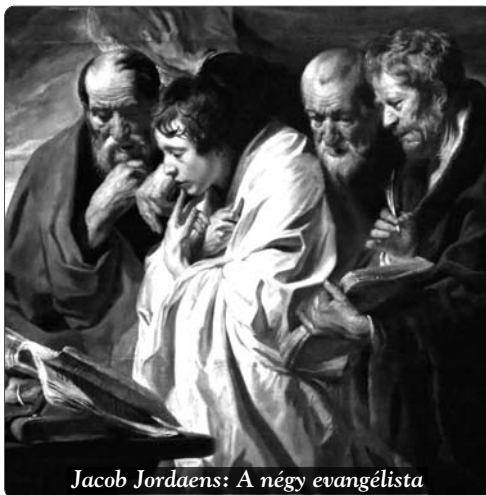
Csak hogy a gőgös babonának zagyalékai, a beteg tudományoknak, a majmoló szimbolikának s a megsavanyodott emberbarátkozásnak ezek az üledékei, az export-buddhizmusnak s a hagyományos kereszténységnek ezek az idélen összefoltogatásai sem hozták a várt eredményeket. Annyi időfecsérlés, annyi tehetségpazarlás után Krisztus még mindig nincs kiűzve a földről. Emléke ott van mindenütt. Egy-

házak és iskolák falain, harangtornyok és hegyek ormáin, útmenti kápolnában, ágyak fejenél és a sírok felett: millió és millió kereszt emlékeztet a Megfeszített halálára. Vakarjátok le a templomok freskóit, hordjátok el a képeket az oltárokról és a házakból. Krisztus élete megtölti a múzeumokat és képtárakat. Vessétek tűzre a misekönyveket, imádságos könyveket, nevét és szavait akkor is megtaláljátok minden irodalom könyveiben. És végezetül: a káromkodás önkénytelen emlékezős az ő jelenlőségére.

Krisztus a vég s a kezdet, isteni rejtelmek mélysége az emberiség két darabbá szakadt történetének közepén.

Pogányság és Kereszténység soha össze nem forrhat. Időszámításunk, civilizációnk, életünk Krisztus születésével kezdődik. Azt, ami előtte volt, kutathatjuk, tudhatjuk, de az immár nem a miénk: más számokkal van jelvezve, más rendszerekbe van foglalva, szenvedélyeinket nem kelti fel: meglehet, hogy szép, ám halott.

Caesarnak a maga korában nagyobb híre volt, mint Jézusnak, és Platon több tudományt tanított, mint Krisztus. Még ma is beszélnek róluk elvélve, de senki nem jön lázba tőlük. Hol vannak ma a platonisták és

Jacob Jordaens: A négy evangélista

ellen-platonisták? Krisztus ellenben örökre él bennünk.

Ma is van aki szereti, van, aki gyűlöli. Ma is szenvedélyes szeretet és másfelől romboló gyűlölet tárgya Krisztus szenvedése. És éppen az, hogy annyian beszélnek ellene, hirdeti, hogy még nem halt meg. A kereszténység korát éljük. És nincs vége.

Hogy megérthessük a mi világunkat, a mi életünket, mi magunkat, újra csak belőle kell merítenünk. Minden komak újra meg kell íni a maga evangéliumát. Nem volt még kor, amely annyira eltávolodott volna Krisztustól és mégis annyira rászorulna, mint a mai.

Csak hogy ahhoz, hogy Krisztusra újra rátaláljon, nem elegendők a régi könyvek.

Jézusnak semmiféle életrajza sem lehet szebb és tökéletesebb az evangéliumoknál. Ennek a négy történetírónak becsületes józanságát nem szoríthatja háttérbe soha a stílusnak és a költészetnek minden csodája sem. És amit ők leírtak, édeskeveset tehetünk hozzá. De ki olvassa ma az evangéliumokat?

A filozófusok jegyzetei, a szentírás magyarázó kommentárjai, a szakudósok eltérő olvasatai és bölcsességei alig segítik előre: mindez csak betűragás, türelmes agyvelők játszadozása.

Krisztus-történetek elbeszélésére még egy vastkosabb könyv is kevés volna. A legolvosottabbakat és legismertebbeket nagyjából két főcsoportra oszthatjuk: vannak, amelyeket az Egház emberei írtak hívők számára, és vannak, amelyeket a tudomány emberei írtak laikusok használatára. Sem azok, sem ezek nem elégíthetik ki azt, aki egy életrajzban az Életet keresi.

Minden nemzedéknek megvannak a maga gondolatai, gondolatai. Meg kell ismertetni újra az ősrégi evangéliumokat. Hogy Krisztus örökre éljen s mindig jelenlő legyen az emberek életében. Szükség van az időnkénti megújulásra, nem azért, hogy divatos színűre fessük, hanem, hogy új szavakkal, időszerű vonatkozásokkal jelenítsük meg az ő örökkévaló igazságát és megmáshíthatatlan történetét.

Azt mondják, hogy Krisztus az erőtlenekek prófétája, holott azért jött, hogy erőt adjon a gyengéknek és megalázottaknak. Azt mondják, hogy vallása a betegek és haldoklók vallása, holott Ő meggyógyítja a betegeket és feltámasztja a halottakat. Azt mondják, hogy ellensége az életnek, holott legyőzi a halált. Hogy a szomorúság Istene, holott arra biztatja övéit, hogy vigadozzanak és az öröm örök lakomájára invitálja barátait. Azt mondják, hogy elhozta a világba a szomorúságot és a sanyargatást, holott, míg élt, evett és ivott, illatokkal kenette lábait és haját, és utálta a képmutató böjtölőket és a hamis bűnbánókat. Sokan elhagyták Őt, mert sohasem ismerték meg.

Krisztus története nem fejeződött be a kereszten, akik benne, életének és tanításának igazságában hisznek, azoknak az élete mind a Krisztus történetének szerves része és Ő egy velük, – saját szavai szerint – mint a szólító a szólóvesszőkkel.

Krisztus története ma is folyik itt a földön.

"Mindazáltal megáll az Istennek erős fundamentoma..." (2 Timóteus 2,19/a)

Kurfis Imre

PORTRÉ

AJÁNDÉK ISTENTŐL

LÁTOGATÓBAN A SZABÓ CSALÁDNÁL

Az istentiszteleten, hétfőn kóruspróbán, hétvégén az ifjúsági bibliaórán, tematikus heteken a gyülekezeti teremben találkozhatunk velük – kevés alkalom van a gyülekezet életében, amin ne vennének részt. A SZABÓ CSALÁDNÁL jártunk, akik csak hosszas győzködés után vettek komolyan minket – mondják, az ő hétköznapi életükben semmi nincs, ami miatt újságban kellene szerepelniük. Dehogynem!

– De jó, hogy itt vagytok! – tárja szélesre pomázi otthonuk ajtaját Kriszta – És épp ma! Még nem volt időm beszélgetni róla Istvánnal, de legalább most lesz alkalom megosztani veletek is, mit jelentett számomra a mai alkalom...

Ne szaladjunk előre ennyire: már jön is a család többi tagja, Bori büszkén mutatja a lépcsőforduló kis képtárát, melyben nincs két egyforma darab.

– Minden évben az a karácsonyi ajándék Anyától, hogy kiválasztja az elmúlt év egyik legmeghatározóbb momentumát, és különleges keretet készít hozzá. – Családi nyaralások, keresztelő, konfirmáció... Boldog kiegyensúlyozott kis csapat lehetnek ők hárman.

Végre sikerül mindenkit összeretelni és nem elvinni a beszélgetés fonalát a méhek és a méz

biztos csak egy családi, bennfentes poénról van szó, de nem. Kriszta mutatja: a mélybordó párnát Bori heteken át, betegen hímizte, hogy kész legyen karácsonyra. A fonal pedig titkos jelekben tekeredik a szöveten – egészen addig, míg a család ujja alatt értelmet nyer. Már nem is tudom, hogy nem volt egyértelmű, hogy nem vettem észre eddig az ima szavait a sorokban és hurkokban: „Mi Atyánk, aki a

megszervezésében vegyek részt. Egy nagyon kedves barátommal kaptuk ezt a munkát, az ő édesapja pedig református lelkész volt. Sokat beszélgettünk, így nem csak a mi kapcsolatunk mélyült, de Istenhez is közelebb kerültem.

Kriszta sem élte meg mélyen a hitét egészen a várandósáig. Nagyon várták már a kis jövevényt, aki szintén hamar látni akarta szüleit – hamarabb is bújít ki a pocakból, mint kellett volna. Jóval hamarabb.

– Mindössze 930 gramm volt. – emlékszik vissza Kriszta – Elfért István tenyerében. Az orvosok hosszú órákon át győzködtek, ne szüljem meg. Nem lesz egészséges, értelmi vagy testi fogyatékos lesz, mindenkinek a vetelés lenne a legjobb. Ez azonban meg sem fordult a fejemben. Tudtam, akárhogyan is lesz, boldog baba lesz.

Kemény harcot vívott az orvosokkal, kötötte az ebet a karóhoz. És bár Bori a világra jött, azonnal más kórházba vitték. Hosszú heteken át csak inkubátorban láthatták. De hogy megkérdőjelezzék a Jóisten döntését? Vagy vádaskodjanak? Míg mások talán ezerszer is felteszik a kérdést, miért éppen én, miért éppen velem történik ez meg, ők ezt az időt és energiát imára fordították. Soha egy percig nem gondolták, hogy esetleg valaminek másképp kellett volna történnie. Borit

Családi képtár

menyekben vagy, szenteltesse meg a te neved...”

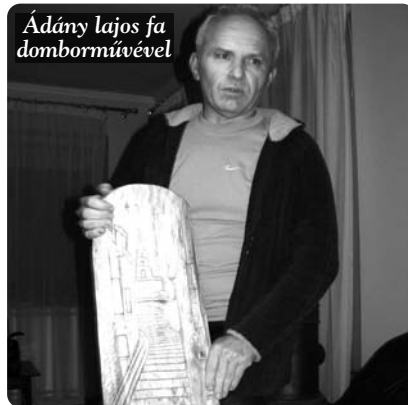
A család a kilencvenes évek elején költözött Pomázra. István katonatisztként járt a környéken, mikor még a mai családi házak helyét gyümölcsös foglalta el. A katonák jól belaktak a mézédess cseresznyéből, István pedig döntött: ha valaha házat épít, hát akkor csak itt és sehol máshol. Kriszta pedig nem felejtett, a ház pár év alatt felépült. Nagy családot terveztek, otthonukat is méreletesre tervezték. Ám a Teremtőnek más tervei voltak...

Apropó, hit! Most átjárja mindennapjaikat a Szentlélek, de vajon mindig így volt?

– Nagymamám mélyen megélte a hitét, rendszeresen járt istentiszteletre, imádkozott, nagyszerű asszony volt! – emlékszik vissza István – Úgy nőtem fel, hogy a hit nem volt még az enyém. Katonaként pedig szó sem volt vallásról, vagy Istenről! Ha a helyeden akartál maradni, jobban tetted, ha nem kérted ki magad, hogy templomba mehess.

István a helyén maradt, karriere pedig nyílseben emelkedett egyre magasabba.

– A rendszerváltás után – mikor már az egyház sem számított ellenségnek – kaptam azt a feladatot, hogy a sereg különböző vallásaival, a tábiori lelkészi szolgálat újraszervezése során rendezvényeinek

Ádány Lajos fa domborművével

kapták ajándékba a Jóistentől, minden komplikációval együtt, ők pedig feltétlen bizalommal hitték és tudták, minden a legnagyobb rendben lesz.

irányába – István már rutinosan figyelmeztet: ha nem akarunk reggelig maradni, most ne a hobbijáról beszéljünk. A helykeresésnél van egy kis fennakadás: vigyázni kell a Miatyánk párnára, hiszen annak is megszokott helye van. Először nem értem,

Ahogy a Teremtő elrendelte. Nem csak egymást, a kicsi lányt is biztatták, elmagyarázták neki az üvegen keresztül, mi kell a gyógyuláshoz, mi fog vele történni. Bori pedig megértette, gyorsan fejlődött. Végül az orvosok által megjósolt születésnapján haza is vihették. Nem dőlhetek azonban hátra. Rengeteg kontrollvizsgálat, gyógytorna, úszás, lovaglás – mind-mind azért, hogy a kislány egészséges felnőtté cseperedhessen.

– A mai istentiszteleten, mikor a zilahi lelképásztor az ajándékról beszélt, amit Isten rendelt nekünk, tudtam, ez nekem szól. – Krisztián még most is látszik, mélyen megindították az erdélyi lelkész szavai. – Olyan kapocs a gyerek Isten és közöttünk, amit korábban nem tudtam elképzelni.

A „gyerek” most itt ül velünk szemben, szép fiatal felnőtt hölgy, és majd kicsattan a boldogságtól, alig tudom elképzelni, hogy volt idő, mikor nem volt minden ilyen kerek a történetben. Pedig sok „munka” van benne.

– Felvettük a kapcsolatot mindenkivel, akivel csak lehetett, aki csak segíteni tudott – meséli Kriszta –, a legtöbbet azonban a Gézengúz Alapítványnak köszönhetünk. Időközben barátságok szövődtek, máig tartjuk velük a kapcsolatot. Mikor már minden rendben volt, meghagytam mindenhol a telefonszámomat, hátha egy koraszülött családjának szüksége lehet a tapasztalatainkra. Hátha tudunk másokon is segíteni. – Tudtak. Például egy szentendrei kislánynak, aki ma nem lenne az a boldog kiskamasz, ha a szülei

A gyermek kapocs Isten és a szülő között

nem kapják meg a Szabó család telefonszámát.

A kislány szépen növegett, szülei legnagyobb örömeire. Nem csak testben, lélekben is. Vasárnapként a pomázi templomban volt a helyük, Bori pedig láthatóan jól érezte magát Isten házában.

– Nagyon szerettem gyerekistentiszteletre járni – emlékszik vissza –, az a rengeteg ének, játék, történet... Biztonságérzettel tölt el már csak a pusztá emléke is azoknak a vasárnap délelőttöknek. – Nem

Szabó Bori

mindig volt azonban olyan könnyű „kirángatni” a padok közül, hogy a gyerekekkel kivonuljon az istentiszteletről, volt, hogy „jobban szerette Laci bácsi meséit hallgatni”.

Kérdem, a kamaszkor nem változtatott ezen az időn?

– Nem, Istennel valahogy minden annyira egyszerű volt mindig is. Tudtam, bármi bajom, kérdésem, problémám van, hozzá bizalommal fordulhatok. Ha valamire választ vártam, csak félrevonultam pár percre, hogy beszélgessek a Jóistennel és máris megoldásra találtam. Bennem élt.

Igen, nála ez valahogy fordítva lehet, mint legtöbbször. Míg a gyerekkorban minden olyan egyszerű, a felnőttkor küszöbén már kételyekkel

küzdiünk, talán el is felejtjük a régi, szép „meséket”. Bori azonban többet akart tudni. Mikor a legtöbb kamasz nagyszülei, szülei unszolására, kérésére tesz vallást hitéről, Bori egy este bejelentette: konfirmálni szeretne. A kapcsolata Istennel még jobban elmélyült, már nem csak szívében érezte, milyen jó is a Megváltó, de elméleti tudással is kiegészítette hitét. Szülei sem maradtak el csemetéjük mögött, rendszeresen jártak a tematikus hetekre, a Bibliái alapokra, illetve annak a Tízparancsolatról szóló második sorozata 10-10 hetes alkalmaira, melyeket gyülekezetünk lelkésze vezetett.

– Csodálatos esték voltak, a kis közösségben forró tea és sütemény mellett ismerhettük meg egymás gondolatait, őszintén kitárulkozva beszélgettünk a hitről, hitűnkéről. Komoly kérdésekre sokszor a társaink egyszerű gondolataiban találtuk meg a választ, mely közül egy pár még mindig fülünkbe cseng. Feledhetetlen szerdák voltak...

És kaptak még valamit. De ehhez már Bori közbenjárása, na jó, legyünk őszinték, folyamatos nyaggatása kellett. A kisasszony ugyanis énekkaros lett – Ásztai Kati néni szárnyai alatt cseperedve ez talán nem is volt olyan meglepő – és szüleivel is meg akarta osztani örömét. Na de hétfő este? Kinek van erre ideje? Mikor munka után hazaérünk, nincs kedvünk még kórusba menni... Védekeztek a szülők, ám hiába. Bori lelkesedése nem apadt, sőt, minél nagyobb ellenállásba ütközött, annál jobban ostromolt. Megérte a sok küzdelem. István úgy döntött, legyen ez a karácsonyi ajándék – legyenek a kórus tagjai. Ha pedig ajándék, akkor nincs mese, menni kell. Azóta a család minden tagja minden áldott hétfőn próbál. Nem csak a kórus különböző szövegeit erősítik, de egymással való kapcsolatukat is.

Sugárzik róluk, nagyon szeretik egymást. Ha pedig bármi kétely férkőzne a gondolataikba, elég csak az étkező falára pillantaniuk, ahol megtalálják a helyes utat Istenhez. Szó szerint! Egy kedves barátjuk, Ádány Lajos faragott műve ékesíti a közös helyiséget. A durva fa lapon lépcsők vezetnek Isten házához. És bár nem egyszerű megmászni ezeket a lépcsőket, sőt, minél közelebb érnek a templomhoz, annál szűkebbek lesznek, megéri a fáradságot. Essen a műre a felkelő vagy lemenő nap fénye, tudják, jó úton haladnak – a szoros kapu felé. Amely az életre visz.

Hardi Judit

ORBÁN LÁSZLÓ BORIKA

Már régen ígértem, írok róla verset,
Kedveset és szépet, amelynek örülhet.
Kihangsúlyozva a szorgalmas jellemét,
A derűs mosolyát, szelíd tekintetét.

Énekarunkba mikor először eljött,
Jól érezte magát az idősek között.
A nagy korkülönbség nem nagyon zavarta,
Mert dicséretre gyűlt énekmondó ajka.

Lelkesen énekelt, zenei tudással,
Erősítve a kart, szép szoprán hangjával.
Szerény jelenlétét kedvesebbé tette,
„Síró” hegedűjét a kezébe vette.

A kottából a dalt oly szépen zengette,
Mondtuk is – idővel művész lesz belőle.
Zenetanár tán, vagy valami efféle,
Drága szüleinek nem kis öröme.

Szüleiddel szemben engedd, hogy kérjelek,
Soha ne feledd el, hogy ők felneveltek.
Születésed óta az ő gondjuk voltál,
Ezért van szívedben dicséret és zsoldár.

Ha majd kirepülnél a szülői házból,
És elbúcsúzol a sok megszokott tárgytól;
Ne feledd az Írást, ősi Bibliádat,
Mely arra int: „Tiszteld Atyádat, s Anyádat”.

Szeretettel a Psalmus énekkar nevében:
Orbán László
2011. január 9.

Osváth Zsolt

1849. október 6. „*Dies irae. A harag napja. Celanói Tamás megrendítő erejű költeményének kezdősora, majd félévezrede idézi (...) a jövődő végítélet borzalma. Az igazságos büntetés is a pernyi emberlét reménytelen véglegességével szembeállít, hát még az, amely ártatlanokat kényszerít idő előtt az örök útra.*” – írja egy a korszakkal foglalkozó neves történész az aradi vértanúkról szóló könyve előszavában.

„Mégfjethetetlen títka a szent és bölcs Isten örök végzé-sének, hogy e földön gyakran a legnemesebb lelkek esnek martalékkul a legégetőbb fájdalomnak. Ez a keserű tapasztalás megrendítené lelkennek hitét az Istenség felől, ha nem tudnám, hogy az embernek valódi becsé és szellemi fensége a fájdalomak és szenvedések fölötti győzelemben ragyog.” – olvashatjuk Baló Béni óaradi református lelkész, az egyik vértanú, Leiningen-Westerburg Károly feleségének 1849. november 20-án írt vigasztaló levelében. (Baló nagytiszteletű úr egyike volt azoknak a papoknak, akik utolsó útjukra kísérték a kivégzendőket.)

Borzalmas végítélet az ártatlanok fölött vagy ragyogó győzelem? A kortársaknak mindkettő egyszerre. A harag által táplált, olykor személyes bosszúvágytól sem mentes, kicsinyes és szadista gyűlölet a hatalom részéről. „A fájdalomak és szenvedések fölötti győzelem”, a megváltoztathatatlanba való belenyugvás az örök útra kényszerített áldozatok és hozzátartozóik részéről.

Nekiünk a kései utókorban élőknek október 6-a nem a harag napja, hanem az emlékezés napja (dies memoriae) kell legyen. Mire emlékezünk? Emlékezzünk a borzalmas ítéletekre, de inkább a fájdalomak és szenvedések fölötti győzelemben ragyogó mártírookra. Az Aradon elsőként 1849. augusztus 22-én kivégzett **Ormai (Auffenberg) Norbertre**. Az október 6-án kivégzett „tizenhármakra”: **Aulich Lajosra, Damjanich Jánosra, Dessewffy Arisztidre, Kiss Ernőre, Knéics Károlyra, Láhner Györgyre, Lázár Vilmosra, Leiningen-Westerburg Károly grófra, Nagysándor Józsefre, Poeltenberg Ernőre, Schweidel Józsefre, Török Ignágra és Vécsey Károly grófra**.

Emlékezzünk a tizenhármakkal egy időben

DIES IRAE, DIES MEMORIAE

Pesten agyonlőtt **gróf Batthyány Lajosra**. Emlékezzünk az utánuk tizenkilenc nappal, 1849. október 25-én, ugyancsak Aradon agyonlőtt **Kazinczy Lajos** honvéd ezredesre. Emlékezzünk a többi száz kivégzetre, a több száz bebörtönözött hősré. Az olyanokra, mint az aradi várbörtönben megtébolyodó, és elborult elmével 1850. február 9-én meghalt **Lenkey János** honvéd tábomokra.

Sokfélék voltak anyanyelvükre, nemzetiségükre, vallási hovatartozásukra, vagyoni helyzetükre, származásukra, társadalmi pozíciójukra nézve. Voltak közöttük tehetséges és kevésbé tehetséges katonák vagy polgári tisztviselők. Voltak közöttük szeretetre méltó és kevésbé szeretetreméltó emberek.

Emlékezzünk rájuk az egyik legvitézesebb és legelsősebb hadvezér imájával:

sértetlenül kilábolni – dicséretsek a Te neved mindörökké!

Oltalmazd meg, Mindenható, az én különben is szerencsétlen hazámat a további veszedelemtől! Hajlítsd az uralkodó szívet kegyességre a hátramaradó bajtársak iránt, és vezérelj akaratát a népek javára! Adj erőt, ó, Atyám, az én szegény Emiliámnak, hogy beválthassa nékem adott ígértét: hogy sorsát hitének erejével fogja elviselni.

Áldd meg Aradot! Áldd meg a szegény, szerencsétlenségbe süllyedt Magyarországot! Te ismered, ó, Uram, az én szívemet, és egyetlen lépésem sem ismeretlen előtted: azok szerint ítélt fölöttem kegyesen, s engedj a túlvilágon kegyes elfogadást találnom.

Amen.

Osváth Zsolt

A tizenhárom aradi vértanú

Damjanich János imája

Ima kivégeztetésem előtt,
1849. október 5-ről 6-ra
virradóra

(Emiliának (Damjanich
János felesége)
vigasztalásul)

Mindenség ura! Hozzád fohászokodom! Te erősítettél engem a nőmtől való elválás borzasztó óráiban, adj erőt továbbra is, hogy a kemény próbát: a becstelen, gyalázatos halált erősen és férfiasan állhassam ki. Hallgasd meg, ó, Legfőbb Jó, vágtyeli kéresemet! Te vezettél, Atyám, a csatákban és ütközetekben – Te engedted, hogy azokat kiállhassam, és a Te védelmező karod segített némi kétes küzdelemből

SZENCI MOLNÁR ALBERT INTÉS A KÖNYÖRGÉSRE

Mivel Keresztyn, bizonyos vagy ebben,
Hogy Isten nélkül segedelem nincsen:
Hát magad buzgó könyörgésre szoktasd,
Semmi akadályban azt el ne mulaszd!

Mert ha ki szentül akar élni, halni,
Annak gyakran mennybe kell kiáltani.

Isteni élet ott nyilván nem lakik,
Ahol az imádság elmulasztatik.

Mert valami jó nélkül szűkös élted,
Istentől mind könyörgésen kell vened.
Hogy azért mindent megnyerj felségétől,
Néki szolgálj, s adj hálát tiszta szívből!

Heidelberg 1621.

„Mert amint magasabbak az egek a földnél, akképpen magasabbak az én útaim útaitoknál, és gondolataim gondolataitoknál!” (Ézs 55,9)

MEGISMERHETŐ-E ISTEN?

„Az pedig az örök élet, hogy megismerjenek téged, az egyedül igaz Istent, és akit elküldtél, a Jézus Krisztust.” (János 17,3) Igen, megismerhetők Isten útjai és gondolatai, de csak Jézus Krisztus Szent Léleke által, az örök életet elnyerve.

Abban a pillanatban, amikor valaki hittel felismeri, hogy az Isten érte, bűnösért is meghalt, bűnvallást tesz, és behívja az életébe Jézus Krisz-

taló pedig, a Szent Lélek, akit az én nevemben küld az Atya, az mindenre megtanít majd titeket, és eszetekbe juttatja mindazokat, amiket mondtam néktek.” (János 14,26) Jézus mondja: „Aki engem látott, látta az Atyát.” (János 14,9) A személyes kapcsolat eseményei kitörölhetetlen nyomot hagynak bennünk. Ezek a személyes bizonyosságtételeink, melyek nélkül nincs valósa-

gos, gyakorlati módon megélt hitünk, csak elméleti tudásunk.

Isten a vele való kapcsolatot a házassági kapcsolathoz hasonlítja. Bármilyen sokat tudunk leendő házastársunkról az esküvőn, az igazi megismerés csak a szabályozott kapcsolatban fog megvalósulni. (A vadházasság nem alkalmas erre, kell az elköteleződés és a biza-

lom légköre.) A kapcsolatot Isten arra szánta, hogy élő módon fejlődjön, a résztvevők jelleme, személyisége helyreálljon, kiteljesedjen. Kapcsolat nélkül nincs mások és önmagunk megismerése. Ismeret van, de nincs megismerés. Istennel való kapcsolatunkban természetesen nem

Isten fog változni (benne nincs változás, vagy változásnak árnyéka), hanem nekünk kell átformálódni az ő képére és hasonlatosságára. Egyik legfontosabb személyes törődése Istennek az ő gyermekével az, hogy nemcsak általános tanítást ad egy mindenkire érvényes „tankönyvből”, hanem az Ő beszéde, amikor arra éppen szükség van, aktuálissá és konkrétá válik az olvasó/hallgató számára. Az ige ilyenkor rhémává alakul, Isten nekünk szóló konkrét üzenetévé.

Isten gyermekeivé fogad bennünket Jézus Krisztusban. Ez azt is jelenti, hogy a kapcsolatban a határokat a szülő jelöli ki, hogy növekedhessünk. Tanítványaivá is fogad, és vele járva a Szent Lélek vezet el Isten ismeretére. „Míg eljuttunk mindnyájan az Isten Fiában való hitnek és az Ő megismerésének egységére, érett férfúságra, a Krisztus teljességével ékeskedő kornak mértékére.” (Efézus 4,13) Érett hívő korban már sokkal bensőségesebb kapcsolatra jutunk Istenünkkel, mint korábban. „Mi pedig az Úrnak dicsőségét mindnyájan fedetlen arccal szemlélvén, ugyanazon ábrázatra elváltozunk, dicsőségről dicsőségre, úgy mint az Úrnak Lelkétől.” (2Kor 3,18) Amíg vele járunk, útközben, ledőlnek a hamis ismereteink.

Nemrég a médiában hallottam a következőt. „Az evangéliumot sokféleképpen lehet magyarázni, de úgy biztosan nem, hogy Jézus ne lett volna szegénypárti.” Szegény atyánkfia nem ismeri még Jézus Krisztust, különben tudná, hogy Ő nem a szükségre válaszol, hanem a hitre és engedelmességre. (Jézus az ő korában, és a miénkben sem gyógyított meg minden beteget, és nem elégített meg minden szükségben lévő!) Az engedelmesség pedig ez: lemondunk az önrendelkezésünkről. Ové a jog, hogy hova küld, hogy mit változtat meg bennünk, és nem számít, hogy mindez nekünk miibe kerül. Így ismerhetjük meg Őt. Úgy ismerjük, hogy legyenek bármilyen nehezek a körülményeink, Ő azokat a javunkra fordítja. Mert ahova Isten ültet, ott növeszt is! Az irtalmas szamaritánus történetéből látjuk, hogy akit a rablók kifosztottak, az hiába találkozik a vallással (a képviselőivel), az nem segít rajta. Csak a Megváltó segít, aki szeretettel felemeli, helyreállítja, és visszaadja az életét. A Biblia Szentháromság Istene az egyedüli megváltó, szabadító, közbenjáró, igaz tanácsos, vigasztaló, aki minden szükségünket betölti. Sokat halljuk ezeket az igazságokat, de valóban tudjuk is azt, hogy így van? Jób megpróbáltatásainak a végén ezt mondta: „Az én fülemnek hallásával hallottam felőled, most pedig szemekkel látlak téged.” (Jób 42,5) Ez a célja Istenünknek, hogy ne csak halljunk róla, hanem egyre közelebbről lássuk is őt.

Haranginé Csuta Anna

tust, máris az örök életének első perceit éli. Ugyanakkor vágy támad a szívben megismerni azt az urat, aki ezt a hatalmas áldozatot hozta érte. A felismerés után egy hosszabb megismerési folyamat következik. Ennek elsődleges forrása a Biblia, Isten kijelentése. Van egy áhitatoskönyv, amelyik John Bennett szerkesztésében jelent meg, és Isten neveit és címeit vizsgálja végig a Bibliából, az év minden napján. Íme Isten néhány kiragadott címe: menny és föld ura, mindenható, szabadító Isten, örök üdvösség szerzője, Izrael világossága, pogányok világossága, tanácsadó, erős Isten, főpap, pásztor, bűnbocsátó, szeretet... stb. 365 jellemző az Úrról. Megismerjük a tízparancsolatot, és a részletezett törvényeket is Mózes könyveiből. Látjuk Isten cselekedeteit a bibliai időkben, különös tekintettel a megváltástörténetre.

A természetben is jelen van Isten hatalma és istensége. „Mert ami Istenben láthatatlan, tudnillik az ő örökké való hatalma és istensége, a világ teremtésétől fogva az ő alkotásaiból megértetvén megláttatik; úgy, hogy ők menthetetlenek.” (Róma, 1,20) Jelenkori könyvekből és más hívők bizonyosságtételeiből is nagyon sok információhoz jutunk Isten személyiségét illetően.

A legfontosabb azonban a személyes kapcsolatban kibontakozó megismerés. „Ama vigasz-

„NÖVELD A HITÜNKET!” GYÜLEKEZETI DÉLUTÁN A SZURDOKBAN 2013. szeptember 8.

Immár harmadik alkalommal tartottuk meg gyülekezeti délutánunkat a Szurdokban. Mivel mostanában igen változatos volt az időjárás, és szinte áprilisi szeszéllyel váltakoztak a napos, meleg és az esős, hideg napok, rossz idő esetére készítettünk egy „B”-tervet is, de – Istennek hála – nem kellett bevetnünk. Szép időt adott nekünk az Úr, és ragyogó nap-sütésben vonulhattunk ki a Szurdokba a nyár utolsó vasárnapján. Hiába, a tiszteletes úrnak jó kapcsolatai vannak az égiekkel.

Némi késéssel, de a megletenkből összeállt az énektanulásra elkészült csapat, és Erdélyi Piri és a tiszteletes úr vezetésével megtanultuk a „Hálát adok, Uram”, a „Semmit ne bánkjál Jézus serege” és a „Jöjj, az Úr vár reád” kezdetű énekeket.

Az énektanulás után rövid áhítat következett. Mint minden ilyen gyülekezeti alkalomnak, az idén is találó mottót adott a tiszteletes úr, most a Lukács evangéliuma 17,5 verséből az apostolok kérését Jézushoz: „Növeld a hitünket!” Az igével kapcsolatban hallottuk, hogy bizony naponta tétlenül állunk a saját korlátaink előtt, és gyakran megfogalmazzuk, mennyivel könnyebb lenne az élet, ha például türelmesebbek lennénk, ha több megbocsátás lenne bennünk, ha nagyobb szeretettel fordulnánk embertársainkhoz, mennyivel más volna az élet, ha visszafognánk önzésünket. Egyre szűkebbnek érezzük magunk körül a teret, pedig mi magunk építjük korlátainkat. Olyan korlátokat, melyeken nem tudunk átlépni, azokon úrrá lenni. Az apostolok is felismerték saját korlátjukat: hogy nem tudnak megbocsátani. Azt a mércét, amit Jézus állított eléjük, nem tudják átlépni. Jézus szembesíti tanítványait, és azt mondja nekik, „nincs elég hitetek!” Jézus nem óriási hitről beszél, hanem élő hitről. A vele való kapcsolatunkból teremhet ezerféle gyümölcs a hitnek, és ezek között az egyik legfontosabb – a megbocsátás. Nem nagy szavakra, hanem élő hitre van szükségünk. Ezen keresztül kapcsolódhat az életünk Krisztushoz, aki tud és akar bennünk munkálkodni, aki a mi Urunk. Ma nemcsak a tanítványok serege, hanem az egész világ hallható szóval kiáltja: „növed, hogy hiszünk benned!” A mi gyülekezetünk is már kétszázharminc éve így fohászodik: „Urunk, növeld a mi hitünket!”

Bűnbánó lélekkel énekeltük ezután: „Szánj meg ó, mert bűnöm, mint a tenger. Néha majdnem összeroskadok! Uram, lásd, itt áll egy bűnös ember, Szánj meg, ó, bár méltó nem vagyok!” („Vándorutam roskadozva járom”)

Megkönnyebbült szívvel álltunk fel a padokról, és ki-ki a neki kedves foglalatosság után nézett. Indult a játék, kötélfűzés, tollaslabda, számháború (aminek különösen nagy sikere volt), mások a kis kedvenceiket dédelgették, sétáltatták. A nagyobbak a „Szurdok-túrát” teljesítették, a legkisebbek pedig a patak mellett igyekeztek minél szutykosabbá válni.

Az elfáradt csapatot a Bíró Pista és lelkes kis csapata által készített paprikás krumpli pörkölttel várta estebédre. Aki nem tudta kivárni, annak az asszonytestvérek csodálatos süteményei és gyümölcs csillapította éhségét.

Nagyszerű dolog volt látni, hogy a kellemes délutánon a mintegy kilencven résztvevő egyhamada különböző korú fiatal volt, sőt még keresztelés előtt álló kis testvérünket is elhozták a szülők.

A szórakoztató és lelkit-testi feltöltődést adó alkalom befejezésével pillanatok alatt összepakoltuk a „kellékeket”, a parókiaira szállítottuk és mindent a helyére rámoltunk. Az erdészettől – igaz szóban – dicséretet kaptunk, hogy milyen rendesek a reformátusok, nem hagytak maguk után szemetet. Természetesen az elismerés jólesett. Köszönjük mindenkinek a segítő közreműködését.

Erdélyi Sándor

II. PAPERKERTI HANGVERSENY A POMÁZI TEMPLOMBAN 2013. augusztus 25.

Második alkalommal került megrendezésre a „Papkerti hangverseny”, melyet az esős, rossz idő miatt a pomázi templomunkban tartottunk meg. Ezúttal komolyzenei összeállítás hangzott el fiatal előadóművészek részvételével. Közöttünk szolgáltak: Pázmándi Zsuzsanna cselló, Eredics Zsófia oboa, Gaján Evelin oboa, Polonkai Beáta furulya, zongorán közreműködött Gilice Teréz.

A fiatal előadóművészek

IFI CSENDES-HÉTVÉGE FEKETE HEGY – 2013. szeptember 13-15.

Szeptember második hétvégéjén élelemmel felszerelve indult vidám kis csapatunk a Pilisbe, a feketehegyi Sasfészek turistaházba. Az utunk a Két bükkfa-nyeregtől gyalogosan mélyen az erdőbe vezetett. A házhoz érve minket fogadó látvány mindenkit kárpótolt a másfél óras út küzdelmeiért. Vacsoránkat elfogyasztva, elemlámpa fénye mellett összevágtuk az esti fűtéshez szükséges fát, majd esti áhítatunk következett. A hétvégénk alapja Máté evangéliuma ötödik része volt. Ezen szakasz alapján beszélgettünk arról, hogy miket és hogyan mondunk - a beszédünkről.

Szombati napunkon nagy ködre és esőre ébredtünk, de ez sem szegte kedvünket. A reggeli áhítat után társasjátékozással töltöttük a délelőttöt, majd közösen elkészítettük ebédünket. Délután egy kis sétára indultunk az erdőbe, mely remek alkalom volt mélyebb beszélgetésekre, egymás még jobb megismerésére. A szállásunkra visszatérve további játékkal töltöttük a délutánt, majd a vacsora és esti csendesség után nyugovóra tértünk.

A vasárnap reggeli áhítat után csomagoltunk, majd hazaindultunk. Hétvégénk során többször rácsodálkozhattunk a természet szépségeire, a ködös erdő varázslatos hangulatára, a fények misztikus játékára. S bár többekben megfogalmazódott, milyen kár, hogy csak hatan voltunk részesei mindennek az ifiből, de nagyon hálásak vagyunk Istennek a közösségépítő alkalmunkért, melynek során nemcsak a teremtett világ szépségeit, hanem magát a Teremtőt is jobban megismerhettük.

Csékó András

Csékó András

A Sasfészek turistaház

Kilátás a teremtett világra

Kéringér László és a Praetorius Kamarakórus

SZAKRÁLIS MŰVÉSZETEK HETE Pomáz, 2013. szeptember 15-20.

Az idén is megrendezésre került Pomázon az ARS SACRA Szakrális Művészetek Hete. A rendezvénysorozat első alkalmát református gyülekezetünk tartotta, melyen Petróczi Eva költő, műfordító, irodalomtörténész és Dr. Szabó András irodalomtörténész, egyetemi tanár volt a vendégünk, a hét zárásaként pedig a pomázi református templomban adott koncertet a Déri Balázs által vezetett Praetorius Kamarakórus. Szólót énekelt és vezényelt Kéringér László.

A TUDOMÁNY ÉS A KÖLTÉSZET NYELVÉN

Az ARS SACRA Szakrális Művészetek Hete pomázi programsorozat keretében 2013. szeptember 15-én gyülekezeti házukban tartott előadást DR. SZABÓ ANDRÁS irodalomtörténész és PETRÓCZI ÉVA József Attila-díjas költő, irodalomtörténész „A tudomány és a költészet nyelvén” címmel. Az irodalmi est előtt beszélgettünk vendégeinkkel.

– *Úgy tudom, hogy a nevét egy XVII-XVIII. században élt protestáns költő, Petróczi Kata Szidónia neve után vette fel. Miért lett Ludwig Évából Petróczi Éva?*

– Tizenkilenc éves voltam, amikor 1970-ben az első komolyabb műfordításom megjelent az Európa Könyvkiadónál. Akkor kaptam egy táviratot Karig Sára műfordítótól, „irodalmi anyámtól”, hogy azonnal válasszak írói nevet, mert – ahogy írta – „Ludwig néven nem lehet az ember magyar költő”. Visszatáviratoztam neki, hogy jó, akkor legyen Petróczi. Néhány évvel később ezt a névválástást aztán hivatalossá tettem, úgy, hogy bejelentettem a Szerzői Jogvédő Hivatalnak, ahol engedélyezték azt, és erről pecsétes igazolást is kiállítottak részemre.

– *Ez emlékeztet arra, amikor a Bibliában arról olvasunk, hogy a birtokviszony kifejezéséként egy magasabb, nagyobb hatalom másik nevet ad valakinek. Mondhatjuk azt, hogy így vette birtokba a költészet?*

– Nem, mert a Heidelbergi Kátéból is tudnunk kell (nemcsak ezidén, a Káté évében): „nem a magamé vagyok”, következésképpen a költészetem sem az enyém, hanem egyrészt Isten kezében van, hogy mikor mit tudok leírni, másrészt – az elfogadás oldaláról – azok és annyi emberé, akik ezt jó szívvel elfogadják. Sem engem nem birtokol a költészet, sem én nem birtoklom a verseimet. Én inkább közvetítő személynek érzem magam.

– *Ugyanakkor tudható Önről az is, hogy nem szereti magára nézve azt a szót használni, hogy költő, költőnő.*

– Sok-sok mindent írkáltam fiatalkoromban, hogy körüljárjam ezt a fogalmat, hogy ne kelljen azt kimondani, hogy „költőnő” (még a hangzásrendje is elég csúnya). Mivel nagyon sokáig hosszú hajam volt, ezért írtam magamról, hogy „szó-libapásztor”, írtam azt, hogy „versíró aszszony”, volt variáció millió. De ha jól meggondoljuk, ez a „költőnő” kifejezés olyan, mintha

ülne egy tyúk, és egymás után költögetné a tojásait. Van nekünk egy jó nagy fészekalja, hál’ Istennek, gyerekek és unokák, de ettől még nem vagyok tyúkanyó.

– *A verseit viszont hosszú időn keresztül költögeti, az előbbi képnél maradva – már elnézést kérek – sokáig „kotlik” rajtuk.*

– Nem úgy születnek lassan a verseim, hogy egy-egy versemen sokat „kotlok”, hanem – különösen amíg az előző tavaszi szemeszterig egyetemen tanítottam és emiatt kevesebb időm volt – nagyobb szünetek voltak két vers között, mint manapság. Azóta ez felgyorsult, és folyamatosabb versíró lettem, mint korábban.

– *Hogyan találkozott az életében a versírás és a hit?*

– Erről hosszan és nagyon aprólékosan kifejtve olvashatnak Bakonyi István, kiváló székesfehérvári református irodalomtörténésznek az Ünnepi

Könyvhétre megjelent „Hogy elfogadjanak...” című, költészetemről megjelent kismonográfijában. Ő is többször visszatér erre a kérdésre a könyvben, más-más megfogalmazásban. Felnevelőim alapvetően vallásosak voltak, ezért egészen kicsi koromban megtanultam (mint ahogyan a mi generációnk megtanulta) nagyon szép régies igeidőkkel az alapimádságokat, én is így kezdtem, mint bárki más. Semmi drámai történet ebben nem volt.

– *Őn szerint van olyan, hogy „keresztyén irodalom”, „keresztyén költészet”?*

– Jó lenne, ha volna, időnként van is, nem annyi, amennyinek lennie kellene, és nagyon sokszor nem olyan, amilyennek lennie kellene. A vallásos költészet különösen is kényes egyensúlyt kíván, olyan szent és fontos dolgokról, mint a hit, kell úgy beszélni, hogy közben a művészi igény se sikkadjon el. Sík Sándor ezt gyönyörűen megírta az ő katolikus oldalú, de minden hívő költészetre érvényes esztétikájában, hogy nagyon sokan úgy gondolják, elég, ha valaki jó és aktív hívő, és akkor annak mindent meg kell bocsátani, amit rossz költőként elkövet. Holott ez nem így van, mert ha egy hívő orvos nem végzi el rendesen az egyetemet, nem teszi le a szakvizsgákat, nem szerez kellő gyakorlatot, akkor csak azért, mert hívő, nem

A bevezető áhítat Márk 8,36 verse alapján szólt

tekinthető különbnek vagy felsőbbrendűnek egy bármilyen ateista, de különben zseniálisan gyógyító orvosnál. Tudom, hogy nem könnyű megszokni, elfogadni, de igenis a költészet azon kívül, hogy művészet, mesterség is. Nagyon sok mindent kell megtanulni és tudni hozzá, hogy művelhessük. A „keresztyén költészet” felekezettől függetlenül mindenképpen megköveteli az embertől a kettős önfegyelmet és a kettős igényességet. És a szeretetet. Egy keresztyén költő soha nem viselkedhet úgy, „hogy dözsölöm a lelki kezemet, és azt mondom, na, most összeírok ezeknek valamit, amit a kutya meg nem ért rajtam kívül.” Márpedig a neo-avantgárd és más hasonló irányultságú költészet gyakran abból úz virtust, hogy olyasmiket tesz le az asztalra, amit senki ember fia nem ért meg. Pedig éppen arról van szó, hogy amikor verset írunk, akkor azzal – nagyon finoman és erőszakmentesen – egyben evangelizálunk is. Erről az esélyről nem lehet és nem is szabad lemondani.

– *A Confessio idei második számában megjelent egy bemutató írása Sebestényné Jáger Orsolya*

Petróczi Éva

verselő lelkipásztorunkról, aki az édesapja és a férje iránti szeretetét egyaránt kifejező *Sebestény-Jáger Orsolya* nevet választotta szerzői névnek. „Egy szelíd költőnek nevez, akiben nincs sem keserűség, sem csalódás, sem kételkedés. Aki írja: „De éppen ez a patak-frissességű hit, s ez a hiteles, minden mesterkélt-ség nélküli tiszta hang az, amely a mai versek világában annyira ritka, s amelyre olyan nagy szükségünk van.” Saját magát hogyan jellemezné, milyen az Ön költészete?

Dr. Szabó András

– Orsihoz hasonlítva magam, ha ő egy galamb, akkor én egy verce vagyok, nem mintha bárkibe belemarnék. En szeretem szikárabban fogni a szavakat, már kezdetől fogva ilyen szikár voltam a költészetben. Ettől függetlenül egyébként nagyon sok minden összeköt bennünket, mert például neki is a férje a műzsája, mint nekem, neki is van néhány gyermeke, nekem még eggyel több is (sőt, nekem – koromnál fogva – unokám is van, hat kislány). Ami elválaszt bennünket, az a szűk egy generáció, amivel én idősebb vagyok, de ez semmilyen feszültséget nem okoz.

– Az eddigi legutolsó, „A patak éneke” című verseskötetében megjelent versek alapján láthatóan különösen vonzódik a Zsoltárokhoz. A címadó verset is a 42. Zsoltár ihlette. Milyen indítást adott Önnek a zsolnárköltészet?

– A zsolnárköltéssel én nagyon korán és komolyan megismerkedtem, de nemcsak a költészet és a hit, hanem a tudomány oldaláról is. Az egyetemen első referátumomat (kiselőadásomat) az unitárius Thordai János zsolnárfordításából tartottam. Aztán legelső doktori disszertációmát Szegeden az anglikán protestáns Sir. Philip Sidneynek „A költészet védelmében” című költészetelméleti kis kézikönyvéről írtam, de az igazi, szívem szerinti téma az, amit későbbi tudományos dolgozataimban megírtam, az Sir. Philip Sidneynek és korai halála miatt nővéreinek, Mary Sidneynek, Pembroke grófnőjének Psalteriuma, azaz Zsolnároskönyve volt. De a 42. Zsoltár különösen is a szívemhez nőtt, hiszen azzal „kértem meg” a férjem kezét. Az volt az első szerelmes vers, amit neki írtam.

– Dr. Szabó András professzor úrtól természetesen a hencidai családi gyökerekről szeretnék először érdeklődni, hiszen közsímet tény, hogy Hencidáról nagyon sokan érkeztek Pomázra és Csobánkára, és a gyülekezetünk tagjai között is számos egykori hencidai található.

– Hencida egy élő, nyüzsgő, majdnem háromezer lakosú község volt az ötvenes években, de 1959 után

megtörtént a térszesítés, aminek az lett a következménye, hogy a hencidaiak tömegesen kezdtek elmenekülni a faluból másol munkát keresni. Az elvándorlás célpontja elsősorban Pomáz volt, ezért gyerekkoromban sokat hallottam Pomázról. A hatvanas évek első felére Hencida gyakorlatilag kiürült, majdnem felével csökkent a népessége. Édesapám, Szabó Andor, 1950-ben lett református lelkész Hencidán, és negyvenhat évig, 1996-ig szolgált, onnan ment el nyugdíjba. A hűgomék építettek egy házat Martonvásáron, a szüleim most ott laknak. Hála Istennek, jó egészségben vannak a korukhoz képest. Édesapám most majdnem kilencven éves.

– „Vad és nyers század ez a huszonegyedik” – írta a *Confessio*-ban megjelent cikkében Petrőczy Éva, amit megtoldhatunk azzal, hogy így van ez a tudományos életben is. A versengés nem ismergátákat, és nem válogat az eszközökben. Hogyan éli meg ezt a tudós ember, aki leginkább a kutatási témájában szeretne elmélyülni, nem pedig a szüntelen harcban?

– Ez nagyon nehéz ügy. A felsőoktatásban dolgozom, illetve dolgoztunk mindketten, amely mostanában egy válságterület. Az történik, hogy egyre kevesebb diák van, és nagyon sok felsőoktatási intézmény jut erre a kevés számú diákra. Az ember csak annyit tehet, hogy igyekszik jól végezni a munkáját, és kívül maradni ezen a küzdelmen. A tisztesség és becsületes munka mellett pedig csak a mi Istenünk lehet a pajzsunk.

– *Irodalomtörténeti kutatásának fő területei Károlyi Gáspár és Szenci Molnár Albert pályája és művei. Miért éppen őket választotta?*

– A hencidai gyülekezeti teremben két arckép függött a falon, egy Bocskai és egy Szenci Molnár Albert kép. Ezek mellett nőttem fel, így magától értetődően kezdtem el ezzel a korszakkal foglalkozni. Károlyi Gáspárral kezdtem a kutatást még egyetemista koromban, de korán érdekelni kezdtek a Szenci Molnár Alberthez kötődő témák is. Magyar-latin szakos egyetemi hallgató voltam a budapesti ELTE böl-

csészkarán, és régi magyar irodalmat tanultunk, amelynek nagy része vallásos irodalom. Az első egyetemi dolgozatom témájául Szenci Molnár Albertet választottam, és még egyetemista koromban kiadtam a naplóját is, így meg is ragadtam a régi magyar irodalomnál. Aztán a szakdolgozatomat és később a kisdoktorimat már Károlyi Gáspárról írtam. Nagyon nehéz téma, mert Károlyi nagyon keveset írt és mond magáról. A mai napig is a reformáció irodalma a fő kutatási területem, mellette pedig régi magyar irodalmat tanítok a Károlyi Gáspár Református Egyetemen, valamint a révkomáromi Selye János Egyetemen.

Puskás Attila

REMÉNYIK SÁNDOR A FORDÍTÓ

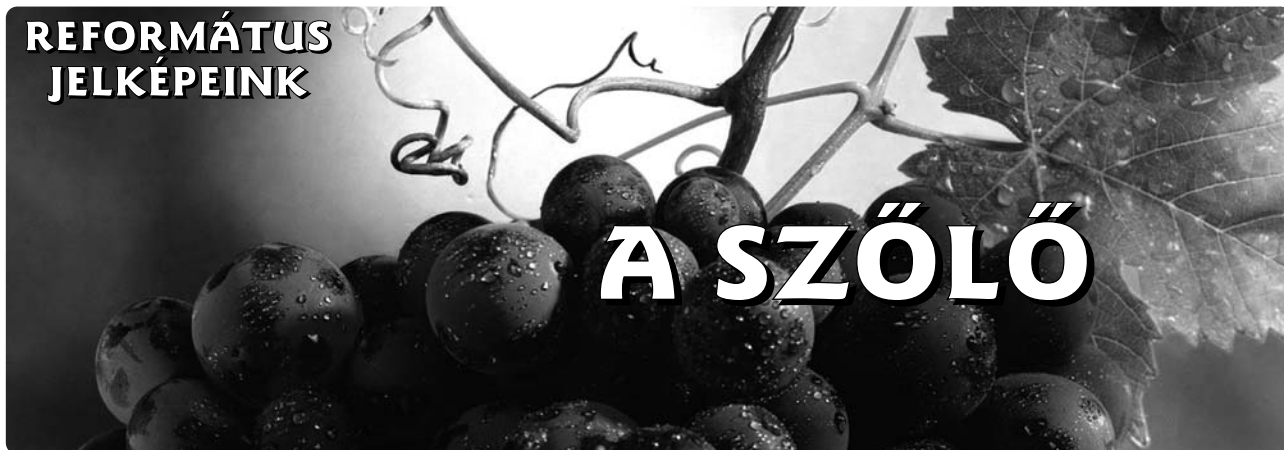
Károlyi Gáspár emlékezetének

Alkotni könnyebb: a szellem szabad,
A képzelet csaponghat szerzetészt,
Belekaphat a felhők üstökébe,
Felszánhatja a tenger fenekét,
Virággal eget-földet bevethet,
Törvényre teheti a játszi kedvet,
Zászlóvá a szeszélyt, mely lengve lázad,
S vakmerőn méri Istenhez magát...
Az alkotás jaj, kísértetbe is visz.
A fordítás, a fordítás – alázat.
Fordítani annyit tesz, mint meghajolni,
Fordítani annyit tesz, mint köve lenni,
Valaki mást, nagyobbát átkarolva,
Félig őt vinni, félig vele menni.

Az, kinek szellemét ma körülálljuk,
A Legnagyobbak fordítója volt,
A Kijelentés ősbetűire
Alázatos nagy gonddal ráhajolt.
Látom: előtte türelem-szövetnek,
Körül a munka nehéz árnyai:
Az Igének keres magyar igéket.
Látom, hogy küzd: az érdes szittyia nyelv
Megcsendíti-e Isten szép szavát?
És látom: győz, érdes beszédinek
Szálló századok adnak patinát.
Ő be nagyon kötve van Jézusához,
Félig ő viszi, félig Jézus őt,
Mígnem Vizsolyban végül megpihennek,
Együtt érve el egy honi tetőt.
Amíg mennek, a kemény fordítónak
Tán verejtéke, tán vére is hull,
De türelmén és alázatán által
Kolozsvár, 1929. március 12.

Károlyi Gáspár

REFORMÁTUS
JELKÉPEINK

A SZŐLŐ

Református szimbolikánk a szőlőt és a búzakaralást szinte kivétel nélkül mindig együtt ábrázolja, az úrvacsorai jegyek összetartozása jelképeként. A szőlőfürt-búzakaralás minta azonban nemcsak a református magyar egyházművészetben, hanem általában a vallásos művészetben és a népművészetben is igen elterjedt díszítő motívummá vált. A díszítmények eredete az ősi jelképek világában található, hiszen mindkettő az élet és a halál, illetve az újjászületés jelképe. A sumér ékírásban például az „élet” szót egy szőlőlevél alakú jellel ábrázolták, a zsidó hagyomány szerint pedig az édenkerti fa szőlőtöke volt, ezért nálunk is sokszor így ábrázolták az élet fáját, sőt a késő középkori ábrázolásokon is gyakran jelenik meg a keresztre feszített Jézus egy szőlőtőn.

A Biblia a szőlőt először az özönvíz után, Istennek a világgal és Noéval történt szövetségekötését követően említi: „Noé elkezdte a földet művelni, és szőlőt ültetett.” (1Móz 9,20) Noé tehát az első ember, aki szőlőt ültetett, ő az első szőlőműves. Noé görög neve is ezt jelenti: az újbó hajósa. Egészséges gondolkodású férfi, ha újra kezdhethet, szőlőműves szeretne lenni, mely a legmagasabb rendű tevékenység. Hamvas Bélával szólva: „Mert aki nem tudná, a Jóisten a világon a legmagasabb rendű munkát végzi, vagyis szőlőműves. Uzsonna után megnyugodott gyomorral és kedéllyel a rafiát övébe dugja, a metszőollót zsebre teszi, a kapát megfogja és kimegy a tőkék közé,

hogy a szabálytalan hónaljhajtságokat levagdossa, a lazult vesszőket megigazítsa, és ahol gyomot talál, azt kikapálja.” (Patmosz I. 286.o.)

A szőlő a békesség jelképe: „Nép a népre kardot nem emel, hadakozást többé nem tanul. Mindenki a saját szőlőjében vagy fügefájá alatt ülhet, senki sem retenti őket. Maga a Seregek Ura mondta ezt!” (Mik 3b-4) A szőlő a boldogságot is megjeleníti, mert amikor az Úr helyreállítja Izráelt: „Ültetek szőlőket, és isszák azok borát” (Ám 9,14b), így a szőlő a bőségnak, a jólétnek is a jelképe. Eszköze továbbá az irgalmasságnak, amely arra indítja az embert, hogy ha leszüretelte a szőlőjét, utána már ne böngéssze át tőjből, „maradjon az a jövevénynek, árvának és özvegynek” (5Móz 24,21).

A szőlő Isten adománya az emberiség számára, ezért – amint látjuk – mindig valami olyasmit szimbolizál, ami áldás az embernek, a szőlő Isten áldásának jelképe. Legalábbis a jó szőlő. Mert Ézsaiás példázatában (Ézs 5,1-7) hiába várják a kővér hegyoldalba telepített ültetvénytől, hogy jó szőlőt teremjen, az csak vadszőlőt termett. Isten szőlője itt Izráelt, akit az Úr úgy ültetett el, mint nemes szőlőt („beültette nemes vesszővel”). A szőlő tehát Isten népének, Izráel házának jelképe. Jeremiás próféta pedig folytatja Ézsaiás példázatát: „Mint nemes vesszőt ültettek el, mint igazán valódi magot. Hogyan változtál át idegen szőlőző vad hajtásává?” (Jer 2,21) Pedig az isteni gondviselés kísérte a nép életét: „Egy szőlőtől hoztál el Egyiptomból. Népeket ültetél el, ezt meg elültetted. Hehyét elegyengtetted, gyökeret vert, és ellepte a földet. Amyéka hegyeket borított be, vesszői vetekednek a hatalmas cédrusokkal. Indáit a tengerig növesztette, hajtásait a Folyamig.” (Zsolt 80,9-12) Jeremiás próféta az Úr haragjára, a hálátlanság büntetésére figyelmezteti népét: „Így szól a Seregek Ura: Az utolsó szemig szedd meg, mint a szőlőt, Izráel maradékát, tedd rájuk kezedet, mint a szüretelő a vesszőkre!” (Jer 6,9)

A választott népet, mint szőlőt óvja, vigyázza Isten féltő szeretete, de a bűnösök, az Istenől elszakadt emberek úgy járnak, mint az időnap előtt elszáradt szőlővessző, amely soha többé nem zöldül ki, ledobja az éretlen szemeket. „Mert az elvetemültek közössége terméketlen” (Jób 15,34a). De Isten örök szeretettel szereti az embert, eljön Isten kegyelmének napja, ezért az utolsó idők egyik jele lesz, hogy az Úr megkönyörül az embereken,

akik újra szőlőt ültetnek a hegyeken, és akik elültetik, azok fogják szüretelni is (Jer 31,5). Az Úr végül megszabadítja népét, Izráel maradékát. Eléri a földet a messiási idő, amikor Isten elküldi szolgáját, „a Sarjadékat” (Zak 3,8), és kiirtja a gonoszságot, eltörli a bűnt. „Azon a napon meghívja majd egyik ember a másikat a szőlőjébe és a fügefájá alá.” (Zak 3,10)

A Sarjadék, Isten egyszülött Fia, Jézus Krisztus, aki magáról azt mondja: „Én vagyok az igazi szőlőtő,

és az én Atyám a szőlősgazda.” (Jn 15,1) Jézus gyakran beszél így magáról: „én vagyok”. A kijelentést pedig mindig egy hasonlat követi: én vagyok az életnek kenyere, én vagyok a jó pásztor, én vagyok az ajtó, én vagyok a feltámadás és az élet, én vagyok a világ világossága, én vagyok az út, az igazság, az élet, és amikor a samáriai asszony azt mondja, hogy „Tudom, hogy eljön a Messiás, akit Krisztusnak neveznek”, Jézus ezt válaszolja neki: „Én vagyok az, aki veled beszélek” (Jn 4,25-26). Jézus, az Isten Fia, az igazi szőlőtő. „Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők” (Jn 15,5a).

„Istennek tulajdonképpen egyetlen kiválasztottja van, Jézus Krisztus” (Dr. Sípós Ete Álmos). A kiválasztás – akár egyéneknek, akár népnek – mindig Krisztusban történt a Biblia szerint, Isten választott népe tehát azok, akik Krisztushoz tartoznak, ők alkotják Isten lelki népét, ők Isten szőlője.

A szőlősgazda gondolja az ő szőlőjét, és hogy a szőlő több gyümölcsöt teremjen, megmetszi. Sokszor azt sem tudjuk, miért. Ravasz László írja: „Hányszor metszi le Isten, a szőlőskert Ura, éles késsel azokat a hajtásokat, amelyekre legbüszkébbek voltunk, amelyeket életünk legdrágább eredményeinek tartottunk. Senki sem tudja, miért volt e pusztítás, csak a Gazda. Ő tudja, hogy minden venyigén ott marad az az ág, amely az igazi gyümölcsöt fogja teremni.”

Amikor Jézus azt mondja, hogy az terem sok gyümölcsöt, aki Őbenne megmarad, szemléletesen teszi a kép: a szőlőtőkén lévő szőlőfírt. Isten és az ember gyümölcsstermő kapcsolata. Amikor ezt a képet látjuk magunk előtt, jusson eszünkbe, hogy Őbenne kell lennünk. Krisztusban kell élnünk, mozognunk. Mert Őbenne van az élet. „Ha Őbenne vagyok, az Ő élete lesz látható az én halandó testemben. Őbelőle táplálkozom. Egy kedves lelki ének azt mondja: a forrásaim benned vannak. Nálad nélkül nem is élek, te vagy örök élet. Jézus itt azt mondja: nálam nélkül semmit sem cselekedhettek. Nála nélkül halott vagyok, de benne enyém az élet, és az Ő élete lesz látható.” (Horváth Géza)

Az pedig, hogy Őbenne vagyunk, a gyümölcsből derül ki. Nézzük meg magunkat, milyen az életünk? Gyümölcsstermő élet, másokért való, másokat gazdagító élet? Megvan-e bennünk a Lélek gyümölcse: „szeretet, öröm, békesség, türelem, szívesség, jóság, hűség, szelídség, önmegtartóztatás” (Gal 5,22k)? Vagy olyan az életünk, mint amelyről Jeremiás próféta azt mondja: „Szüretelni akartam náluk – így szól az Úr –, de nincs szőlő a tőkén, nincs füge a fán, levele is elhervadt.” (Jer 8,13) Pedig ha a szőlővessző nem terem gyümölcsöt, a Gazda lementszi azt. Emlékezzünk arra, mit mondott az angyal: „Ereszd neki éles sarlódát, és szüreteld le a föld szőlőjének fürtjeit, mert megértek a szemei. ... és belevetette Isten haragjának nagy borsajtójába” (Jel 14,18b.19b) Bizony, az Emberfia ítéletet tart.

Emlékeztessen a szőlő jelképe bennünket Jézus Krisztus áldozatára, aki feláldoztatott, hogy életet adó borra (Krisztus kiontott vérévé) váljon, és mi, a szőlővesszők, ebből folyamatosan táplálkozunk. Ő saját életét adta miértünk, szőlővesszőkért. „Hagyta, hogy Őt vágják ki az élők sorából, meghalt és eltemették azért, hogy életed legyen és bővítködj, és több gyümölcsöt teremj, ahol vagy, hogy az életed áldás lehessen, és Őrá mutasson, az igazi szőlőtökére.” (Horváth Géza)

Puskás Attila

**GYÖNGYÖSI LÁSZLÓNÉ
EGY SZENT EMBER**

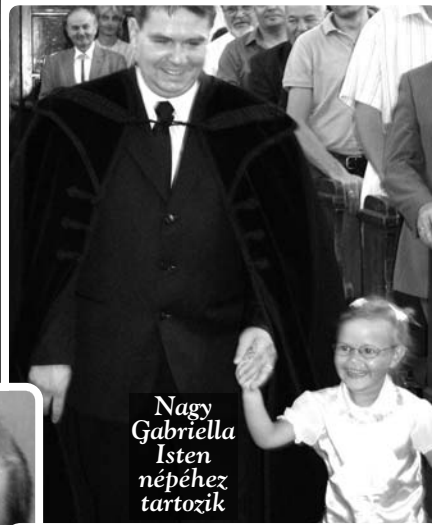
Egy Szent Ember jött a földre,
Kiben nem volt rossz semmi.
Egy Szent Ember jött a földre,
Ki megtanított szeretni.
Egy Szent Ember jött a földre,
Kinek igazán kevés ember hitt.
Egy Szent Ember jött a földre,
Ki megtanított szenvedni.
Egy Szent Ember jött a földre,
Kinek nevét mindenki ismeri.
Egy Szent Ember jött a földre,
Ki igaz volt s tiszta mindig.
Egy Szent Ember jött a földre,
Ki magát feláldozta érettünk.
Egy Szent Ember jött a földre,
Kiben bízhatunk mind.

Egy Szent Ember jött a földre,
Kinek égiek, földiek, föld alattiak
Mind mind meghajolnak.
Egy Szent Ember járt a földön,
Ki Isten és örök életünk.

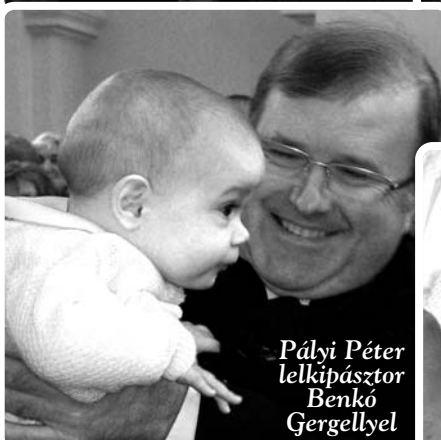
**NÁLUNK
KERESZTELTÉK**

Csillag Balázs Isten népéhez tartozik

Nagy Gabriella Isten népéhez tartozik

Pályi Péter lelképásztor Benkó Gergelyvel

Benkó Gergely Isten népéhez tartozik

Ranga Boróka Isten népéhez tartozik

Szegedi Norbert Isten népéhez tartozik

Soóki Rubina Krisztina Isten népéhez tartozik

KIK JÁRTASAK VALÁNAK AZ ÚR ÉNEKÉBEN

A ZILAHAI SZENCI MOLNÁR ALBERT KÓRUS LÁTOGATÁSA ÉS SZOLGÁLATA

Egy kórustársunk régi vágya teljesült, amikor felvettük a kapcsolatot szülővárosa kórusával. Oly módon ápoljuk ezt a barátságot, hogy egyik

igazgató úr, Kósa Géza (aki egyébként maga is református presbiter) kiváló ismertetése tette még érdekesebbé. Elmondta, hogy az Országos Természetvédelmi Tanács 1951-ben nyilvánította védetté a botanikus kertet, mely a Börzöny és a Pilis hegység esőárnyékában terül el. Éghajlata meleg, csapadéokban szegény. A kastélyparkot 1827-ben alapította a Géczi család. Az 1870-es években

rustagokat. A vacsorázás így élénk beszélgetés közepette zajlott, mivel az elmúlt egy év minden eseményéről kölcsönösen beszámolót tartottunk egymásnak. Bizony rövid volt az idő, mert reggel nyolc órára már Csobánkára kellett menni beéneklésre, és egy kis próbára a délelőtti szolgálat előtt.

Ahogy Csobánkán, úgy a pomázi istentiszteleten is az 1Kronikák 29,9-18 és a Rómaiakhoz írt levél 8,32 versei alapján szólt az igehirdetés. Tekintettel arra, hogy Pomázon Sebestényné Jáger Orsolya lelképásztor gyermekét is keresztelt, Püsök Sándor Csaba a

A vácrátóti Botanikus Kertben

évből mi fogadjuk őket és a következő évben ők viszonzozzák. Ez azt is jelenti, hogy egyre több barátság szövődik a kórustagok között. Szeptember 28-án – úgymond – villámlátogatásra érkeztek hozzánk, hiszen vasárnap délután már vissza is indultak Zilahra

Két kis busszal érkeztek, így a szokásosnál kevesebben látogattak el most hozzánk, sok kórustagot egyéni problémája akadályozott az utazásban. Nyilas Zoltán lelképásztorunk a Lukács evangéliuma 6. fejezetének 30-31. verseivel köszöntötte a kórust és Püsök Sándor Csaba zilahi református lelképásztort, majd a fogadó kórustagok örömteli ölelése után egy vácrátóti kirándulásra indultunk.

A Vácrottóti Botanikus Kert bemutatását az

Szód-Rákos patak színesíti a természeti értékeket. 1926-ban a Vigyázó család egész vagyonát és az egész kertet a Magyar Tudományos Akadémiára hagyta. 1952-ben a háború után az MTA Botanikai Kutatóintézetet alakított ki a területen, melyet klasszikus botanikus kertté fejlesztett. Így a kert hazánk leggazdagabb élőnövény gyűjteményévé vált. Évelő, sziklakerti és üvegházi, gyógynövény gyűjteményekben több mint tizenkétezer taxont (az élőlények egyazon kategóriába sorolt és közös gyűjtőnévvel ellátott csoportja – *a szerk.*) tartanak számon. A gazdag állatvilág szervesen illeszkedik a gyűjtemény növényanyagához.

Egy ilyen kerti barangolás közben Wass Albert: „Mese az erdőről” című írásának sorai juthatnak a látogató eszébe: „A fák alatt itt-ott még láthatod a harmatot, ahogy megcsillan a fűszálak hegyén. Jusson eszedbe, hogy angyalok könnye az. Angyaloké, akik sokat sírnak még ma is, mert annyi sok embernek marad zárva a szíve a szép előtt.”

A délutáni órákban tértünk vissza Pomázra, ahol a vendéglátó családok vették pártfogásukba a kó-

Vendégekkel a pomázi Árpád szobornál

gyülekezet köszöntése után az előzőleg megkeresztelt gyermeket, szüleit és keresztszüleit is felköszöntötte. Elhangzott, hogy milyen örömmel fogadták a kórus meghívását, majd arról beszélt, hogy elmélkedjünk azon, mit kaptunk, és mit adtunk vissza az Úrnak. Vegyük leltárba, hogy mi az, amit nem kaptunk meg, és azt kérjük el. A Kronikák könyve választ ad erre is, hiszen Dávid király sem kapta meg az Úrtól az anyagiakat a templom építéséhez, mert Istennek más terve volt. De hálát adott mindenért, amit kapott.

A zilahi Szenci Molnár Albert Kórus

A mi életünk is ilyen, amink van, azt köszönjük meg az Úrnak. Olyan ez is, mint az elásott tálen-tom, amit nem gyarapítanak, azaz nem forgatnak vissza, az értelem nélküli. Mi is vigyük magunkkal, amit kaptunk az Úrtól, és azt forgassuk vissza, hálat adva az Istennek. Amikor jönnek a gondok, bajok, megkérdezzük: Uram, ez is Tőled van? Jób úgy tudott Isten elé állni, hogy amivé lett, ahova juttatta az Úr, azért is hálat tudott adni. Ezt kell szem előtt tartani. Tehát minden tőle van, a kérdőjelek is. Amit Tőle kapunk, az minden ajándék! Erre kérjük Isten áldását.

Ezután Nyilas Zoltán lelkipásztorunk lépett az úrasztala elé és köszöntötte a zilahi lelkészt, a kórust. Köszönetet mondott az elmúlt heti alkalmakért, a vendégfogadásért. Utána a kórus szolgálata következett. Ot énekel készültek. Elsőként a „Hozzád kiáltok én Istenem” című, a 141. Zsoltár dallamára írt feldolgozás hangzott el, majd a „Mindenható vigyázz énrám” című négy-szólamú mű, a „Siess keresztyén lelki jót hallani” kezdetű 161. dicséret, egy Tinódi Lantos Sebestyén-szerzemény feldolgozása, végül a „Krisztusom, kívülled nincs kihez járulnom” kezdetű 226. dicséret, Pécely Király Imre művének négy-szólamú feldolgozása szólt. A kórusvezető, Rác Sándor felkérte kórusunkat, hogy csatlakozzunk a közös mű előadásához, mely a „Halld, az ég harangi zengnek”, Wesley M. négy-szólamú műve volt.

Örömteli szolgálat volt ez mindkét kórus részéről, mert tudjuk, hogy az énekekkel milyen szépen lehet magasztalni Istenünket. Különösen szépen hangzott a közös mű, amikor sok torokból szólt az ének, betöltve Isten Házának falait. Végezetül a kórusok kölcsönösen megajándékozták egymást, hogy ezzel is emlékezessünk a közösen eltöltött kellemes időre. Püsök tiszteletes úr elmondta, hogy jövőre viszonzni szeretnék a vendéglátást, tehát szeretettel várják a Psalmus Kórus Zilahra.

Istentisztelet után a vendéglátó családok otthonukba tértek a kórustagokkal, és ebéd után már csak búcsúzóra gyűltünk össze ismét a templom előtt. Közösen elénekeltük a kedves útra indító énekünket, „Az Úr vezessen végig az úton” kezdetű éneket. Mikor elindult a busz, hosszan integettünk egymásnak.

Szép töltekezés volt ez a találkozó, igaz rövidre sikerült, de hálatelt szívvel köszöntük meg a mi Urunknak, hogy ismét létre jöhetett a találkozásunk.

Andrási Jánosné Marika

A két kórus közös éneklése

Püsök Sándor Csaba zilahi lelkipásztor

Takácsné Zsuzsa kórustitkár köszöntője

Búcsú a vendégektől

Tápiószőlőn születtem, de születésem után nem sokkal Békásmegyer öregfaluba költöztünk. A katolikus templom mellett laktunk. Szüleim vegyes házasságban éltek, édesapám katolikus, édesanyám református volt, engem katolikusnak kereszteltek. Négyen vagyunk testvérek, három húgom előtt én vagyok a legidősebb. Édesapám munkásember volt, a Goldberger gyárban dolgozott kocsikísérőként. Szüleim jártak bennünket hittanra, ott ismerkedtem meg egy Gyuri nevű kispappal, aki bevezetett a hit dolgaiba. Középiskoláimat a Jurányi utcai közgazdasági technikumban végeztem, itt szereztem meg könyvelő-statisztikus-tervező végzettségemet, amivel akár boltvezető is lehettem volna, mert az iskola a „belker”-hez tartozott.

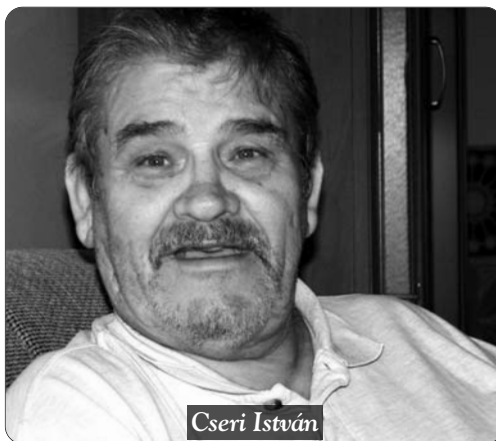
Harmadikos koromban – éppen ötven éve – megismerkedtem a feleségemmel. Kezdetben nem tartott hosszú ideig a kapcsolatunk, mert Kati hazament Újfehértóra, így egy időre elszakadtunk egymástól. Elmentem katonai tisztí iskolára, hadtáp szakra, ami két diplomát adott volna, de nem fejeztem be, mert a háború alatt fogant növendékekkel különös szigorúsággal bántak, többen lettek öngyilkosok közülünk a kiképzésnek álcázott kegyetlenkedések miatt. Ahhoz sem volt kedvem, hogy a tisztí rangért belépjek a pártba, ami követelmény volt az ezredtörzshöz tartozó tisztekkel szemben.

Az alapkiképzésem Debrecenben volt, és az egyik katonatársam Újfehértóra udvarolt, aki egyszer hívott, hogy menjek vele. Ki is mentünk vasárnap, és kérdeztem a társam barátját, nem ismeri-e véletlenül Horváth Katikát. Szerencsére ismerte, útbaigazított, de mivel Kati nem volt éppen otthon, írtam neki egy levelet. Majd találkoztunk is, így elevenedett meg ismét a kapcsolatunk. Az első év után fölkerültem Pestre, az Üllői úti tisztí iskolába. Addigra már Kati is Pesten dolgozott egy vasboltban, és a nővérénél lakott, itt megint találkoztunk. További katonai pályámat végképp eldöntötte az, hogy Kati kijelentette, nem szeretne katonatiszt felesége lenni.

Nem volt egyszerű megvalósnom a néphadseregétől, de Isten akaratából mégsem kellett leszolgálnom a letöltött másfél év mellett még két évet, amivel fenyegettek. Még kihelyeztek fél évre csapathoz, a legrosszabb munkásszázadok részeges csapattisztjeihez, de mint volt tisztiskolás, nem volt rossz dolgom, mert sofőrként sikerült ép bőrrrel megúszni ezt az

időszakot is. Végül 1966. szeptember 1-jével hozzájárultak a leszerelésemhez, persze csak mint egyszerű honvéd, minden rangfokozat nélkül.

Nem sokkal később, 1967. február 19-én esküdtünk meg Katival. Békásmegyeren, egy kis albérletben kezdtük meg közös életünket, aztán al-

albérletből-albérletbe vándoroltunk. '68. januárjában megszületett első fiúnk, Laci. 1970-ben Pomázra kerültünk, szintén egy albérletbe, a Tavasz utcába. Kati régi református családból származik, rögtön el is kezdett jámi a templomba. Engem is hívott, de engem akkor még nem nagyon érdekelt ez a dolog, így eleinte csak ritkán kísértem el, később viszont – Szűcs Ferencék megérkezése után – már gyakrabban. Sorra jöttek a gyerekek is. Lacit követte '70-ben Józsi (barátainak Tutu), majd '73-ban Brigi. Elhelyezkedtem a Budapesti Közlekedési Vállalatnál buszvezetőként, ami nagyon strapás munka volt, kötelező volt vállalni a túlórákat, hétvégi műszakot. Én is rengeteget dolgoztam, alig voltam otthon. Közben Kati súlyos beteg lett, de Isten csodálatos kegyelme megtartotta. Ezért is hálával tartozom az Úrnak!

A megtérésem is erre az időszakra esett, ami egész pontosan 1977. június 6-án történt. Elkísértem Katit egy csendeshétre Bereczki Sándorékhoz Balatonaligára. Orbán Laci bácsi már korábban hívogatott engem csendeshetekre, de ellenálltam, mindig találtam valami kifogást, mért nem tudok menni. Kati azonban megkért, hogy vigyem le Brigivel erre a nő csendeshétre. Úgy volt, hogy én hazajövök, és amikor vége lesz, majd visszamegyek értük, azonban a kocsis kulcsa

eltűnt, sehol nem találtam amikor jönni akartam haza, így kénytelen voltam ott maradni, végül este csak beültem az asszonyok közé, és meghallgattam Bereczki Sándort. Nagyon felmérgesített az, hogy úgy éreztem, ez a lelkész egyfolytában rólam beszél, és pipás voltam Katira is, hogy ennyire kiadott engem neki. Biztos voltam benne, hogy előtte beszéltek rólam, mert különben honnan tudott volna annyi mindent rólam?! Addig úgy éreztem, hogy én egy nagyon jó ember vagyok, szeretem a családomat, a gyerekeimet, nem iszom, soha nem is ittam, nem dohányzok, vasárnaponként még a templomba is el-eljárom, amikor a beosztásom engedi, szeretem az embereket, megbecsülnek, én tehát egy jó ember vagyok. És akkor ez a lelkész, mint egy röntgengép, átvilágított rajtam, és Isten ránterhelte olyan dolgokat, amelyekről a lelkem legmélyén tudtam ugyan, de sohasem mertem még magamnak sem bevallani. Addig is megtapasztaltam Isten közelségét az életemben, életünkben, de engem akkor ott nagyon megérintett.

Innentől kezdve egész más lett minden. Rendszeresen jártam a gyülekezetbe, a vasárnapi istentiszteletekre, és ennek érdekében még a műszakomat is elcseréltem, ha kellett. Elkezdtünk mindenféle dolgokban segíteni. Sokat beszélgettem Szűcs Ferencel, amire az is alkalmat adott, hogy amikor kapott egy Trabantot, megkért, hogy legyek a kísérője, mert akkor még bizonytalankodott a vezetésben, én pedig éppen akkor tettem le a gépjárművezető-oktatói vizsgát, így az első „tanítványom” Szűcs Ferenc volt. Nagyon jókat beszélgettünk, más típusú lelkész volt, mint akiket addig ismertem.

Megvásároltunk Pomázon egy Diófa utcai házrész, de ahogy nőttek a gyerekek, úgy nőttük ki a kis lakásunkat is, ezért elhatároztuk, hogy építünk egy házat. 1980-ban sikerült megvenni egy telket a Meselián, és Isten segítségével ezen építettük föl a házunkat. Isten segítségével – mondom –, mert tényleg csak az Isteni vezetésnek köszönhetjük, hogy ez sikerült, mert más ember talán bele sem kezdett volna, olyan körülmények voltak. Hogy mást ne mondjak, az építkezésnél nem volt se vízünk, se villanyunk, az utcáról hordtuk a vizet, meg a szomszédok segítettek rajtunk. Mi azonban Istenre bízunk magunkat, és csodálatosképpen minden összejött.

Aztán egyszer Szűcs Ferenc megemlítette, hogy szeretné, ha én presbiter lennék. Igaz ugyan, hogy a feltételeknek nem mindenben feleltem meg, mert például én katolikus voltam, nem is tértem ki, de Szűcs Ferenc azt mondta, hogy a presbiterséghez nem kitérni kell, hanem megtérni, engem pedig legalább annyira tart reformátusnak, mint bárki mást a presbitériumban. Elfogadtam a jelölést, a gyülekezet pedig meg is választott. Együtt lettem presbiter Pályi Péterrel, aki most Kisoroszában szolgál református lelképásztorként. Lásan harminc éve, 1984-től megszokás nélkül vagyok presbiter a gyülekezetben. Azért megszokás nélkül, mert amikor később egy rövid időre Dömösre költöztünk, akkor tiszteletbeli presbiter lettem. Pap László is azt mondta, hogy „maga már sokszor konfirmált, nem a papitól lesz valaki református.” Akár csak Szűcs Ferencel, vele is magázódtunk, pedig nagyon sokat voltunk együtt, jártunk látogatni gyülekezeti tagokat,

betegket, időseket, vagy az erdélyi evangélikációin, missziós útjain, volt hogy egy ágyban, egy dunna alatt aludtunk (sokáig emlegettük is), vagy a betegsége idején. Életem nagy kegyelme, hogy

Fennakadva a fán

ezeket a lelkészeket ismerhettem, és megtapasztalhattam a hitükön keresztül Isten áldásait.

A gyülekezet mögött mindig volt egy imádkozó háttér. Nem csak a gyülekezet elöljárói, hanem „EGYSZERŰ” gyülekezeti tagok, akik szüntelenül imádkoznak a gyülekezetért. Pap László érkezése előtt is imádkoztunk azért, hogy hívő lelkész kerüljön ide. Isten kirendelte nekünk Pap Lászlót, pedig azelőtt ő egy zugivó ember volt, de bízunk kellett Istenben, hogy Ő tényleg egy megtért, hívő lelkész küldött hozzánk. Idekerült, és működésének tizennégy éve bizonyította, hogy Isten meghallgatta imádságainkat, mert Pap László működése áldás volt a gyülekezeten. Hiszem, hogy az imák meghallgatásra találnak. Ezt a magam életére is így gondolom.

Még Szűcs Ferenc ideje alatt Kati elkezdte a gyülekezetben a gyermekmunkát csinálni, én is teljesen beépültem a gyülekezeti életbe. Amikor Kati táborozni vitte a gyerekeket, én mindig velük mentem. Józsi fiam után én voltam a gyerekeknek a „Tutu bácsi”. A mi gyerekeink is jártak a gyermekalkalmakra, később az ifibe, vasárnaponként pedig együtt mentünk a templomba. Kátival az életünk a hitben is egybefonódott. Ahhoz, hogy én így tudjam csinálni a presbiteriséget, ahhoz Kati biztosította az alapot.

Nagyon jók voltak a tihanyi csendeshetek, amelyet kifejezetten a gyülekezet szervezett katolikus testvéreink nyaralójában. A budakalászi gondokkal, Hermann Árpival, meg az ifjúsággal lementünk télen vagy tavasszal, és kitataroztuk, rendbehoztuk, így sohasem kellett fizetni a használatért. Pap László idejében, majd egy darabig még Erzsike idejében minden évben voltak Tihanyban ilyen gyülekezeti csendeshetek, melyeken a gyülekezet idősebbjei és a presbiterek a feleségeikkel együtt voltak jelen. Együtt imádkoztunk, együtt dicsőítettük Istent, és persze nyaraltunk. A fiataloknak külön volt csendeshét, ők külön jártak le. Kiváló közösségépítő együttlétek voltak. Sokan itt tértek meg, vagy ha nem is itt, de Tihany elindított embereket. Isten nagy áldása volt a gyülekezetünk életében.

Meghatározó időszak volt az életünkben a rendszerváltás előtti időszak, mert akkor jártunk ki Kátival Erdélybe. Egy holland testvérávo-

sunk, Almelo által az erdélyi református gyülekezetek részére biztosított segélyeket vittük ki. 1988-ban egy bibliaórán Pap László tiszteletes úr megkérdezte, hogy vállalná-e valaki, hogy a segélyszállítmányokat kiviszi Erdélybe. Én jelentkeztem, hogy vinném, ha volna autóm, de éppen akkor nem volt. Nem sokkal előtte kellett leselejteznünk a tönkrement Moszkvicsunkat. Isten azonban adott autót, szinte azonnal, lehetőségünk nyílt kölcsönből megvásárolnunk egy Skodát, a következő héten pedig már vittük is az első szállítmányt. Az első három alkalommal még tapasztalatlanul vágunk neki az útnak, vissza is fordítottak bennünket a határtól, vagy kipakoltattak minket a román vámossal, utána viszont már másokat is vittünk magunkkal, így nem

volt feltűnő a sok „csomag”. Eljutottunk Marosvásárhelyre, Farkas Gyuri bácsihoz, a Gecse utcai gyülekezet gondnokához, és feleségéhez, Márta nénihez, ahonnan a segélyeket aztán szétosztották. Élelmiszereket, háztartási dolgokat, mosóport, kávét, ruhaneműt, mindenfélét vittünk. Vittünk magunkkal Bibliákat is, mint a magunkéit otthagyni, ezeket különösen vadászták a vámosságok, mert semmiféle magyar nyelvű könyvet vagy újságot nem engedtek bevinni. Hát még a Bibliát!

Két éven keresztül, havonta egyszer vagy kétszer jártunk Erdélybe, egészen a romániai forradalomig, mert utána a hollandok megszüntették a segélynyújtást. Erdélyi testvéreink nagyon hálásak voltak ezért a szolgálatunkért, mert tőlük telhetően igyekeztek viszonzni a segítséget. Gyönyörű kézzel hímzett terítőket, szőteseket küldtek, amiket itthon a gyülekezet asszonyai között osztottunk szét.

Sokat munkálkodtunk a gyülekezetben azután is, közben a gyerekeink felnőttek, családot alapítottak, és kirepültek a fészekből. 2000 nyarán el-

Szekeres Imre csobánkai gondnokkal

mentem nyugdíjba, két hónapra rá Kati is. Egyedül maradtunk a nagy házban. Istentől kérve útmutatást arra jutottunk, hogy eladjuk. Isten segítségével sikerült is eladni, a fele pénzt odaadtuk a gyerekeknek, a maradékból pedig Dömösön vettünk egy olyan családi házat, amely megfelelt kettőnknek (sajnos ebből az összegből nem találtunk sem Pomázon, sem a környéken házat).

Már mint nyugdíjas elkezdtem „külföldözni”, vagyis alkalmi munkában buszvezetőként külföldre jám. Csoportokat szállítottam, bejártam velük egész Európát. Közös útjaink során gyakran volt alkalmam bizonyoságot tenni közöttük, akár szóval, akár életpéldával. Szerettek velem jámni katolikus papok is. Volt egy kapucinus barát, Salamon atya, aki Rómában egyszer megkérdezte tőlem, hogy szeretnék-e velük menni audienciára. Természetesen – feleltem. „Akkor öltözzön feketébe!”. „Miért feketébe?” – kérdeztem. „Mert a pogányok csak fekete ruhában mehetnek be.” Persze én nem vettem fel feketét. Bementünk az audienciára, felsorakoztattak

Pap Lászlóékkal egy esküvőn

bennünket az első sorba, én a sor legszélén álltam. II. János Pál pápa megállt a sor előtt, majd egyenesen hozzám lépett, és kezét fogott velem. Úgy látszik a pápának ez a gesztusa helyrebillentett valamit Salamon atyában, mert ezután még többször elhívott külföldi útjaira.

Dömösön azonnal kapcsolatot kerestünk az ottoni gyülekezettel, de olyan kicsi volt, hogy nem éreztük igazán otthon magunkat. Mindig akkor éreztük otthon magunkat, amikor visszajöttünk Pomázra. Még tiszteletbeli presbiterként is azt tartottam, hogy a presbiter egyik legfontosabb feladata: közel lenni a gyülekezetéhez. Benne élni. Ezért gyakran visszajártunk, nem szerettünk volna elszakadni Pomáztól. Bent maradtunk a kórusban is, azt sem adtuk fel. Minden próbára, fellépésre eljártunk. Egyszer, amikor Verőcén szolgáltunk, utána átmentünk hozzánk Dömösre.

Mivel a gyerekeink is itt laktak Pomázon, végül elszántuk magunkat a „hazaköltözésre”. Szerettünk volna visszajönni Pomázra, csak hogy két évig nem sikerült a dömösi házat eladni. Fújtam, duzzogtam, már levettem a táblát is, amin hirdettük, amikor hirtelen beállított egy atyafi, hogy neki kellene. Még csak nem is alkudott, eladtuk neki. Ebben is megtapasztaltuk az isteni gondviselést. Az egész életünk így telik el. Sokszor akaratoskodunk, rugódozunk, de Isten mindig megmutatja, hogy jót akar nekünk. Még a megtérésem előtt Kati sokszor mondta nekem: „Pista, kár rugódoznod az ösztöke ellen”.

Visszaköltöztünk 2006-ban. Megvettük a mostani lakásunkat itt a Vörösmarty lakótelepen. Kisebbit akartunk venni, és akkor még nem tudtuk, hogy Isten miért rendelt nekünk három szobás nagy lakást. Megint presbiterré választott a gyülekezet. Mondhatom, hogy boldogan, meglegedetten élünk, teljes békességben, nyugalomban, amikor 2010. április 3-

Feleségével, Katikával

án kaptunk egy telefont, hogy Laci fiúnk és a menyünk autóbalesetben meghaltak. Nem kívánom senkinek azt az érzést, amit átélünk. Elvesztettük elsőszülött fiúkat és feleségét. Csodálatos szeretetkapcsolat fűzött össze bennünket, egész házasságunkat betöltötte Laci jelenléte, minden emlékünkből benne volt és benne van. Kislányukat, az akkor tizenegy éves Annát, mi vittük gondozásunkba, mi, nagyszülők lettünk a gyámjai, így lett nyilvánvalóvá, hogy miért is adott nagy lakást az Úr, holott öregségünkre kisebbben is elfértünk volna.

Alig egy évvel a bennünket ért tragédia után azon vettem észre magam, hogy alig bírok feljönni a második emeletre, annyira kimerülök. Én azt hittem, hogy ez az öregség jele, de Kati addig nyugagott, míg elmentünk a háziorvosomhoz, Vass doktorhoz. A kivizsgálás során egy daganatot találtak a vastagbelemen. Már amikor a kolonoszkópián mintát vettek, tudtam, hogy baj van, mert az orvos nem akart mondani semmit. Rosszul is lettem, nehezen viseltem a fájdalmat. Rák. Az orvosaim megmondták, hogy ezt a betegséget egyértelműen a fiam elvesztésével ért trauma váltotta ki. Ilyenkor mindenkinek az első gondolata az, hogy itt a vége, nincs tovább. Én is ezt gondoltam, de Isten olyan erőt adott, hogy nem estem kétségbe, és megóvott attól, hogy az elmúlás gondolata elburjánozzék bennem, nem volt halálfélelmem. Kaptam egy ígét, a 37. Zsoltárból: „Hagyjad az Úrra a te útadat, és bízzál benne...”, ez nagyon sokat segített.

A betegséget én lettem Jézus elé, teljesen rábízta magam, legyen úgy, ahogy ő akarja. Sokan vádlón fordulnak ilyenkor Isten ellen: „mért szabja rám ezt a súlyos betegséget”. Én elfogadtam Istentől, nem volt bennem semmiféle „rugódozás”. Tudomásul vettem, hogy én csak egy bűnös ember vagyok, és ha Istennek az az akarata, hogy elmenjek, akkor nincs miért szemrehányást tegyek neki. A műtét előtt az orvosomnak is ezt mondtam: ha Isten úgy akarja, hogy befejezzem földi létezem, akkor úgysem tehet semmit, de ha úgy gondolja, van még itt feladatom, akkor Isten fogja vezetni a kezét. Ez láthatóan nagyon megnyugtatta az orvosomat, és sikerült a műtét, pedig nagyon komplikált volt, egyáltalán nem volt rutin-

műtét. Azt mondták, hogy utójára hetven évvel ezelőtt jegyeztek fel ilyen esetet, mint az enyém.

Műtét után részt vettem egy tizenkét kezeléssel álló kemoterápián. Nem kívánom senkinek azokat a napokat. Abban az időben járt ugyanoda kemóra Szakál Antal atya, a pomázi plébános is, én hordtam őt a kórházba, meg vissza. Nagyon sok jó beszélgetésem volt vele. Már a lábadozás alatt visszagondolva mindenre, még magam is elcsodálkoztam azon, hogy Isten milyen erőt adott nekem (aki minden fájdalomtól rettegek), hogy végig tudtam csinálni mindezt. A hitem segített. Valaki azt mondta: „a megpróbáltatások a hit táplálékai”. Nagyon igaz mondas, mert a próbák erősítenek. Annyi reménytelen, elkeseredett embert láttam magam mellett, de engem valahogy a hit megóvott a reménytelenségtől. Ahogy az énekekben is benne van: „És reménység vedd őbenne...”, nekem is Istenem volt a reménységem. A szenvedés ad egy Istenhez való közeledést. A szenvedésben észreveszi az ember, hogy milyen semmi az élete, hogy Istenre van utalva, hogy nincs senki más, akiben reménykedhetne, aki segíthetne. Pedig gondolni kellene arra is, milyen kicsi ez a szenvedés Jézus Krisztus szenvedéséhez képest, aki bűnös se volt. Mi azonban bűnösök vagyunk, és a mi bűneink választanak el bennünket Istentől.

Sok ember azzal öli meg magát, hogy halálfélelme van, attól fél, hogy „jaj, Istenem, rákos lettem, meg fogok halni!” Valójában ez a stressz öli meg, nem a betegsége. A halálfelelem rosszabb a halálnál is. Spurgeonnal szövegeztünk: „a halál a halálfelelemhez képest semmi”. Akinek viszont üdvbizonyossága van, hogy nem ér véget az élete a halállal, az tudja, hogy hova kerül, tudja, hogy van jövő a halála után is. Nincs benne stressz amiatt, hogy „mi lesz velem, ha meghalok”?! Nekem nyugalmat adott Isten, nem voltak ilyen félelmeim. Erőt adott az is, hogy mindvégig éreztem, a gyülekezet velem van. Örültem annak, hogy nem rohantak rám, előttem senki sem sajnálkozott rajtam, úgy beszéltek velem, mintha teljesen egészséges lettem volna. Ez is segített abban, hogy ne legyek „betegségtudatom”. Éreztem magam mögött az imádkozó közösséget. Sokszor – éppen a legnehezebb időkben, amikor a szenvedés félelemmel töltött el (mert ilyen is volt) – az mentett meg a kétségbeeséstől, hogy éreztem a

testvérek imádságos szeretetét felém áradni. Ezt egészen konkrétan megéreztem, amiért örökké hálás leszek a gyülekezetnek. Ez az érzés megóvott attól, hogy a félelmeim eluralkodjanak rajtam. Ez adott hitet ahhoz is, hogy a kórházban bizonyosságot tegyek sok embernek, hogy láthatták rajtam, ez az ember nem győtrődik a haláltól való félelemtől, sőt olyan ember, aki ha az Úr hívja, örömmel megy hozzá.

Az ima hatalmát a kórházban is megtapasztaltam. Volt ott egy István nevű kedves kis ember, akit nagyon a szívemre helyezett Isten. A kemós szobában ültünk sorban a székekben, amikor egy asszony behozott egy nagyon összetört sovány férfit – a férjét. A mellettem lévő székre ültették. Elkézdünk beszélgetni, kiderült, hogy a nálam jóval fiatalabb sorstársamnak hasnyálmirigyrákja van. Ez olyan típusa a ráknak, amit nem lehet megműteni, a kemoterápia talán az egyetlen gyógymód, amit alkalmazni lehet. Őt a jól menő cégének csődbe jutása okozta stressz betegítette meg, az anyagi kilátástalanság. Neki is bizonyosságot tettem, és elmondtam neki, hogy milyen sokan imádkoznak értem a gyülekezetemből, ami minden kemónál jobban segít nekem. Mint az utolsó szalmaszállba kapaszkodó fuldokló kérte, hogy imádkozzok érte. Így ott a kemós szobában mindenki előtt elkezdtem érte imádkozni, majd mikor hazaértem, Katicával megint imádkoztunk, és máskor is, többször.

Aztán később egy kontrollra be kellett mennem a kórházba, és összefutottam a feleségével, Erzsikével, aki mondta, hogy menjek le az onkológiára, mert Pista ott van lenni. Lementem, benyitottam a kemós szobába, kerestem azt a sápadt, sovány emberkét, akit akkor megismertem, azonban legnagyobb meglepetésemre egy jókarban lévő, kikerekedett arcú embert találtam a kezelőszékben. Megöleltük egymást, és csillogó szemmel, boldogan mesélte, képzeljem el, eltűnt a daganata. És hozzátette, azóta rendszeresen járnak Erzsikével templomba. Mondtam neki, hogy vedd eszedbe és tudjad mindig, ki segített rajtad, és keresd Őt akkor is, amikor már teljesen felgyógyultál.

Ma én is gyógyszerek nélkül élek. Kicsit fáradékony vagyok, a lábaim gyengék, de a hitem erős. Azért élek, aki értünk halt meg, akinek naponként hálát adok a hatvanhét évemért. Az Ő szeretete az én életbiztosításom. Minden este úgy alszom el, hogy elmondom az Úrnak, „ha felébredesz holnap reggel, élek általad, ha nem, akkor veled találkozok odaát. És megköszönöm gyógyítóimat, akiket Te küldtél, életem orvosa, lelkem reménységé”.

Lejegyezte: Puskás Attila

Most **Dr. Molnár Róbert** két könyvét szeretném ajánlani mindenkinek, az „Egy politikus, akit rabul ejtett Isten” és az „Ébresztő, Magyarország!” című köteteket (mindkettő megvásárolható az iratterjesztésben). Egy volt parlamenti képviselő – jelenleg polgármester – megdöbbentő vallomása a szenvedésről, a kilátástalanságban felragyogó reményről, a hitről, a formáltatásról, a szolgáló vezetésről, az ébredésről és hazánk áhított felemelkedéséről.

Dr. Molnár Róbert feleségével Dr. Tóth Agnes-sel és három kisgyermekével a Szeged melletti Kűbekházán él. 1998 és 2002 között tagja és három évig jegyzője volt az Országgyűlésnek. Képviselői mandátumát követően három alkalommal, nagy többséggel választották meg szülőfaluja polgármesterévé. Ma is e megbízatását tölti.

Látható sikerei ellenére több, embert próbáló válságon ment keresztül, amely szerinte Isten kezében eszköz volt arra, hogy kőszívét megtörje. Élete „damszkuszi útján”, egy nem várt pillanatban találkozott Jézussal, és az apostolhoz hasonlóan ő is megkérdezte: „Mit cselekedjem, Uram?”

Könyvajánló

A HITÉBRESZTŐ

A szerző így tekint vissza eddigi pályafutására: „Fiatalon megjártam a nagypolitikát. Utólag derült ki, hogy nem is volt az olyan nagy. Huszonévesen azt hittem, hogy a csúcson vagyok, de később rájöttem, hogy akkor voltam csak igazán a mélységekben. Most pedig, egy jó nagy vargabetű után ismét itt vagyok a szülőfalumban. Amikor 2002-ben véget ért a politikai karrierem, kérdőre vontam Istent: miért kaptam ezt? Hát nem láttad, hogy mennyi mindent tettem? Ő azonban néma maradt. Nem szólt semmit. Azt gondoltam, hogy akkor itt a vége! Nem így lett. Igazán csak ekkor kezdődött minden! Ma már nagyon hálás vagyok érte, mert minden úgy jó, ahogyan velem történt. Így tudott rabul ejteni az Isten!”

Keresztény politikusként – ahová hívják – itthon és külföldön az ébredés, a helytállás és az odaszánt élet szükségességéről beszél. Így vall új kötetében: „Ahhoz, hogy egy társadalomban markáns és mélyreható változások menjenek végbe, nem maradhatnak az emberek bűnnel megalkuvók. Kellenek olyan vezetők, akik gyökeresen másként gondolkodnak, és valóban kell egy igazi, őszinte, tiszta forradalom! Hiszem azonban, hogy a győztes forradalmat nem szavazófülkékben és nem gyilkos indulatokkal, egyik vagy másik oldalon harcra fogható pártkatonákkal, politikai fegyvertárakban fellelhető eszközökkel és lövedékekkel vívják, hanem hittel, imával, szeretettel, lelki fegyverzetekkel és keresztviseléssel: »Mert noha

testben élünk, de nem test szerint vitézkedünk. Mert a mi vitézkedésünk fegyverei nem testiek... « (2Kor 10,3-4)”

Neves ajánlói szerint mindkét kötet gyakorlatias, „életszagú”, elgondolkodtató, olvasmányos, nem nélkülözi a humort, ugyanakkor komoly üzenetekkel is bír. A könyveket nem lehet letenni, egy szuszra végig lehet olvasni, majd pedig megtapasztaljuk, hogy szükségét fogjuk érezni annak, hogy újból és újból belemézzünk, és egy-egy bizonyágtételt újra elolvassunk.

Gyülekezetiünkben már többen találkozhattak személyesen is Molnár Róberttel Biatorbágyon, ahova ő is jár csendeshetekre, melyekre nagy kocsival szállítja az ismerősöket és ismeretleneket. Mert azt szeretné, ha mindenki átélne azt a pillanatot, amit ő is átélt majd tíz évvel ezelőtt, mikor átadta életét Istennek, és behívta őt a szívébe. Azt szeretné, ha mindenki meghallaná azt a mennyei kórust, amely az Istenhez megtérőt fogadja, és ha mindenki szeméből kicsordulnának a hála könnyei, és ha mindenki elindulhatna az ezt követő igazi vándorúton, hogy életre keltse magában a halált.

Hamar Jánosné Enikő

CZEGLÉDY SÁNDOR FOHÁSZ

Ó, add Uram, hitem legyen szilárd,
Adj bátorságot és buzgó szívet.
Hallasd velem bocsánatod szavát,
S mint méltatlant, ne vess meg engemet.

Lelkem gyötörje bűnöm súlya, terhe,
De lennék bár a porba sújtva, verve,
Taníts meg túrni, és a szenvedésben
Érezni jószágod s kegyelmedet.

Én Istenem, emeld szívem Tehozzád,
Ki Téged nem keres, boldogtalan.
Bár fáj az élet és a sok csalódás,
Ki Benned bízok, nem vigasztalan.

Alázatos, szelíd szeretnék lenni,
Vidám s erős Tebenned, jó Atyám,
Taníts remélni, hinni és szeretni,
És látni mindig égi szent hazám.

Megváltóm, Jézus, én Uram Királyom,
Ó jöjj szívembe, s maradj velem.
Forrón szeretve lelkemet kitárom,
Nem félek már, ó, csak fogjad kezem.

Mert Nálad nélkül oly nehéz az élet,
Örömtelen, keserves bujdosás.
Ó, jöjj, Te út, igazság, élet,
Remény, erő, édes vigasztalás.

Te adj erőt, hordozni a keresztet,
És én követlek bátran, boldogan.
Érezve folyton áldó, hú szerelmed,
Szívem imád és áldva áld, Uram.

SION

A Zsoltárok 87,2-3-ban ez áll: „Szent hegyen alapította az Úr Sion kapuit: jobban szereti Jákób minden lakóhelyénél. Dicső dolgokat beszélnek rólad, Isten városa!” A „Sion” kifejezés több mint 150-szer fordul elő a Bibliában. Jelentése: erődítmény, más etimológiai magyarázat szerint kiemelkedő, kiváló, vagy ragyogó, napos hely. A Sion a Bibliában Dávid városát és Isten városát egyaránt jelenti. A Biblia szerint Isten ezt a hegyet választotta ki magának lakóhelyül. Minél előrébb haladunk a bibliai könyvekben, az eredetileg földrajzi helyre utaló megnevezés annál inkább megtelik lelki tartalommal.

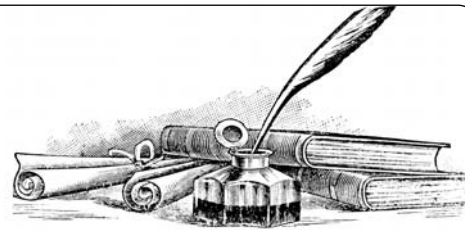

A „Sion” kifejezéssel a 2Sámuel 5,7-ben találkozunk első ízben: „Dávid azonban elfoglalta Sion sziklavárát, és ez lett Dávid városa.” Vagyis Sion eredetileg a jebúsiak ősi erődítményét jelentette Jeruzsálem városában, de nemcsak a várat jelölték vele, hanem a várost is, amelyben állt. Miután Dávid elfoglalta Sion sziklavárát, Dávid városaként kezdték emlegetni (1Kir 8,1; 1Krn 11,5; 2Krn 5,2), és mint Izrael lelki-szellemi központja jelenik meg: Dávid király ide hozatta a frigyládát, és ide helyezte királyságának központját.

Amikor Salamon felépítette a jeruzsálemi Templomot, azon a helyen, ahol Ábrahám kész volt feláldozni fiát, Izsákot, a Sion név tartalma tovább bővült, és immár a templomra, és a templom területére (Mórija hegyére) is kiterjedt (Zsolt 2,6; 48,2.11.12; 132,13). Majd már Jeruzsálem városát, Júda földjét, sőt Izrael népét is ezzel a névvel illették (Ézs 40,9; Jer 31,12; Zak 9,13), és képletesen Izraelre, mint Isten népére utalt (Ézs 60,14). Végül Isten lakóhelyeként említi a Szentírás: „Jöjjetek, menjünk a Sionra, Istenünkhöz, az Úrhoz!” (Jer 31,6b).

A Sion lelki értelemben történő használata az Újszövetségben is folytatódik, ahol Isten királyságát: a mennyei Jeruzsálemet jelenti (Zsid 12,22), de azt a helyet is, ahol Krisztus fog megállni győztes seregével (Jel 14,1). Péter apostol az Ézsaiás 28,16 versére hivatkozva kijelenti, hogy Krisztus Sion sarokköve: „Íme, leteszek Sionban egy kiválasztott drága sarokkővet, és aki hisz benne, nem szégyenül meg” (1Pt 2,6). Mert „Aki az Úrban bíznak, olyanok, mint a Sion hegye, amely nem inog, hanem örökre megáll.” (Zsolt 125,1)

RÉGI HISTÓRIÁK

230 ÉVES A POMÁZI
GYÜLEKEZET

Egyházközségünk az idén 230 éves. Amikor 1783. szeptemberében elhangzott az első ígéhirdetés a Wattay kastély erre a célra rendelt szobájában, a harmadik volt a helyi vallási közösségek megalapításának sorában. Ebből az időből nincs adat a reformátusok számáról, csupán egy 1769-ből való római katolikus templomi jegyzékre támaszkodhatunk, ami harminchárom „idegen hitvallású” (értsd: református hitű) személyt sorol fel Pomázon, közöttük nyolc házaspárt és tizenöt gyermeket, valamint két egyedülálló férfit. Tekintettel arra, hogy abban az időben a pomázi római katolikusok Piliborosjenőhöz tartoztak, az ottani róm. kat. egyház anyakönyveiben található meg a jegyzék:

Sequantur haeretici (idegen hitvallású személyek):

Egrecsky József úr, nőlen, provisor.

Berecsky József úr, rationalista, özv.

Bíró András, f: Erzsébet, gy: János és András.

Kurgyi András, f: Anna, gy: Péter és Zsuzsanna.

Kurgyi István, f: Judit, gy: Erzsébet és György.

Sutkó György, f: Ilona, gy: István, Borbála és András.

Koco István, f: Erzsébet.

Lázár Sámuel, f: Zsuzsanna, gy: István, Zsuzsanna és Judit.

Solay György, f: Erzsébet, gy: Borbála, Klára és Márton.

Heudo János, f: Zsuzsanna.

Házaspár: 8, felnőttség: 18, gyerekek: 15, összesen: 33.”

Anyakönyveink első bejegyzései bizonyítják, hogy ők voltak Pomáz első reformátusai. A Berecsky, a Bíró és a Lázár családnevek, a Sallay

(Solay) és a Holló (Heudo) családnevek mindkettőben megtalálhatók. Az ugyancsak protestáns Wattay uraság hathatós támogatásának és mindenre kiterjedő figyelmének köszönhetően ez a közösség számottevő gyarapodásnak indult. A XVIII. század utolsó évtizedeiben református magyarok települtek át a Duna-kanyar református falvaiból, és 1784 és 1799 között már hatvanhat gyermeket kereszteltek református szertartás szerint.

A fenti családnevek mellett ekkor már megtalálható a Magyar, a Sóvári, a Nagy, a Kiss, az Ágoston, az Újvári, a Szilágyi, a Verebes és a Teszla nevek, s mindközött a legnépesebb a Kapornay család: a keresztelt gyermekek közül huszonhatnak valamelyik szülője a Kapornay családba tartozott.

Könczöl Dánielné

Simon Imre óbudai lelkipásztor

1781. októberében II. József kiadta türelmi rendeletét, amely engedélyezte a protestánsoknak a templomépítést, és megszüntette azokat a megkülönböztetéseket, amelyek a nem katolikus lakosságot sújtották. A kiadott rendelet azonban azt is magában foglalta:

„Protestáns templomot ott lehet emelni, ahol 100 család tartozik a gyülekezethez.”

Óbudán pedig nem volt 100 református család. Az óbudaiak kérelme a vizsgáló bizottsághoz éppen ezért a következőket tartalmazza:

„Nemes Deputatio! Legnagyobb szükségünk van szabad vallásgyakorlatunk előbbi állapotra lendítő visszaállítására mind a katonai szolgálat érdekében, melyet a budai őrségben s itt Ó-Budán és a szerte fekvő birtokokon szétszórva teljesítenek – mely értelemben ő Felsőséghez Prágába is folyamodtunk – mind az Invalidusok pesti háza érdekében; mind a Pesten időző mánások és nemesekért; mind a szabad és királyi városok követei érdekében, kik Budán – mint kincstári székhelyen – összejönnek; mind a pesti egyetemen tanuló hitfeleink érdekében; mind a velünk egyesülni akaró s a helvetia confessiohoz tartozó pomáziakért; mind az ipar érdekében; melyek mind oly tényezők, hogy azokat

AZ ÓBUDAI REFORMÁTUS
EGYHÁZ TÖRTÉNETÉBŐL
(részlet)

bővebb érvekkel támogatni szükségtennek tartjuk. Különben is mi emberemlékezet óta szabad vallásgyakorlatnak örültünk és attól csak néhány éve fosztattunk meg. Végre az is segíti dolgunkat (támogatja kérvényünket), hogy imaházunk – melybe ezelőtt 5 évvel nyilvánosan szoktunk összegyűlni – kicsinyre lett, s melyet ha nagyobbítani akarnánk: a Wattay kegyes család a legközelebbi Pomáz nevű uradalomból megígérte, hogy cserépp zsindelet és meszet adni fog a mennyre szükség lesz.

De ha szinte a végrehajtott (megejtett) vizsgálat szerint a 100 helv. hitvallású család itt helyben nem találtatnék is fel: a katonaság, a mánások és nemesek, kik Budáról, Pestről és körülfekvő uradalmakból – kik mind a mi imaházunkba gyülekeznek össze – bőven fedezik a 100 családot, sőt bizonyonnyal állíthatjuk, hogy 500 személyen felüli a számuk. Apostoli Felsőségnek királyi határozata pedig – a mint tudjuk – a 100 családdal bíró helyre szorította meg a templom építését, nehogy az adófizető nép a segélyadás által felette megterheltebbé, vagy a dolgozás által a közmunka teljesítésétől elvonassék.

Mi pedig némi szántóföldeken kívül kamatozó tőkében és felajánlott összegekben elég eszközt bírnak a lelkész és iskolatanító hozzájuk méltó gondozására (fizetésére). Házaikat pedig – míg

paróchia építtethetik – lakóhelyül nekik felajánlottuk.

Ugyanezért – kik annyit fáradoztunk vallásunk szabad gyakorolhatóságért – legalázatosabban esedezünk a megyei közönség és magas királyi Helytartótanácsnál ajánlatásunkért.

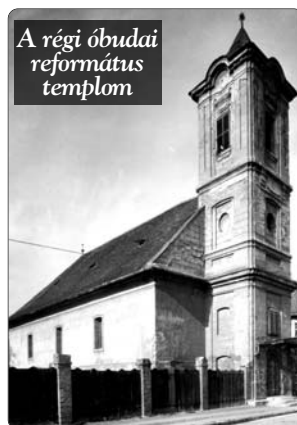
1782. szept. 7. Ó-Buda helv. hitv. lakosai.”

1783. december 20-án II. József a beadvány alapján engedélyezte a templom építését, mindazonáltal a szokásos megkötéssel: tornyot nem építhetnek, és bejárata csak belülről, az udvarról lehet.

1785. május 18-án történt meg az alapkövétel, Turós Péter prédikátor és Molnár István kurátor idejében. A református egyház történetének ismeretében Turós Péter neve önmagában is mutatja, hogy a gyülekezet kicsiny volta ellenére is kimagaslott az általános református gyülekezetek sorából. Turós Péter külföldi egyetemeken végzett, nagy tudományú ember volt, aki érezte

és látta, hogy Magyarország társadalmi elmaradottsága már anakronisztikus, és nagy veszélyekkel jár. 1794-ben (ekkor már nem óbudai lelkész) csatlakozik a magyar jakobinusok mozgalomához, elfogják és börtönbe zárják őt is. A haladó gondolatnak, az emberi szabadságnak, az egyenlőségnek volt hirdetője Turós Péter, és a gyülekezetben is ennek adott hangot.

*Simon Imre
óbudai református lelkipásztor*

A régi óbudai református templom

TÚRÓS PÉTER REFORMÁTUS LELKIPÁSZTOR

Gyülekezetünk első lelkipásztora **Túrós Péter** (Nagyfalu, 1747. – Siklós, 1809. szeptember 1.) volt.

Apja, Túrós Ferenc gyűdi jobbágy volt, aki 1766-ban, a szeptember elsejére tervezett urbárium kihirdetése előtt egy nappal, társaival, vezérükkel, Járó Józseffel és hatszáz jobbággal együtt, karókkal, botokkal felfegyverkezve Siklóásra vonult. Másnapra már kilencezerre nőtt a számuk. Odavezényeltek két lovas századot, de erősítést kértek Pécsről és Eszékéről is. A várból a tömegbe lőttek, tizenkét ember meghalt. A felkelést szétverték, a három vezetőt halálra, Túrós Ferenc alvezért börtönre ítélték. Egy év múlva amnesztiában részesült.

Fia, Túrós Péter kezdetben Sárospatakon, majd Franekerben és Marburgban tanult, és református prédikátor lett. Első szolgálati helye Gyömrőn volt, 1781-től 1783-ig, majd az óbudai gyülekezet lelkipásztora lett 1783. augusztus 24-én. Lelkipásztori hivatalát a Zsoltaók könyve 71,17-18. versei felett elmélkedve foglalta el: „*Óh, Isten! tanítottál engem az én gyermekésemtől fogva, és mind e mai napig hirdetem a te csuda dolgaidat. Annak okáért vénségemig is, és az én megőszülésésemig óh Isten ne hagyj el engemet, miglen hirdessem a te karodat e Nemzetségnek, és minden következő Nemzetségnek a te erődet!*”

Ebből az időből származik az első írásos említés a pomázi református gyülekezetéről is, amikor az 1783-ban „az Ó Budai Reformata Ekklesiához affiliiáltatott”. Túrós Péter óbudai prédikátor ebben az esztendőben – 1783. szeptember 12-én – tartott istentiszteletet először a Wattay kastélyban.

Nevéhez fűződik Budapest legrégebb református templomának, az óbudai templomnak a felépítése. A templom „fundamentum köve” 1785. május 18-án tétetett le „a Sz. Háromság Isten Sz. Nevének segítségül való hívásával”, felszentelésére 1786. augusztus 27-én került sor Túrós Péter szolgálatával. Textusa Ézsaiás könyvének 54,7-8 versei voltak. „Ezen Templomhoz Tekintetes Wattay Pál úr a Pomázi Dominiumnak akkor Directora, Meszet, Téglát elegendőt ingyen, minden pénz nélkül adott.” – írta Mészáros Sámuel az 1886-ban kiadott, „Az óbudai ev. ref. anyaegyház száz éves története” című munkájában.

Ugyanitt található az egykori jegyzőkönyvekből való azon kimutatás is, mely azt mutatja, milyen jövedelemben részesült a pomázi reformátusoktól az óbudai lelkész a szolgálatáért (talán emiatt is volt olyan nehéz később Pomáz önállóvá válása):

„Az ó-budai Helv. Confession lévő Ekklesiához Affiliiált vagy köttetett Pomázi Ekklesiából az ó-budai Prédikátos Fizetése ez:

1. A Dominium Fizet készpénzt, firt 30.
2. A Lakosok minden pár, 30 kr.
3. A Dominium adott egy rétet mellyen 5,

néha 6 szekér széna megerem, mellyet a Pomázi lakosok lekaszálnak, Felgyűjtenek s Budára hoznak.

4. A Dominiumtól Bor akó, 12.
5. Ugyan a Pomázi Dominiumtól Búza kilo, 12.
6. Ugyan a Dominiumtól Fa öll, 4.
7. Kereszteltetés, 36 kr.
8. Predikációs Halottól 1 firt 40 kr.
9. Eskettetés, 1 firt 40 kr.

Anno 1783.”

Mészáros Sámuel végül Túrós Péter szolgálatáról összegzésül ezt írja: „Három és ¼ évig szolgálta hűséggel itt az ő urát, és nemcsak hirdette annak csudadolgoit, de – e rövid idő alatt – csudával határos munkát is végzett, építvén az úrnak dicsőségére s a mi boldogságunkra templomot akkor és azon időben, a mikor szent vallásunk még csak tűretett (tolerata religio) volt.”

1787. május 13-áig tartott az óbudai (pomázi) gyülekezetbeni áldásos munkája. Ezt követően Ócsára került, és az ócsai református lelkészek hosszú sorának legkiemelkedőbb alakja lett. 1787-től 1795 között működött a településen. Túrós Pétert már 1789-ben feljelentették, mert a törökökön aratott katonai győzelem alkalmával elrendelt kötelező istentiszteleten a szószerkről kijelentette, nem lát okot az örömről. Vizsgálat indult ellene, az eljárás eredményét nem ismerjük. Tudjuk róla, hogy figyelemmel kísérték az ócsai jobbágyok helyzetét. Éppen egy ilyen beszélgetés során szervezte be a Martinovics-féle magyar jakobinus mozgalomba 1794 nyarán Szilágyi Péter fiatal jurátus (joghallgató). Túrós Pétert a titkosrendőrség 1795. január 22-én letartóztatta. Az akkor készített vagyonleltárban 279 kötet könyve szerepel a ruhák, lakberendezési tárgyak és egyebek között. Bizonyíték hiányában felmentették, és 1795. május 20-án szabadon bocsátották, ám Ócsát el kellett hagynia.

A siklósi egyházközösség választja meg lelkészének, 1805-től 1809-ig pedig baranyai református esperes. Túrós Péter Siklóson is templomot épített, igaz, ennek alapját már idekerülése előtt, 1791-ben lerakták, de az ő idejében épült meg. A munka a hatóságok hátráltatása

ellenére haladt, melyet az tett lehetővé, hogy az akkori birtokos, gróf Batthyány Antal támogatta a templomépítést, ezért az 1806-ban elkészült templomban Batthyány grófnak külön padja volt.

Túrós Péter 1809. szeptember 1-jén hunyt el Siklóson. Fia, Túrós Pál, 1809-ben oldi lelkipásztor lett, aki azonban 1812-ben fiatalon meghalt. Csupán huszonnyolc évet élt. PA.

NYILAS ZOLTÁN LELKIPÁSZTOR HÁLAADÓ IMÁDSÁGA A POMÁZI GYÜLEKEZET 230. ÉVFORDULÓJÁN 2013. szeptember 8.

Imádkozunk hozzád, Uram, ezen a mai napon a mi gyülekezetünkért, megköszönjük Neked gyülekezetünk múltját. Köszönjük Neked, Urunk, hívő eleinket, köszönjük azokat, akik elgondolták, Tőled kaptok, megimádkozott igeként megélték, jó református hívő keresztyén Krisztus-követő embernek lenni. Köszönjük, hogy ők pásztorra leltek, és hosszú időn keresztül az óbudai gyülekezet filiájaként élhettek. Köszönjük a lelkészeket, akik itt szolgáltak ebben a közösségben, azokat is, akik az önállósodás után megindították az ébredést ebben a közösségben. Köszönjük e közösség egykori és mai tanítóit, köszönjük Neked, Urunk, e gyülekezet egykori és mai előjáróit, presbiterjeit, egykori és mai gondnokait, gondnokát. Köszönjük mindazokat, akik ma Hozzád tartoznak és Hozzád-tartozásuk jeleként itt ebben a közösségben találtak lelki otthonra. Köszönjük Neked, Urunk, hogy lehet hajlékunk, amit ugyancsak az ősök építettek, és köszönjük, hogy erre a hajlékra gondot viselhetünk. Köszönjük Neked, Urunk Jézus Krisztus azt is, hogy Te számtalanszor, több ezer alkalommal adtad magadat, mint evangéliumot, vigasztaló igét, gyászban, és hallhatták nemzedékek a Te miszsiói parancsodban a küldetést. Köszönjük Neked, hogy sok ezren konfirmálhattak itt, ebben a közösségben, és köszönjük Neked, hogy ugyancsak több ezren állhattak az Urasztala előtt, hogy hűséget fogadjanak előtted életre szólóan. Mind-mind, Urunk, itt zajlott a szemünk előtt az elmúlt kétszázharminc esztendőben, nem győzünk ezért hálát adni. És köszönjük Neked, Urunk Jézus Krisztus azt is, hogy ez nemcsak külsőség volt, hanem igazi belső növekedés, belső építkezés is. Add ezt mára is nekünk. Amen.

HÁNY EMBERRE TEREMTETTE ISTEN A FÖLDET?

Túlnépesedésről beszélni egy olyan országban, ahol csökken a lakosság? Első hallásra bizonyára merészségnek tűnik, mégis erre vállalkoztunk szeptember utolsó péntekjén, amikor a gyülekezet vendége volt **Simonyi Gyula** ökológus. A meghívás időzítése nem véletlen, hiszen hagyományosan szeptember és október fordulóján tartják a protestáns egyházak a *Teremtés Hete* rendezvénysorozatát, amely a természet megőrzésének fontosságára, a keresztyén ember ezzel kapcsolatos felelősségére irányítja a figyelmet.

A rendezvényen Simonyi Gyula majd' kétórás előadásában egyebek között arról beszélt, hogy a mai átlagos fogyasztási szintünk mellett a Föld nem tud eltartani 7,2 milliárd embert – s különösen nem a még várható több milliárdnyi szaporulatunkat. Választanunk kell tehát: vagy kevesebbet fogyasztunk, vagy kevesebben leszünk. A legtanácsosabb – és vélhetően Isten akaratával is leginkább megegyező – megoldás az, ha csak azok a gyermekek születnek

a világba, akiket felkészült szülők valóban szeretnének – és életük nem csupán a véletlen műve. Ha így történne, vélhetően nagymértékben csökkenne, ha ugyan meg nem oldódna a világ túlnépesedésének problémája.

S hogy a bevezető kérdésre is választ kapjunk: bizony érdemes nekünk, itt Magyarországon is gondolkodnunk ezeken a kérdéseken, hiszen a természet túlfogyasztása miatt kialakuló klímaváltozás valamennyiünket érint, és még inkább érinteni fogja az utódainkat, akik iránt felelősséggel tartozunk. Vagy ha ez túl elvontnak és távolinak tűnik: már évtizedek óta szűnnek meg nálunk is a munkahelyek azért, mert egy-egy cég a termelését távoli, túlnépesedett országba teszi át. Miért? Mert alapvető gazdasági tétel, hogy a kínálat árcsökkenéshez vezet. Ez esetben a kínálat a munkaerőt jelenti, amiből a túlnépesedett országban ugyancsak bőven akad, ezért olcsó – legalábbis a mienkénél sokkal olcsóbb. Elveszítjük tehát a munkahelyeinket – egyebek mellett az

ázsiai túlnépesedésből fakadó munkaerő-fellesleg miatt.

Hogy mit tehetünk mi ez ellen? Arra ösztönözhetjük például a döntéshozókat, hogy a feltörekvő országoknak egyébként is juttatott, segízésre szánt milliárdokat a kedvezményezett országok a népeség szabályozásra is költse.

Ezek a gondolatok is megfogalmazódtak az alkalmon, amelyen a jelenlévők megtekinthették *David Attenborough* világhírű természetfilm-készítő „Hány embert bír el a Föld?” című alkotását. Más szavakkal megfogalmazva: vajon hány emberre teremtette Isten a Földet?

Hardi Péter

Simonyi Gyula

DR. KODÁCSY TAMÁS HOZZÁSZÓLÁSA

Kodácsy Tamás vagyok, a Magyarországi Református Egyház Ökogyülekezeti programvezetője. Nagy örömmel hallottam a tiszteletes úrtól, hogy az alkalmat indító áhítatában megemlítette a Teremtés Hete idei jelmondatát, „Nézd, itt a víz!” (ApCsel 8,36). Ezt az ünnepet egy ökumenikus közösség szervezi, melyben az itt megjelenő *Szíűcs Boglárka* is közreműködik, az ökogyülekezet-program koordinátoraként.

Kiadványunkat a www.teremesvedelem.hu című honlapunkról le is lehet tölteni, melyet szeretettel ajánlok mindenkinek.

A Simonyi Gyula előadásában elhangzottak alapvetően egy római katolikus kontextusban értelmezhetőek jól, ahol a családtervezés és a fogamzásgátlás egy tiltott dolog. Számunkra azonban nem az a lényeg, hogy hogyan történik a fogamzásgátlás, mert ez valójában az a kérdés, hogy hogyan ne szülessünk meg. Az ökogyülekezet-program – a református egyházon belül is – arra próbál választ keresni, hogy hogyan éljünk mi, akik élünk, hogyan tudunk felelősséggel élni ebben a világban? Ez egy sokkal fontosabb kérdés. A teremtésvédelmi felelősségünk azt jelenti, hogy amit Istentől kaptunk, tudniillik hogy őrizniünk és gondozniunk kell ezt a Földet, amibe beletartoznak a növények, az állatok és az embertársaink is, azért felelősséggel tartozunk. Ez a mi feladatunk.

Az ENSZ 2011. október 31-ét (amely nekünk a reformáció napja) jelölte ki a hétmilliárdodik ember születése napjának. Ezzel kapcsolatban írtunk egy cikket, a [reformatus.hu](http://www.reformatus.hu) oldalon el lehet olvasni (<http://www.reformatus.hu/mutat/a-reformacio-es>

a-hetmilliárd-napja-coram-hominibus-de-ennyien/), amely pontosan azokat a kérdéseket feszegeti, hogy hogyan történhet meg az, és hogyan kell értelmezni azt, hogy miközben a világ népessége robbanásszerűen nő, addig Magyarország népessége vésszesen csökken, mégis 43 000 abortusz történik nálunk évente, minden hetedik pár meddő, a meddőségi centrumokban pedig sorok állnak, jelenleg is 150 000 pár szeretne gyermeket. A meddőségnek az egyik oka a fogamzásgátlás. A fogamzásgátló szerek, amiket folyamatosan vettek be a nők, illetve használtak az emberek, bekerültek a vízbe, és visszajutva az emberi szervezetbe terméketlenséget eredményeztek. A meddőség másik oka pedig a pszichikus életvitel, ahogyan folyamatosan próbáljuk utolérni magunkat, és egyszerűen nem tudunk a másakra figyelni.

Nagyon fontos, hogy mi történik Csádban és Indiában, és hogy ott mit lehet tenni a népességrobbanás visszaszorítása érdekében, és hogy mennyi pénz kell erre a célra odatenni, de sokkal fontosabb az, hogy mi mit tudunk tenni. Erre pont ebben az előbb említett cikkben föl is hívjuk a figyelmet. Hogy van a református egyházban magzatvédő program, van Házasság- és Családsegítő Szolgálat. Nem attól oldódik meg a kérdés, hogy megmondjuk a magyar édesanyáknak, hogy szüljetez vagy ne szüljetez, hanem azon kell változtatnunk, ahogyan élünk. Az az igazi kérdés, hogy ebben mit tudunk segíteni, mi az, amit tudunk tenni ezért.

A tudósok azt mondják, hogy 2050-re háromszor akkora Föld kellene, mint ami most van, és most

is már kétszer akkora kellene, hogy mindenki úgy éljen, ahogy most mi élünk. Ismerjük a jézusi példát, amikor az ötezer embert megvendégelte. Nem küldte el a sokaságot, hanem vendégül látta őket. És a vendéglátás első mozzanata az volt, hogy leültetett mindenkit a földre. Az emberek azt tapasztalták meg, hogy ott, ahol ültek, ahol egyébként az állatok is legeltek, maga az ember, aki a föld porából vétetett, a földön ülve vette kézhez azt, ami a földből nőtt – a kenyeret. Ilyen a természethez való kapcsolata Jézusnak, képes a gondolatába, a cselekedetbe bevonni az egész teremtett világot. Képes rendezettséget teremteni. Tegyük mi is rendet magunkban! Rendezzük magunkban, hogy kik vagyunk, mik vagyunk, hogy mi végre vagyunk, lássuk, hogy Isten szeret bennünket, és Isten gyermekei vagyunk, és hogy az életünknek van értelme, és életet adni is van értelme annak, akit szeretünk. Ez lenne a legfontosabb dolgunk talán, és az ökogyülekezet-program pontosan ezt szeretné.

Szeretném biztatni a pomázi gyülekezetet arra, hogy a teremtésvédelmi programban lehetőségük szerint vegyenek részt, aminek része az ökolábnym csökkentése (más szóval karbonlábnym csökkentése), része az, hogy a gyülekezeti liturgiába, gyülekezeti gondolkodásmódba a teremtésvédelmi gondolatok, a természethez és az embertársainkhoz való viszony erőteljesebben megjelenjen, a teremtés ünnepe megünneplésével és más alkalmakkal is. Most már egyre több ökogyülekezet van, ez mindenki számára nyitott ajtó. Köszönöm, hogy meghallgattak.

Alkalmaink voltak:

2013. augusztus 21-23. – Napközi gyermektábor Pomázon.
 2013. augusztus 25. – Újkenyérért való hálaadó istentisztelet úrvacsorai közösséggel.
 2013. augusztus 25. – II. Papkerti hangverseny, közöttünk szolgáltak: Pázmándi Zsuzsanna cselló, Eredics Zsófia oboa, Gaján Evelin oboa, Polonkai Beáta furulya és Gilice Teréz zongora. Presbiteri gyűlés.
 2013. szeptember 1. – Tanévnitő istentisztelet a pomázi templomban.
 2013. szeptember 8. – Gyülekezeti délután a szurdokban (15 órától).
 2013. szeptember 13-15. – Ifjúsági csendes hétvége a Pilisben.
 2013. szeptember 15. – Szabó András és Petrőczy Éva irodalmi estje a pomázi gyülekezeti házban, 17 órától (Ars Sacra hét).
 2013. szeptember 20. – A Praetorius kamarakórus hangversenye templomunkban, 19 órai kezdettel (Ars Sacra hét).
 2013. szeptember 27. – Teremtés Hete: filmvetítés és beszélgetés Simonyi Gyula ökológus vezetésével a túlnépesedésről.
 2013. szeptember 28. – Zilahi testvérkórusunk érkezése.
 2013. szeptember 29. – Ünnepi istentisztelet Csobánkán és Pomázon, igét hirdetett Püskös Sándor Csaba zilahi református lelkipásztor, közöttünk szolgált a Szenci Molnár Albert Vegyeskar.
 2013. október 6. – Hálaadás vasárnapja.
 2013. október 13. – Gyermekdélután a pomázi gyülekezeti házban. Presbiteri gyűlés.
 2013. október 26. – Gyermekek között szolgált csendes délutánja Pomázon.
 2013. október 27. – Konfirmálók bemutatása, ünnepi istentisztelet úrvacsorai közösségben Csobánkán és Pomázon.

Tervezett alkalmaink:

2013. október 31. – Reformáció ünnepe. Istentisztelet 9,00 órakor a csobánkai imaházban, 18,00 órakor a pomázi templomban.
 2013. november 9. – 10,00 órától ifjúsági csendesnap Pomázon.
 2013. november 10. – A Szentendrei Református Gimnázium 7. b. osztályának szuplikációja a pomázi református templomban. 15,00 órától gyermekdélután a pomázi gyülekezeti házban. 18,00 órakor presbiteri gyűlés.
 2013. november 16. – 16,00 órakor játékos hangverseny a pomázi templomban.
 2013. november 25-29. – Evangélicizációs hét Csobánkán (18,00 órai kezdettel). Közöttünk szolgált Harkai Ferenc Csaba református lelkipásztor.
 2013. december 1. – Adventi ünnepi istentisztelet úrvacsorai közösségben Csobánkán és Pomázon. Közöttünk szolgált Harsai Ede református lelkipásztor. 15,00 órától csendes délután Csobánkán.
 2013. december 8. – 15,00 órától adventi gyermekdélután a pomázi

gyülekezeti házban. 18,00 órakor presbiteri gyűlés.

2013. december 20. – 19,00 órakor ifi karácsony.

2013. december 23. – 18,00 órakor bűnbánati alkalom Pomázon.

2013. december 24. – 14,00 órakor gyermekkarácsony a csobánkai imaházban, 15,00 órakor a pomázi templomban.

2013. december 25. – Karácsonyi ünnepi istentisztelet úrvacsorai közösségben 9,00 órakor Csobánkán, 10,30 órakor Pomázon. Csobánkán közöttünk szolgált gyülekezetünk Psalmus Kórusa. 17,00 órakor karácsonyi ünnepi istentisztelet Pilisszentkereszten.

2013. december 26. – Karácsonyi ünnepi istentisztelet 9,00 órakor Csobánkán, 10,30 órakor – úrvacsorai közösségben – Pomázon.

2013. december 31. – Óévi ünnepi istentisztelet 9,00 órakor Csobánkán, 18,00 órakor Pomázon.

Keresztelők:

2013. augusztus 18. – Gulyás Hédi és Gulyás Bálint (Csobánka); Szegedi Norbert (Pomáz).

2013. szeptember 8. – Csillag Balázs, Nagy Gabriella.

2013. szeptember 5. – Daru Panka, közöttünk szolgált: Csuka Tamás püspök.

2013. szeptember 22. – Benkó Gergely, közöttünk szolgált: Pályi Péter lelkipásztor.

2013. szeptember 29. – Ranga Boróka, közöttünk szolgált: Sebestényné Jáger Orsolya lelkipásztor.

2013. október 6. – Soóki Rubina Krisztina.

Házasságkötés:

2013. augusztus 24. – Nagy György és Szőke Ágnes házasságkötésének megáldása a pomázi templomban. Közöttünk szolgált: vitéz Erdélyi Takács István református lelkipásztor.

2013. szeptember 21. – Budai Péter és Barta Judit házasságkötésének megáldása a pomázi templomban.

2013. szeptember 28. – Karkus József és Kovács Bea házasságkötésének megáldása a pomázi templomban.

Halálozás, temetések:

– 2013. augusztus 14-én elhunyt Fejős Istvánné (†84) testvérünk, temetése 2013. augusztus 29-én volt a pomázi ravatalozóból.

– 2013. szeptember 1-jén elhunyt Kiss Károly (†65) testvérünk, temetése 2013. szeptember 12-én volt a pomázi ravatalozóból.

– 2013. szeptember 21-én elhunyt Szakál Sándorné (†87) testvérünk, temetése 2013. október 3-án volt a pomázi református temető kertben.

– 2013. szeptember 21-én elhunyt Szőlős Bálintné (†97) testvérünk, temetése 2013. október 4-én volt a pomázi ravatalozóból.

– 2013. szeptember 21-én elhunyt Balogh József (†93) testvérünk, temetése 2013. október 4-én volt a martonyi-i temetőben.

– 2013. október 3-án elhunyt id. Kiss Vilmosné (†75) testvérünk, temetése 2013. október 18-án volt Budapesten.

**Gyülekezeti újságunk következő száma
2013. december 22-én jelenik meg.**

ÁLDÁS, BÉKESSÉG!

A Pomáz-Csobánkai Református Társegyházközség lapja

Cím: 2013 Pomáz, Hősök tere 1.; – Telefon: 06-26-325-297

Csobánkai Gyülekezeti Ház: 2014 Csobánka, Béke u. 19.

E-mail cím: pomaz-csobanka@reformatus.hu

Honlapcím: <http://www.pomaz.reformatus.hu>

Gyülekezetünk számlaszámai:

Pomáz: 10918001-00000034-47170002

Csobánka: 10918001-00000034-47170019

Felelős kiadó: Nyilas Zoltán lelkipásztor (e-mail: znyilas@freemail.hu)

Szerkesztőbizottság: Nyilas Zoltán, Hardi Péter, Mazaray Sándor, Görbe Ferenc, Dr. Puskás Attila.

Szerkesztő: Dr. Puskás Attila (e-mail: dr.puskas.attila@t-online.hu; Tel.: +36-20-9355-362)

Terjesztési felelős: Erdélyi Sándor (e-mail: erkuchenbauer@gmail.com; Tel.: +36-20-9325-110)

Megjelenik kéthavonta 400 példányban, ingyenes terjesztésben.

**MINDENKI
MINKET
OLVAS**

Gyülekezetünk rendszeres alkalmai

Hétfő: 9.30 baba-mama kör Pomázon (hónap első és harmadik hétfőjén)
17.00 imaóra (páratlan heteken) Pomázon

Kedd: 18.00 kékkereszt alkalom Pomázon
18.00 biblióra Csobánkán

Szerda: 18.00 biblióra Pomázon

Csütörtök: 18.00 imaóra (páratlan heteken) Csobánkán

Péntek: 19.00 ifjúsági biblióra Pomázon

Vasárnap: 9.00 istentisztelet és gyermekistentisztelet Csobánkán az imaházban

10.30 istentisztelet és gyermekistentisztelet Pomázon a templomban, illetve a gyülekezeti házban

ÉS LESZNEK KETTEN EGY TESTTÉ

Augusztus 24-én kötött házasságot a pomázi templomban Nagy György és Szőke Ágnes. Közöttünk szolgált: vitéz Erdélyi Takács István református lelkipásztor. Isten áldását kérjük házasságukra.

Szeptember 28-án kötött házasságot a pomázi templomban Karkus József és Kovács Bea. Isten áldását kérjük házasságukra.

JÁGER LÁSZLÓ A LYUKAS ZÁSZLÓ

Nem tépett rongydarab, még csak nem is szakadt vágta kés és olló, mi kezünkbe akadt a fényes selyemből azt a gyűlölt jelet elégetve vele mindazt, amit jelent

Október vége volt, tündöklő szép napok de jöttek novemberek, velük az árulók a jeltelen sírok hősokeket rejtenek kivégeztek riadt, még csak gyermekeket

Nyálból, szolgaságból épült egy palota hazugság ajtaja, hazugság ablaka lakta a gyávaság, hú lakájok sora midőn összeomlott, egy sem volt alatta

és új hatalom nőtt, rothadó gyökere butaság, hitványság ősi szövevénye a nép nevében szól, csak magára gondolt nincs hová bujdosnánk e megromlott honból

Pongrátz Ödön halott, sok ávos itt maradt él a zsarnokságról illyési gondolat csinosítjuk szívünk, várán remélt jelet mikor majd október szabadságot jelent
2009

TEMLOM- FELÚJÍTÁS

Az engedélyezési eljárás befejeződését követően megkezdődtek a pomázi templom-felújítás kivitelezési munkálatai, mind a templombejárat melletti kerítéskapukat tartó kőoszlopok és a bejárati kőlépcsők felújítására vonatkozóan, mind a templomablakok cseréjére nézve. Az új ablakok gyártását Nagy Sándor testvérünk végezte műhelyében, édesapja, Elemér bácsi segítségével, melyek beépítési munkái megkezdődtek.

